

Selyem Zsuzsa
9 kiló
történet a 119. zsoltárra

Selyem Zsuzsa

9 kiló

történet a 119. zsoltárra

© Selyem Zsuzsa, 2006
© Koinónia, 2006

A könyv megjelenését az Illyés Közalapítvány támogatta.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SELYEM ZSUZSA,
9 kiló: történet a 119. zsoltárra / Selyem Zsuzsa.
Cluj-Napoca: Koinónia, 2006
ISBN (10) 973-7605-21-7; ISBN (13) 973-7605-21-4
821.511.141(498)-31

(az utolsó kávé)

- Szia.
- Szia. Te vagy az?
- Megváltoztam, ugye?
- Megváltoztál.
- Szedtem magamra kilenc kilót.
- Látom. Na és mi van veled, mit csinálsz?
- Jól vagyok. Üzletvezető egy pizzériában. Itt élek. Egy haverommal tervezzük megnyitni a magunkét.
- És anyád?
- Ő is jól van. Átjött ő is, megvagyunk.
- És apád?
- Meghalt.
- ...
- Még a tavaly. Szívroham. Állandóan ivott.
- ...
- Nem volt mit tenni. Még a házat is elitta. Némi föld maradt volna utána, de a temetésen a rokonai úgy néztek rám, mintha ki akarnám őket fosztani.
- El tudom képzelni. S te? Feladtad?
- Mit? Hagyd már ezt, nézd, ha gondolod, fizetek neked egy kávéért, nekem mindenképpen be kell dobnom egyet, alszom el a lábamon, egész éjjel fent voltam.
- Persze, csak nyugodtan.
- Biztos, hogy nem kérsz?
- Nem, köszönöm.
- Elmondok neked egy történetet. Volt egy ember, aki elment

messze földre, ahol törzsekben éltek az emberek. Sokáig ott élt köztük, s elkezdte őket mindenfélére tanítani...

– Kérlek, ne folytasd.

– Jó, akkor mondom. Nem volt igazad. Nem úgy mennek a dolgok. Verseny van. S ha te ezt nem veszed figyelembe, egyszerűen kifosztanak. De engem már nem. Saját pizzériánk lesz egy haverommal.

– Igen, mondtad már. Azt hiszem, most mennem kell.

– Este nem jössz el a pizzériába?

– Kösz, de nem. Nem tudok. Tényleg mennem kell, szia.

– Szia.

(sehol)

Sivár tudott lenni a város is. Eszembe jut az egyik jelenet, amikor úgy hajnal felé, de még bőven sötétben ugyanez a két ember megy valahová – az volna természetes, hogy a szálláshelyükre menjenek, ha nem is éppen haza, de könnyen meglehet, hogy nem volt szálláshelyük, s csak próbálták elütni az időt, míg az első kávézók kinyitnak. Hunyd be a szemed, s bízd rám magad, mondta Dani Anjának, és így is történt, így, így, aztán Anja hirtelen nagyon megijedt, mert úgy érezte, sínek között lépked, kinyitotta a szemét, de nem voltak sínek, aszfalt volt, szemben pedig felüljárók autóknak, de sehol egyetlen autó, a nap a hátuk mögött éppen felkelőben – na, ez volt a seholsem. Anja azt hitte, Dani szándékosan olyan helyre vezette, amelyet ő nem ismer, de nem, Dani nevetett, hát nézd, ott van szemben, kicsit jobbra, a Nyugati, s tényleg ott volt, csak-hogy ők egy pillanattal korábban még a városnak azon a pontján voltak, amely nincsen. Bár tudom, ti úgy mondanátok el ezt a dolgot, hogy persze, csak ők érezték magukat egy ilyen nem-létező ponton, valójában mindannyian tudjuk, nem létező pontok nincsenek, na jó, a fekete lyukak, de azok nem itt, a földön vannak. Ennek a két embernek egyszerűen nem volt hova mennie, magyaráznátok tovább, hideg volt és hajnalodott, az utcákon senki, hát teljesen természetes, hogy olyan volt, mintha mindenén kívül kerültek volna, s még hozzátennétek: persze, a pszichikai realitás is realitás, de hát a vak is látja, hogy ott voltak a Bajcsi-Zsilinszkyn, igen, abszolút logikus, én viszont állítom, hogy rövid ideig, nem lehetett több, mint egy perc, onnan, hogy Anja úgy érzi, sínek között megy, pedig aszfalton, egészen Dani nevetéséig, azok ott ketten egészen konkrétan nem voltak sehol.

(a buszon)

Amikor ezt írom, Anja éppen egy buszon utazik. A másik sor ülésen, vele egy irányban idős nő ül, szövetkosztümben, festett, de olyan bébis pihés lebegő hajjal, amilyent idős nők szoktak viselni. Anja maga elé képzeletben a nőt, amint kedvtelve nézegeti a tükörben hajának szökeségét. Egy farkaskutyával három férfi száll fel. Egyiknek fülbevaló van a fülében, másiknak a tetkő látszik ki rövid pólója alól, a harmadiknak, a harmadiknak pedig légyszakáll van. Ketten az Anja melletti szabad helyekre ülnek, a harmadik a nővel szemben, a kutya a sorok között. A nő, Anja latolgatja a lehetőségeket, azért-e, hogy a kutyától elhúzódjon, vagy azért, mert itt van három férfi, ráadásul, ha jobban megnézzük őket, nagyjából az ő korosztályából, csak hát látszik, hogy hatékonyabban gondolják magukat, mindenesetre a nő keresztbeveti lábát. Fegyelmezett, öreges cipő, de fennebb vitathatatlan női comb. És a szája, évezredek idomított mosolyával, társalgást kezdeményez a kutyáról a hármójuk közül legközlékenyebb férfival, kisvártatva még át is ül szembe vele, Anja mellé, a kutyás pedig az ő helyére. Így már a kutyát be lehet szuszakolni az egyik sor székei közé, a társalgás meg folyik, míg a közlékeny ember az egyik megállónál nem int valakinek, hogy jöjjön csak, van itt ülőhely. S már áll is fel, ül is át társai mellé. Elegánsan rázta le a nyanyát, gondolja Anja, de mégsem lett elegáns, mert az utas talált közelebb helyet, a nővel szembeni szék meg ott tátong üresen. A nő kitaróan mosolyog, a közlékeny férfi a másik sorból még egyszer-kétszer visszamosolyog rá, aztán a következő megállónál jön a fölmentés, egy vak férfi képében, akit már ellenkezést nem tűrő hangon irányít volt helyéhez a közlékeny úr.

A vak ember magas, ősz hajú, erős, idős férfi, egyik szeme lehunyva, másik nyitva, tiszta fehéren. Nem érzi, hova is kell neki leülnie. Anja megfogja a kezét, a kísérője a karját, és leültetik Anjával szemben. Szemüveges, alacsony fiatalember a kísérő, ahogy Anja elnézi, nagyon üzött lehet. Nemsokára megérti, mi van: még tartozik hozzá valaki, egy középkorú, kövér, értelmi fogyatékos nő, piros edzőruhában, aki durcásan préseli magát a kísérő melletti kapaszkodórúdhhoz. A kísérő felajánlja, hogy üljön le az ő helyére, de a nő elfordul. A pihehajú nő is megszólal, hogy az előttük lévő soron van még egy hely, de a nő nem reagál: így utaznak egy darabig. Olykor súg valamit a kísérő a vak ember fülébe, az kedvesen elmosolyodik, alulról felfelé, pedig jóval magasabb. Szép fogsora van, gondolja Anja. Most újabb megálló következik, a pihehajú leszáll, a piros tréninges nő meg végre leül Anja mellé. A kísérő velem egyidős lehet. Vajon milyen az élete? Hogy talált rá erre a két emberre? Hogy bírja? Nehezen, ez jól látszik elgyötört arcán, gyűrött ruházatán. Próbálja jókedvvel csinálni, de egyre jobban várja az estét, amikor ágyba zuhanhat, mást nem is vár, és olykor, ha ez eszébe jut, szégyenkezik, és még találékonyabb a szolgálatban. Sok ez egy embernek, sok ez – Anja lehajtott fejjel ül, látóterében a fiatalember széttapsott edzőcipője –, és róla senki nem gondoskodik, a fenébe is!

(az előcsarnokban)

– Á, megjöttetek! Szevasztok, szevasztok, örülök. Az úton minden rendben volt? Nahát, örülök. Még várunk itt egy kicsit, ugye nem baj, el kell rohannom kinyomtatni még valamit, addig igyatok egy kávét, kértek kávét?, szólok Icának, hogy hozzon ide nektek, vagy tudjátok mit?, fölmehtek az irodámba, igen, az lesz a legjobb, ott nyugodtabb a légkör, he-he, és megmondom Icának, hogy vigyen oda nektek ezt-azt, biztos meg is éheztetek, á, nekem ne mondja senki, hogy az úton nem éhezett meg, lesz vacsora is majd, addig meg érijétek be némi rágcálnivalóval, Ica visz nektek, nem is tudom, mit kezdenék az én Icám nélkül, he-he, de most rohanok, hogy minden rendben legyen, ja igen, ha a mosdót keresitek, ott van a ruhatár mögött, az első ajtó a férfimosdó, a következő a női, s ha összekeveritek, az se nagy baj ebben az üres épületben, csak este, az előadás szünetében ne keverjétek össze, he-he, bár Anja, ahogy ismerlek..., na de ez egy kisváros, tekintettel kell lennünk az emberek érzékenységére, provokálgatjuk, provokálgatjuk, hiszen tudjátok, én magam is, de hát azt a bizonyos határt nem lépi át az ember, ugye?, na de mit beszélek ennyit, itt sem vagyok, szóval klotyó szemben, iroda az emeleten, Gábor megmutatja a szállásotokat, este!

– Jó, hogy el tudtatok jönni, bár az utolsó pillanatban szólt nekem is Beck Gyuri, hogy itt van ez az évek óta megrendezett Szatmár-napok, a magyar kormány behunyt szemmel utalja ki a zszoszt, és bár mindenki itt van a városból, alig történik valami, s hogy szóljak fiatal embereknek, ő így mondta: művészeknek, hogy kicsit megmozgassák ezt az álmos társaságot.

– Á-á, szóval mozgatni jöttünk, nem dicsérni.

– És ki szokott ilyenkor eljönni?

– Az egész város.

– Nem mondd komolyan.

– Fölöltöznek szépen, s itt van nagymama, anyuka, apuka – s én is itt vagyok.

– Szóval a plebsz...

– Ne izguljatok, úgysem ért senki semmit.

– Kint sincs senki, bent sincs senki, koccintsunk csak! Ami engem illet, elindulok a kijelölt útvonalon, egy: klotyó.

– És ne feledd: most még bármelyik, most még!

(innen el)

Nincsen vécépapír. Ez nem rossz jel, a mosdóban sosincs papír, az embernél van papírzsebkendő, és kész. De mi történt időközben kis társaságomban? Valaki még érkezett. Ollálál! Le kellene már hasítanom róla a tekintetem, ilyet nem csinál az ember, mit az ember!, nem, ilyet senki, a régi filmekben is már rég táncolnak ilyenkor, mert ki bírná azt a hosszú feszültséget, vagy nem táncolnak, de akkor nincsen nézés sem, mert minek, és ezt most itt aligha tudom másképp feloldani, mint hogy odamegyek hozzá, és bemutatkozom neki, könnyű keze van, én biztosan túl erősen megszorítottam, a neve Dani, jó név, csavargó Dani, menj az uszodába, bőrod ronda, ni, menjél mosdani, igaz, mosdani nekem kellene, jó hideg vízzel, Gáborhoz lépek, hol az a szállás, nézd, az van, hogy a fiúknak külön, és neked külön, mert hát az utolsó pillanatban már csak az internátusban tudtunk néhány helyet előkaparni, nem számít, mondom, ird le ide a címet, s taxiba ülök, csak innen el, innen el, ezt már a taxiban mondogatom, innen el, innen el, és egyre inkább azt jelenti, istenem, istenem, ezt nem én akarom, látod, hogy nem én akarom, ugye látod, én éppen elfelé megyek, ez világos, a kapus értetlenül néz, mondom, hogy Beck György úr meghívottja volnék, ja, a Gyurié, hogy mit ki nem talál az az ember, na mindegy, kisasszony, ha már itt van, nem fog az állomáson aludni, Margitka drága, itt van ez az asszonyka Kolozsvárról, Beck Gyuri szervezte ide nekünk, be tudnád tenni valamelyik hálóba?, jó estét kívánok, jó estét, na, jöjjön velem, kicsit zsúfoltak vagyunk, nem mindig, de hát ezek a Szatmár-napok már csak ilyenek, a bentlakó lányoknak itt van egész pereputtyuk, a tizesben talán van még egy szabad ágy, ott elalhat, na, itt is vagyunk, lányok, vendéget hoztam, ne féljete, csak

egy éjszaka, sajnos, kettőt kell maradnom, kettő éjszaka, belefér, ugye lányok, aztán rendesen viselkedjete, mert a hölgy Kolozsvárról jött, csak ez hiányzott, azt hiszem, ezt kórusban gondolom a lányokkal, sziasztok, leteszem a dolgaimat, és itt sem vagyok, melyik az a szabad ágy?, kösz, mentem is, most mi legyen?, vissza a színházhoz? vissza a színházhoz? mi lelte ezt a várost? mikor valaha régen itt vakációztam, szép, nagy házak voltak, bent, az udvaron, nem a kerítés mellett, fehér kavicsos ösvény vezetett a házig, széles lépcsők, hatalmas ablakok, milyen jó is lenne itt élni, unokafivéreim hordoztak ide-oda, a színház sem így nézett ki, bár ugyanez kellett, hogy legyen, persze, ugyanez volt minden, csak tizenöt évvel ezelőtt ugyanez a vakolat, ugyanez a bordó szőnyeg, ugyanezek a bordó függönyök, és persze, az előcsarnokban a tükrök, nem, nem csak porosak lettek, bár kétségtelenül azok is, de valahogy elhomályosodtak, van olyan, hogy a tükör egy idő után elhomályosul? mindenesetre akkoriban hájlájf volt, így mondták unokabátyáim, gyere, Anja, elviszünk téged a hájlájfba, háj lá hájlájf, így mondták, mert az anyjuk román, és ezt is élveztem, ezt a kevert nyelvet, amit akkoriban beszélünk, tényleg volt benne valami mondén, azon a nyelven mondtuk, amelyiken jobban hangzott, és ott láttam először Beckettet, a Godot-t, két bohóc játszotta, mégse neveltünk, utána elvittek száguldozni, ezután, mondták a fiúk, száguldozni kell, és száguldoztunk is, akkoriban kapta meg Andrei a jogositványát, még soha nem voltam akkora sebességben, és nézd, Anja, Ladis a vállamra tette egyik kezét, a másikkal meg körbemutatott: itt minden lapos, nem mint nálatok, itt sehol egy domb, akármeddig elnézhetsz, nézést mondtam, baba, nem bámulást, s azzal jól hátba vágott.

(meztelen)

Képzeld magad elé azt a sötét szempárt, amint téged néz, s hiába választottad ki oly gondosan a legjelentéktelenebb, leghétköznapibb ruhadarabokat, mondjuk barna kordbársony nadrág, barna félcipő, fekete pulóver, vagy mondjuk: zöld, teljesen mindegy, mert abban a tekintetben meztelen vagy.

(mielőtt)

– Minden rendben? Kibírod azt a két éjszakát a lányoknál?

– Á, hogyne.

– Mindig ezt csinálja ez a Beck, aztán én égek. Tavaly sikerült valahogy meggyőzőnöm Nagy Elizát, hogy eljöjjön, lesz rendes szállás satöbbi, kérdezem Gyurit, ne izgulj, mindent elintézek, na, ott álltam Elizával, hogy nincs semmi elintézve, illetve hogy van a leányszálló, na tudod mit, gondoltam magamban, ezt azért mégsem teheti az ember...

– Értelek, Judit, teljesen igazad van, de szeretnék valami másról megkérdezni, mielőtt elkezdné a műsor: nemrég itt volt egy fiú, ha jól emlékszem, Daninak hívták, nem ismered véletlenül?

– Dani, Dani, várj csak egy kicsit... hogy nézett ki?

– Hosszú, fekete hajú...

– Á, persze, Danika! Hogyne ismerném, mi az hogy! Folyton jár hozzám könyvekért... Képzeld, a múltkor este tizenegy körül beállít hozzám azzal, hogy nem kölcsönöznék-e neki egy hálóságot, mert ki akarja próbálni, hogy éjszaka az erdőben aludjon. És ez szinte éjfélkor jut eszébe... persze, adtam neki hálóságot. De miért kérded?

– Nem tudom.

– Biztos, nemsokára újra megjelenik, ilyenkor mindenki itt van.

– Fantasztikus szervezők vagytok...

– Hát igen, dolgozunk is, mint az állatok. Apropos, március körül tervezek egy...

(Judit)

Mennyire utálom már, hogy mindent Beckre kenek. Igazán fölhívhattam volna a szállodát, hogy mi van a foglalásunkkal, hiszen nem először történik meg, hogy az utolsó pillanatban valaki megkeni őket, és kiadják a lefoglalt szobákat. Persze, Gyuri vállalta a dolgot, de hát senki nem tiltotta meg, hogy utána nézzek. De így legalább Gyuriról beszélhetek. Istenem, de gyáva alak vagyok! Legalább átlátok magamon, ez is valami. Bár, ha így folytatom, teljesen rám szárad a szerep, ez a nyomorult, magam kreálta szolgálati szerep, hogy jól teszek, nahát, és szervezek mindenféle fontos dolgot, oda kell rohanni, közben úgy szar az életem, ahogy van. Bár, ha arra gondolok, szegény anyámé milyen volt, szavam se lehet. Nem először történik meg velem, hogy fölzaklat egy találkozás. Elmúlik, tudom, hogy elmúlik. Itt ez a sok ember, akinek már semmi dolga, lement az este, végül is olyan lett, amilyen lehetett, most már csak a zene, a tánc, kaja, pia, füst, érintések... én persze talpig a magamra rótt szerepemben, na jó, sör meg cigi, és persze duma, duma, de táncolni, táncolni?, nevetséges volnék, minden mozdulatomat elfelejtettem.

(a tó)

Anja két pohár sörrel tért vissza a bárpultról, megállt a táncparkett szélén álldogáló Dani előtt, és feléje nyújtotta az egyik poharat. Egyszerű mozdulat volt. Dani előbb a pohárra, majd Anjára nézett, köszönöm, de nem, ma este nem ihatok, mosolygott, de tudod mit?, tedd le ezeket a poharakat ide, erre az asztalra, s megmutatok neked egy helyet, a kedvencemet a városból, elmondhatatlanul szép, még ilyenkor, éjszaka is, igen, ilyenkor a legszebb, gyere csak – s azzal megfogta Anja kezét, és húzta maga után, föl a lépcsőn, ki az utcára. És így mentek az utcákon is, kézen fogva és gyorsan, közben Dani folyamatosan beszélt, meséket mondott, amelyekből Anja egy szót se értett, de hallgatta azt a hangot, még ilyen hangot soha nem hallott, úgy érezte, mintha a hasából hallaná, a saját hasából, mély hang volt és vidám, de persze leírhatatlan, igen, tudom, szerintetek, ha már belefogtam, igazán megpróbálhatnám leírni, hogy milyen is volt az a hang, ha már azt nem mondom el, milyen meséket mondott végedesvégig az úton, úgy, hogy Anja nem értett semmit, mégsem kérdezett vissza, hanem csak hallgatta, mint egy ökör, hát igen, hallgatta, mint egy ökör, és reszketett, na tessék, még ez is, igen, hozzátartozik ahhoz az éjszakához ez is, hogy reszketett, ám legyen, nemcsak a hang miatt, hanem mert ahogy kifutottak abból a kocsmából, nem vette magára a kabátját, és december volt, de hát én itt nem egy közelgő influenzát kívánok fölvezetni, a legkevésbé sem, Anja nem fázott meg azon az éjszakán, bár azt talán mondhatjuk, hogy beteg lett, na de már ott vannak a parkban, egészen közel Dani helyéhez, megállnak, Dani elengedi Anja kezét, szinte semmit nem látni, aztán mégis, megcsillan valami a sötétben, egy tó, ébred rá Anja, és Dani akkor hátulról átkarol-

ja, igen, igen, egy tó, suttogja Anja fülébe, ezt érti legalább, meg hát látta is, és megfordul, hogy végre átölelje Danit, és hogy a nyakát simogassa, és hogy érezze az ízét, édes, édes, édesem, mondja Anja, és Dani szorosán vonja magához, mindenét érezni akarja, az illatot, a mellet, a csípőcsontot, ott ez a két ember, az égvilágon semmit nem tudnak, legfőképpen egymásról nem tudnak semmit, de egyébként is alig tudnak valamit, mi lesz ebből? Egyelőre semmi nem lesz, csak van.

(mese)

Volt egyszer egy isten. Elég kicsi isten volt. Épített egy várat. A vár is elég kicsi volt. Várt egy kicsit az isten, és aztán elindult. De hiába indult, mert a világon senki sem volt. Leült és újra várta. Majd újra elindult. Elfáradt, leült, várta, és megint elindult. Megbotlott, leesett, megütötte a térdét, nézte a vérét amint folyt. Sírt a kicsi isten, sírt-rítt, míg nem csak kicsi vára, de kicsi tengere is volt. És lett pillanata is. A pillanat: hogy vára, és tengere is volt, de a pillanat persze elszállt, és vele a vár – maradt a tenger, ül a partján a kicsi nincsen, és, és?, és tovább nincsen.

(ez az egész)

– S mikor utazol?

– Á, csak a jövő héten. De addig még rengeteg elintéznivalóm van.

– Ha kell, nekem van egy közjegyző ismerősöm...

– Tényleg? Az a helyzet, hogy már előre frászsom van a sortól, de ha tudnál szólni neki, s mondana egy órát...

– Hogyne, ha hétfőn beszélek veled, te be tudnál menni?

*

– S mikorra tervezed?

– Március közepére-végére, attól is függ, hogy mit válaszolnak az emberek.

– A március közepe általában foglalt szokott lenni, legalábbis ez az én tapasztalatom.

– Igen, szerintem is, de lehetne valamikor huszadika után.

– Jó, akkor én ezt így följegyzem, és kérek, mikor már biztosan lehet tudni, szólj.

– Persze, csak még Gyurival is kell egyeztetnem, mikor szabad a tanácskozóterem...

– Na és Sándor már tud róla? Eljön?

– Igen, igen, naponta váltunk e-mailt...

*

– Encikém, légy olyan jó, s hozzád még két... még négy sört ide nekünk... szóval, mondom akkor Péternek, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap, de nem értett a szép szóból. Hogy ő most ezt vagy végigviszi cakompakk, vagy kiszáll az egészsből, de tele van a töke ezzel az alkudozással. Hát itt tartunk most, gyerekek, Péter már min-

denről beszámolt az újságnak, hétfőn lesz a nagy nap. Apropó, hogy van Funár?

– Mit mondhatnék? A padok...

– Nahát, ekkora röhejt nem látott még a világ: egy csikó patrióta nemzetiszínre festesse a padokat és a kukákat, ahova az ember a seggét meg a mocskát rakja...

*

– Szépnek tetszik lenni ma este. Igen-igen szépnek.

– Kösz, Feri.

– És elárulná esetleg, hölgyem, hogy minek köszönhető?

– Ne marhulj, olyan vagyok, mint máskor.

– Nem, nem, valami más: a szeme csillogása volna?, vagy ez a pompázatos sál tenné próbára érzéseimet? Ha megenged egy táncot, örömmel várok még a válasszal...

– Ja, persze, ha erről van szó, nekem is kedvem van táncolni egyet, na, gyere, mire vársz...

(pohár)

Azt a gúnyos nézést, amikor Anja a sörökkel odaállít hozzám. Mit akar, most mi a francot akar? Ő találta ki hirtelen, hogy legyen vége. Most is valakivel van. A pasas a vállán tartja a kezét, ő meg engem követ a tekintetével. Nem bírom, el innen. A tóhoz, az legalább tisztán érthetetlen. A sötét utcák tele láthatatlan lényekkel. Csendesek vagyunk, nem zavarjuk őket. Ők csillognak a sötét tapon. Anja még csendesebb, nem is tudom, van-e hangja egyáltalán. Talán fázik. Itt áll a tavam partján, egy szál ingben, hogyne fázna. Ne fázz, te lány. Talán túl hideg ez a tó tehozzád. Nem tudom, ki vagy, de ha már elhívtalak, és te eljöttél velem, és látod őket, csillogó fekete lényeimet a tapon, megmelegítelek. Maradt még annyi melegem, hogy neked is jusson belőle. Ne, ne beszélj, szavaidat úgysem érteném. Csak a szádat értem. A nyakad. A bőröd. Aranyos vagy a kabátomban. Most meg visszamegyünk, az emberek közé. Ők is csillognak, csak másként. Nem lesz jó, de itt tovább nem maradhatunk. Éva persze nem fogja kihagyni, hogy jelezze, érti ezt a kabát-ügyet. Nem, nem ért semmit. Hát igen, ez van, ahogy belépünk a kocsmába, mi más volna az első, mint Éva vigyora. De ez neki nem elég, nem, középső ujját finoman a szája előtt mozgatja. Hogy tud ennyire brutális lenni egy ilyen szép nő? Anja odamegy a társaságához, és kér valakitől egy cigit. Hozok sört, mondom neki, és elindulok Éva felé. Csak egy perc, gyere, és beviszem a mosdóba, nekidőlök az ajtónak. Tudom, mit csinállok. Most, Éva, te fogsz leszopni, nem Anja, érted?, és megragadom a hajától, és letérdeltetem. Kicsit megijed, ilyenkor mindig ezt játszsza, hogy védtelen, és mindent megtesz, jól csinálja, még vissza is tartom, hogy ne menjek el olyan hamar. Ő a kagyló felé hajol, én

még hátraszólok neki, Anjáról megtiltom, hogy beszélj, s azzal ki, viszek két pohár sört Anjához. Csodálkozva kérdi, mégis iszol? El-múlt éjjél, mondom, már lehet, és úgy adom oda a poharát, hogy összeérjen a kezünk.

(mi legyen a kezekkel?)

Dani Gáborral kezd el beszélgetni, Anja cigarettázik, időnként a mellette ülő Danira néz, értetlenül, aztán odamegy a táncolók közé, Dani nézi az asztaltól, az a nő egyszerre ügyetlen és szenvedélyes, ezt látja, ő is odamegy, de álljunk csak meg, ha te ide állsz, akkor én hova állok, s ha te oda, akkor én ide, de akkor ő hova, Anja meg veszi a saját kabátját, és megy fölfelé, Dani az utcán éri utol, mit csinálsz?, hazamegyek, de miért?, nem tudom, elég volt; Dani áll és nézi, Anja nem mozdul, hát akkor menjünk, elkísérlek, mondja Dani, és újra kézen fogja, de miért ilyen hideg a kezed?, dörzsölni kezdi, az ő keze is éppolyan hideg, mondja is Anja, de hiszen a te kezed is hideg, na tessék, most mit tudjak kitalálni ezzel a két pár hideg kézzel –

(ha nem nézek)

De hát mit tehetnék én, aki csak addig vagyok, míg ezt a történetet írom? Kezem, ha nem is hideg, de meg van kötve. Hogy ne oldhasam meg a helyzeteket. Csak nézem, ahogy mennek a kihalt utcákon. S ha nézni nem bírom, szárnyammal eltakarhatom szemem. Mert ezt szabad nekem: szárnyakat kitalálni, hogy szemem eltakarjam. Ha nem nézek, mások beszélnek bennem. Dani mondja: hogy képzelted?, hiszen egyedül el sem találtál volna ide. Lehet, válaszolja Anja, bár gyerekkoromban voltam már itt. Igaz, azóta minden megváltozott. És ott állnak az internátus kapujában, Anja keze a kilincsen. Szia, és kösz a tavat. Te tényleg föl akarsz menni? Igen. Fölkísérhetlek? Nem lehet, még hét lány van a szobában, a kapuról nem is beszélve. Akkor te se menj, Anja, mondja Dani, és két keze közé fogja az arcot, és Anja is Dani arcára teszi kezét, mert ez egy ilyen helyzet volt, néztem is rendesen, egy pillanatig teljesen problémátlan helyzet, a csók – akár ezt a címet is adhatnám ennek a résznek. De nem adom, mert hülyén hangzik. S az, hogy „leszopni”, az talán nem hangzik hülyén? Hát az, hogy „piacképes”?, kérdezhetitek méltán, s én mondom is azonnal, hogy dehogynem, egyik hülyébben hangzik, mint a másik, mindenesetre ennek a résznek egy pillanatig sem lesz csók a címe, mert tulajdonképpen nem is jellemzi ezt a részt, hiába, hogy ott, a kapuban elég sokáig csókolgattak egymást, mígnem elindultak újra, és aztán elég sokat kanyarogtak is, míg Gáborék házához értek, Dani zörgetett Gábor szobája ablakán, álmos volt szegény Gábor, fél órája feküdt le, nem kérdezett semmit, csak bevezette őket egy szobába, és valamiért Anja nem akart szeretkezni, most, itt, valamiért, nem, nem, nem.

(a tea)

– Meglátod, Anja, ez a tea helyrehoz, csengőfű, kakukkfű, bazsalikom, borsmenta, én szedtem őket, hajnalban, az előírás szerint. Azt az erdei irtást, ahol élnek, azt látni kell.

– Gábornak fantasztikusak a teái, már régóta akartalak kérni, ha legközelebb, ha gyűjteni indulsz, szólj nekem is, veled mennék.

– Édesanya, jöjjön egy pillanatra, bemutatom Anját...

– Igen, hát maga az? Örvendek, nagyon örvendek.

– Kezicsókolom.

– Először van Szatmáron?

– Szinte először, gyermekkoromban voltam nagybátyáméknál, de hát az...

– Hát persze, hogy eddig nem jöttem rá, hogy az ügyész úr, na, hát, kicsi a világ, most Bukarestben lakik, nem?

– Igen, '89 után oda költöztek.

– S maga, kedves Anja, meddig marad?

– Holnap reggel megyünk vissza.

– Érezze jól magát, örülök, hogy megismerhettem.

– Köszö...

(vesztetni)

tettem valamit azzal, hogy azt mondtam: te és te? ha nem ejtem ki a számon, hogy ti, akkor nincsenek együtt? amit lát az ember, rájuk ver. mármint a szavakra, és persze rám. mert tény, hogy hajnali négykor Dani bekopogott, és bár alig láttam valamit a sötétben, mégiscsak Anja, Anja volt vele. amit akkor egyszerűen nem vettem tudomásul. pedig láttam, de alig álltam a lábamon. annyi bor után nem csoda. aztán reggel minden világos lett. még ha nem is bírtam felfogni, hogy tudott ez a két ember összeakadni. Dani tulajdonképpen még gyerek. hiába húszéves, egy indulatos kamasz. mindig tele van nőügyekkel. mondtam ugyan már jó néhányszor neki: ha akar valamit ebben az életben, először is önmagának kell tudnia parancsolni. igazat adott nekem, de három hétnél tovább soha. óriási elhatározások. hogy megtanul szanszkritul. vagy negyven napig nem eszik. aztán elvisz tőlem hat kiló könyvet. és fél év után sem olvasott belőlük egy sort sem. nem tudom, talán kinövi. de Anjának csak veszítenivalója van. talán éppen ezt akar: veszteni. nem így kell veszteni. túl olcsó, még ha veszélyes is. Daninak a lehető legzavarosabb a családja is. nem mintha ez engem befolyásolna. de hát gyerekkora óta azt látta, hogy apja a kénye-kedve szerint él. nők, pia, az anyja meg mindent eltűr. a verést is, a kiabálást is. mi az, hogy eltűri, imádja. és minden úgy jó neki, ahogy van. persze enniük sokszor nem volt mit. Dani meg nem értette, miért ilyen az anyja. sokszor beszéltünk erről. hogy vannak nők, akik úgy érzik jól magukat, ha időnként megtapossák őket. ha az ember anyja ilyen, akkor azt nehéz elfogadni. rémes álmok kínozták gyerekkorában. és persze legalább egyszer évente iskolát váltott. évente egyszer minden tanárt elkápráztatott intelligenciájával. de hamar ráunt er-

re, és a hiányzások miatt kicsapták. az anyja ehhez sem szólt semmit. imádja a fiát. az a nő mindent az érzékiség felől fog fel. mert már az anyja is. és annak az anyja is. évszázadok óta így megy ez. valahol megéri nekik. másképp csak nem tűrnék.

(a kalap)

A színházban, te jó ég!, most jövök rá, milyen nehéz egy afféle vidéki szimbólumszínházba jó délutáni programot kitalálni, ilyenek jutnak az eszembe, mint hogy szavaltatok, felolvasások, kamarazene, balett, ráadásul ott a zenekari árok, amit ugyan át lehet padlózni, de a tér mindenképpen ketté van osztva, nem elkülönített, hanem kettéosztott, úgyhogy nem is fogom kitalálni, mit produkáltak vasárnap este hattól azok a kolozsváriak, tökéletesen mindegy, tőlem lehet zene, felolvasás, vita, nem érdekel, míg ott az az (akár rejtett) árok. Építsétek át a színházat, s akkor majd beszélünk. Addig viszont annyit mondok csupán, hogy Anja ottfelejtette a kalapját. Na jó, legyen, még valami: nem az esernyőjét, nem a táskáját, nem a cigarettáját, nem az öngyújtóját, nem a sétabotját: a kalapját.

(megérkezés)

- Á, megjöttél. Miért nem telefonáltál?
- Szia. Miért kellett volna telefonálnom?
- Miért? Talán azért, hogy tudjam, életben vagy-e még. Na de hagyjuk ezt, majd beszélünk, most itt vannak...
- Igen?, sziasztok, csak kezet mosok, egy pillanat...
- Siess, kérlek, utána meg készítsd el a szendvicseket, itt van az asztalon minden, ami kell.
- Én? Egyedül?
- Miért, hogy képzelted? Nem látod, hogy vendégeim vannak?
- Mi az, hogy vendégeid?
- Majd megtudod, most nincs erre időm.

(magán)

Nem tudott meg semmit. Elmentek a vendégek, Tamás azonnal bevonult egy könyvvel a hálószobába. Anja utána. Kérlek, hagyjál, most túl fáradt vagyok ehhez az egészhez, mondta Tamás. Anja visszament a konyhába, elmosogatott, töltött magának egy pohár bort, rágyújtott egy cigarettára, s fogalma sem volt, mit csináljon. Legjobb lenne elmondani, mi történt. Tamás reakciója ugyan kiszámíthatatlan, lehet, egyáltalán nem érdekli, s lehet, hogy üvöltözni kezd. De az is lehet, hogy fáj már most, pedig kész, ennyi volt, Dani visszamegy Pestre dolgozni, tiszta ügy, én meg itt vagyok, nincs mit ezen sokat tépelődni. Anja elnyomta a cigarettát, s bement Tamáshoz. Már sötét volt a szoba. Hát akkor kész, ma már nem mondhatok semmit. Csendesen levetkőzött, és bebújt az ágyba. Tamás kezét érezte a vállán, aztán a másik kezét a nyakán, aztán az egész embert magán, ne, kérlek, most ne, de Tamás mintha nem hallotta volna, már benne is volt, néhány mozdulat, és visszagördült a helyére, kifelé fordult, és Anja hiába szólígtatta, nem válaszolt. Azt hiszem, sírt.

(nem hittem volna)

Igen, képes volt megtenni. Soha nem hittem volna róla. Pedig mondta anyám, hogy meglátod, még ő fog téged elhagyni. De én bizonygattam, hogy nem, Anja moccanni sem tud nélkülem. És ezt nem én mondom, hanem ő, Anja mondja. Legalábbis mondta. Mit tudhat az a másik, amit én nem? Nem, nem vagyok kíváncsi erre az egész históriára. De hát hogy képzeled? Mi lesz velünk, hogy fogunk ezentúl élni, mit fog mondani az embereknek? Hogy Tamás nem volt elég? Nem, nem érdekel, mit mondana, én ezt egyszerűen képtelen volnék végighallgatni. Hogy milyen finom volt azzal a másikkal, vagy hogy nem is volt olyan jó, mint velem. Nem, ettől azért kíméljen meg. Ha megtörtént, tudomásul veszem, de ennyi legyen elég. Tőlem mehet is, maradhat is, de ha marad, akkor ne kívánjon még órák hosszat lelkizni is a dolgról, mert ehhez sem időm nincsen, sem idegzetem. Ehhez én már öreg vagyok.

(a párducmintás falevelek)

Amikor ezt írja, ősz van, de még erősen süt a nap, erre mondják az emberek, hogy arany október: a nap besüt a könyvtárszoba nyitott ablakán. Anja olvas, nemsokára bejön Andreea, a bukaresti lány, meséli, volt a nagy októberi vásáron, és vett Anjának egy pulóvert, ezt, nem tudja, eltalálta-e a méretet, mert a számozásokon ő soha nem tudott kiigazodni, de próbálja csak fel... Anjának szinte elakad a lélegzete, jóformán nem is ismeri ezt a lányt, hogy fogadhatna el tőle csak úgy egy pulóvert. Elhárítani sem nagyon lehet, ez van, átfut az agyán, amit a közelség-távolság érzékelésének kulturális kódjairól olvasott valamikor régen, köszönöm, mondja gyorsan, ez aztán a meglepetés, igazán kedves. Gondoltam, folytatja Andreea, előbb-utóbb beáll a hideg, s akkor majd jól fog, Anja meg nézi a szóban forgó pulóvert, a ráapplikált három párducmintás bundafalevelet. Fel fogom próbálni, mondja, és odateszek egy kávé, ugye, meghívhatlak egy kávéra? Hogyne, köszönöm, és a pulóver méretre teljesen rendben volt, és a nap is sütött, ez a világ a létező világok legjobbika, gondolja Anja, és elmeséli, milyen az uszodában a szervezett renden kívüli spontán rend: úgy képzeled el, hogy a jegy egy kék műanyag érme, azt bedobod a bejáratnál, kinyílik a kapu, visszkapod az érméd, bemész az öltözőbe, a ruhádat beteszed a szekrénybe: bedobod az érmét, megkapod a szekrényed kulcsát, felteszed a csuklódra, visszafelé ugyanígy, csak fordított sorrendben, inkluzíve az, hogy ahhoz, hogy kimenj a kapun, újra be kell dobnod az érmét, amely már marad, neked meg kigyúl a kis zöld lámpa; szóval tökéletes, de most jön a spontán rend: egy sáv fenn van tartva a sportolóknak, a medence többi része meg nincs felosztva, de ahogy úszom oda-vissza, oda-

vissza, kerülgetve az embereket, egy nő egyszer csak megszólít, hogy nem jól csinálom, mert odafelé jobboldalt, visszafelé baloldalt kell jönni, aha, oda jobb, vissza bal, de honnan számítva?, megkérdezni persze nem merem, mert abszolút nyilvánvaló, hogy ez az, amit érezni kell.

(férfihang)

- Anja, gyere, téged keresnek.
- Igen? Ki az?
- Egy férfihang, nem mutatkozott be.
- Vajon ki lehet? Megyek... Igen?
- Szia.
- Te vagy az?
- Hogy vagy, kicsim?
- Nem tudom.
- Baj, hogy felhívtalak?
- Igen. Igen. Vágyom rád.
- Én is vágyom rád.
- Le kell tennem. Szia.
- Ő volt?
- Dani volt, tudod, az a fiú Szatmárról, illetve most Budapestről.
- És mit akart?
- Semmit. Én mondtam neki, hogy felhívhat.
- Találkoztok?
- Hogyan? Ötszáz kilométerre van.
- Hát végül is eljőhet ide.
- Miért jönne?
- Ne játszd itt nekem a hülyét. Miért jönne. Hát azért.
- Milyen azért, milyen azért? Azt hiszed, olyan egyszerű ez az egész?
- Akkor miért nem hagyod a francba?
- Mert nem lehet.
- Hogy-hogy nem lehet? Nem te döntöd ezt el?
- Nem, nem én döntöm el.

– Hát ki a jó ég, ki? Na hagyjuk, ebből elég, magas nekem ez az egész. Csak arra kérek, értesíts, ha teljesen föl akarod forgatni az életünket.

(rózsa egyfelől)

Másnap újra felhívta, de már nem Budapestről, hanem Kolozsvárról. Anja alig értett valamit abból, amit Dani a telefonba mondott, hogy valami lény van ott mellette?, és meghal, ha Anja nem megy oda hamar? de hova? az ortodox katedrálishez? egy koldus haldoklik? mit tehetek én? vigyek magammal valamit? csak siessek? mi lehet ez az egész? Mennem kell, de sietek haza, mondta Anja Tamásnak, választ nem várt, beült az autóba, a Tamás autójába, és hajtott az ortodox katedrálishez. Hosszú szövetkabátjában ott álldogált Dani egymaga. Az a lény, aki miatt úgy sietett Anja, egy rózsza volt, Dani kezében. Elmentek egy étterembe, Anja rendelt egy palack bort, mintha beszélgettek volna. A végén megkérdezte Danitól, van-e hol aludnia. Volt. Anja hazament. A rózsát a kocsiban felejtette.

(rózsa másfelől)

telefonon szóltál itt van és siessek ha hívnál tudom újra megremegnék mert ha kések elpusztul egy szót sem értettem ki pusztul el akkoriban bármit mondhattál volna ma már ez nincsen így ő volt veled az a rózsa én tehetetlen voltam ő vitathatatlan

(egy almát)

Azt kell valahogy kitalálni, hogy ha az embereknek legtöbb öt percük van, és az alatt sem eldöntött, éppen mire figyelnek, mit lehet tenni, hogy ne menjenek el üres kézzel. Anjának még problémát jelent az ötpernyi jelenlét esélyként való elfogadása, pontosabban: elfogadtatása, mert ott, ahol ő él, nem annyira földrajzi értelemben, inkább a közege olyan, a hálózat olyan, szóval ott az ítélet a jellemző. Valami százötven évvel ezelőtt elromlott, és kész. Valamikor jó volt, mert az emberek tartották magukat bizonyos értékekhez, de ez ma már nincsen így. Anja nem azt állítja erről a gondolatmenetről, hogy nem érvényes, csupán azt, hogy bénít. Fölment saját korunk megértésének igénye alól, mondja az igazgatónak. Csend. Anja azonnal érzi, újra túlbeszélte a helyzetet, hülyeségekkel, na jó, lehet ezt pontosabban is: amit mondott, részint naivitás, részint meg saját korunk megértésének igényéhez hozzátartozik az is, hogy a posztkommunista társadalmak hagyományos értékek utáni sóvárgását megértsük. Húsz évvel ezelőtti közhelyekben beszéltek, uramisten! *Enfin*, a te időd a tied, azt csinálsz vele, amit akarsz. Amit bírsz. Ha rövid az idő, nem kell mindent akarni, lehet enni ebédre egy almát, s majd estére főzni finom vacsorát.

(a kóser imádság)

Nem mindegy, mikor mondjuk el az imádságot, mindegyik imát meghatározott időben kell elmondani – a kóser imádság viszont bármikor elmondható.

(a vonaton)

Hazudni, hazudni nem szabad, Anna is és Emma is úgy veszett el, hogy hazudott. Előbb egy kis, jelentéktelen, alig észrevehető hazugság, aztán már nem tudtak leállni. Tamásnak mindent elmondok, amit tudok, és amit ő hajlandó meghallgatni. De ha nem akar meghallgatni, akkor belekényszerülök a hazugságba, mert az elhallgatás is hazugság. Kímélet? Ugyan. Ki van abban a helyzetben, hogy kímélettel lehessen? Igen, mindig kímélettel kell lenni, nincs az a szerencsétlenség, amely fölmentene a kímélet gyakorlása alól. Nincs joga Jóbnak, hogy ordítson? De, Isten elismerte jogát, hogy ordítson. Jó, de azok más idők más történetei. Ízléstelen volna, hogy az ember minden kibaszott szívügyével Jóbnak képzelje magát. Vagy Istennek. Ami van: utazom Pestre, a vonat mocskos, alig látni ki az ablakon, hideg van, hó nincsen, részint félévi vizsgák vannak az egyetemen, részint Danival fogok találkozni, ez van. S az, hogy erről az utóbbiról szó sem volt Tamás és köztem. Tudni ugyan tudja, és tudja azt is, hogy tudom, hogy tudja, és ha józanul nézzük a dolgot, mindketten várjuk, hogy múltjon el, hogy lohadjon le, mintha daganat lenne, néhány nap, és kész, egy kis rózsaszín folt marad a helyén, aztán az is elmúlik. De ki mondja meg nekem, mi lehet bennem ez az ujjongás, és nem csak bennem, az ajkam folyamosan ég, alig megy le falat a torkomon, ami jó, mert lesóványodtam, kint vannak a bordáim, és így szeretem a testem, ha kint vannak a bordák, folyton rá gondolok, és nem hiszem el, hogy igaz lehet, de igaz! de igaz! de igaz! legszívesebben mindenkivel róla beszélnék, és nem érdekel, hogy vége lesz, hogy fiatalabb nálam, és el fog hagyni, na és, ha el fog hagyni?, na és, ha vége lesz? nem lesz vége és kész, hiszen nem én akartam, semmit nem tettem érte,

nem is gondoltam arra, hogy azután a két nap után egyáltalán még fölhev, és azt a döbbenetet, hogy másnap autóstoppal eljött Kolozsvárra, miért?, kérdeztem, hát azért, mert azt mondtad, vágyódsz utánam, egyszerű, nem?, igen, végül is igen, aztán mégis valamiért nem volt jó, hogy eljött, persze erről nem beszéltünk, csak olyan erőltetett volt az a dolog a rózsával, és az étteremben a pincérnő, miután kihozta a bort, sokatmondóan rám nézett, és gyertyát gyújtott az asztalon, ha lett volna egy kis határozottság bennem, el kellett volna fújnom azt a gyertyát, de mit törődtem én avval, vagy a pincérnő kétértelmű mosolyával, vagy az egész helyzet visszásságával, hogy ott ülök és borozgatok, miközben otthon Tamás ki tudja miket él át, vagy akár most miket él át, nem, nem kéne mindkettőnk feladatainak megoldására törekednem, bár lehet, hogy ez neki nem feladata, ehhez nekem nincs jogom, de nem tudom, mit tegyek, ha megölöm magamban ezt az ujjongást, Tamásnak sem lesz sok haszna belőlem, egy plusz háztartási gép, extra fogyasztással, de miért nem ő tölti el ujjongással a szívemet?, miért, miért?, és miért nem én az övét?, hát ez a kérdés, és nem tudok erre semmit, csak jelene-tek kísértenek folyton, például amikor azt mondja nagy társaságban, hogy Anja tulajdonképpen nem nő, és ezen mindenki nevet, én is, csak azóta folyton belém hasít, hogy nem viccből mondta, de akkor mi vagyok, ha nem nő?, és mi vagyok neki?, de erről sem lehet vele beszélni, megpróbáltam ugyan, de annyira unta, hogy még csak el se nyomta ásításait, beleborzongok, ha elgondolom, hogy ennyi az élet, hát ez van, most meg hirtelen minden bizonytalanná vált, este hétkor vár Dani a Gellért téren, hacsak meg nem gondolta magát, végül is teljesen érthető volna, azok után, hogyan bántam vele, miután ő egy szavam miatt eljött Kolozsvárra.

(családi szálak)

A fiú várta a Gellért téren. Óvatosan érnek egymáshoz, talán testvérek? Fivér és nővér? Rég nem láthatták egymást, alig tudják, mit kérdezzenek. Aztán legyintenek, hogy majd, és elindulnak a Moszkva tér felé, a fiú tud egy olcsó helyet, ahol enni lehet, meg sört inni, látszik, otthonosan mozog Pesten, nővére meg teljesen rábízta magát, valamelyik vidéki városból jöhetett, az is lehet, hogy Erdélyből, ott ilyen erősek a családi szálak. Persze, jól sejtettem, mert a kocsmá után metróval és autóbusszal a Márton Áron Kollégiumba mennek, a világ végére, a Kunigunda utcába. Hogy fogok innen reggel eltalálni az egyetemhez?, kérdi a lány. Szóval akkor itt tanul, s néha följár vizsgázni. Igazán egyszerű, nézd, a fölüljárónál van a buszmegálló, a 62-es bevisz az Örs vezérre, onnan már tudod, mondja neki a fiú. A kapusnak kifizetik az 500 forintot, ami jár neki, ha valakinek vendége van, és fölmennek a harmadikra. Itt laknak Csillák, rendes lányok, náluk fogsz aludni, mondja a fiú. És jön is a Csilla papucsban. Állj le egy percre, mutassam be Anját, tudod, mondtam már, igen-igen, szia, és rohan is tovább az a Csilla valahová, de még odasúgja a fiúnak, nahát, hogy te mindig híres nőket szedsz fel. Ezt nem értem, miért mondja. A lányon is, akit Anjaként mutatott be az öccse, átfut valami remegésszerű. Anja, ez valami szláv név, akkor inkább felvidékiek lehetnek. Bár egy időben a németeknél is divatnév volt az Anja, de az ki van zárva, hogy németek ebbe a kollégiumba kerüljenek, egy percig nem bírnák ki ezt az átható szagot, papucskok, cigarettafüst, paszulykonzerv és ki tudja még minek az állott szaga, és a festék a falakon, és a szobák, ahol négy-ötösével laknak egyetemre járó emberek, és a málladozó zuhanyozósor, közös két emeletnek, mert a női és a férfi zuhanyozók

emeletenként váltják egymást, nem tudom, mit gondolhat magában az az Anja, vagy hogy volt-e már itt valaha, nem úgy mozgott, mint aki volt. Mindenesetre én nem tudom elképzelni, hogyan élhetnek itt emberek, négy-öt éven át, amíg az egyetemre járnak, nem lehet igaz, ez tulajdonképpen egy barakk, a privátszféra az alvóhelyre, az alomra szűkül, és hogy lehet így tanulni? gondolkodni? más emberi dolgokról nem is beszélve... Na de hadd lám, mit csinálnak az én embereim, ajaj, hova tűntek? – különös, a második emeleti zuhanyozóban együtt tusolnak, pontosabban csak állnak egymással szemben, és engedik a vizet magukra folyni. Ha testvérek, miért együtt? Ha nem testvérek, miért csak a víz folyik? Fura szokások vannak, soha nem fogok kiigazodni közöttük. Most meg a lány egy emeletes ágy földszinti rekeszében alszik, öccse meg simogatja a haját. Néha az arcát is, de leginkább a haját. Még mindig. Nem igaz, virrad, és még mindig.

(a legjobb)

Valahogy nem így képzeltem el. Vagy mégis? Nagyon szeretheti ezt a Danit, hogy eljött ide. Nem lehet könnyű. De miért kéne könnyűnek lennie? Az ember legyen következetes szenvedélyeihez. Hol találhattak egymásra? Dani fiatalabb nála. S mi van akkor, ha fiatalabb? Ugyanez fordítva a legkisebb megütközést sem váltaná ki senkiből. Jól teszi Anja, hogy belemegy, elnyomó konvencióknak nincs miért alávetnem magam. Az nem érv, hogy nagyanyáink is alávetették magukat. Mert van, akinek a nagyanyja alávetette magát, s van, akié nem. Isten őrizzen attól, hogy egyformák legyünk. Főként ilyen dolgokban: nem adhatok kérdőívet a férfiúnak, legyen oly kedves, töltsse ki, mielőtt tekintetétől megremegnék. Bár a szerelmi házasság intézménye viszonylag új keletű, korábban tényleg nagyjából így ment a dolog. Persze megremegni nem kellett, a házastárs tekintetétől legalábbis, esetleg a forgandó szerető szemepárjától. De az ilyen informális viszonyok nem voltak szükségszerűek. A szerelem is egy viszonylag új konvenció, régen nagyon jól megvoltak nélküle. Á, marhaság, túl sokat olvastam. Habár itt nem lehet eleget olvasni, az olvasás révén legalább valamelyest más keretbe kerülnek az alig elviselhető körülmények. Az alul huzós-ondós matrac, egyébként rozsdás fémkeretben. Ha a felső ágyon fekszel, az alsó nyögését hallgatod. Ha az alsón, a felső szagát érzed. Előtted ablak, hűz. Mögötted ajtó, zár nélkül. Minden zuhanyozásnál áruba bocsátja magát az ember a zsírszöveteivel, a szőrzetével és a melle alatti anyajeggyel együtt. A vécné megtanulod nyilvánosan végezni a szükségleteidet. Gondolhatsz bármit, mindenki tudja, hogy milyen erős sugárban vizelsz, és hogyan emésztasz. Az egyetemre

járás alibi. Napi sikertelen kísérlet a szökésre. Igazán nem akarok odanézni, de mégiscsak látom, hogy Dani semmi mást nem tesz, csak Anja arcát simogatja. A legjobb, amit csak ez a két ember tehet itt.

(forgatókönyv)

– Hát, sziasztok, késtetek, rendeljete magatoknak, nekem már is hozzák a teámat.

– Sziaszia, bocsáss meg, kérlek, Anjának doktori vizsgája volt, csak most szabadult.

– Szia, Imre. Mit kérsz, Eszter?, meghívlak.

– Kösz, Anja, akkor majd legközelebb én, jó? Imre, te mit iszol?

– Egyszerű citromos angol teát, meg vagyok fázva kissé.

– Akkor én is citromos teát kérek. S mondd, Imre, jól vagy?

– Hagyjuk az ilyen kérdéseket Eszter, nem ezért vagyunk itt.

– Milyen igazad van! Megnéztem a forgatókönyvedet, amit elküldtél nekem, hát abban is olyan izgalmasan beszélsz arról, minek van tétje, minek nincs. Tudod, Anja is éppen most vizsgázott etikából...

– Igen? Kinél? Á, ne fáradj, kérlek, engem teljesen hidegen hagy, amit itt az egyetemen csinálnak.

– Te hol is tanultál, Imre?

– New York, Párizs, Tel Aviv...

– Hát igen, nincs miről beszélni. Párizsban én is töltöttem négy szemesztert, egyszerűen fantasztikus volt.

– Csakhogy, kedves Eszter, mint ahogy előre mondtam is neked, alig van valami időm, ezért most megkérlek Anja, mondd el, miért kellett nekünk találkozni –

– Hát a forgatókönyved...

– Mi van vele?

– Mint tudod, benne voltam a kuratóriumban, és én rászavaztam, őszintén sajnálom, hogy ez lett az eredmény. És nekem rossz érzést okoz, hogy még csak indoklást sem kaptál, Esztertől tudom,

hogy neked, teljes joggal, ez rosszul esett. Ennyivel mindenképpen tartozott volna a zsűri. Sajnos, csak a magam nevében beszélhetek. A döntés után újra elolvastam a munkádat, próbáltam megérteni, mi lehetett a gond. Ha téged érdekel, elhoztam kinyomtatva a forogatókönyved, a lapszálon megtalálod a jegyzeteimet.

– Igen? Ennyi? Hát, mit is mondhatnék, köszönöm. Ti még maradtok? Mert nekem mennem kell. Ezt akkor elviszem. Eszter, hívjál fel valamikor.

– Ne haragudj, Imre, még szeretnék kérni tőled valamit.

– Igen? Mit?

– Rajzold le kérek, ide, ebbe a füzetbe, az eget.

– Rajzolni nem lehet. Csak írni.

– Jó, akkor írad.

– Tessék: ez itt a víz, ez a tűz, s így van az ég – szó szerint: tűzvíz.

(diákmeló)

– Tiszteletem, főnök!

– Á, te vagy az, Dani. Mi járatban? Meló kéne, mi?

– Ahogy szokott.

– S az igazolványod rendben? Na, mutasd... Hát, öcsi, ez fél éve le van járva. S megmondtam, ugye, megmondtam a legutóbb, mikor újra ezzel a szarral jöttél, hogy most még elnézem neked, mert ismerlek, de legközelebb vagy lesz rajta rendes pöcsét, vagy kitörölheted veled a valagodat, mert éntőlem meló nem lesz, megmondtam, ugye megmondtam.

– Igen, mondta, de az történt...

– S most jön a handabanda, mi? Hogy haza kellett menned beteg anyádhoz, vagy beteg nagyanyádhoz, most ki a beteg, hadd hallom?

– Anyám, de...

– Hát ebből elég, öcskös. Most szépen elmész a főiskolára, vagy tudom is én hova, mert ma úgyszólván semmi ajánlat, megkérdezte az édes titkárnőt, hogy legyen olyan kedves odabaszni a könyvedbe egy pecsétet, s holnap, ha erre jársz, újra benézel, mert hétvégére jelezték, hogy a Szimkónál éjjeli műszakot keresnek, két éjszaka két rongy, s nem is kell megszakadni, csak dobozolásról van szó.

– Köszönöm szépen, holnap akkor bejövök.

– Ne köszönj te semmit, hanem pecsételtesd le mihamarabb azt a papírt, mert nem fogom a végtelenségig tartani a hátam érted.

(még)

Két dolog azon a napon még mindenképpen történt: valaki kék festékszóróval teleírta azzal a szóval, hogy FEVER a Márton Áron Kolégium falait, és a 92-esen ült egy bőrdzsekis fiatalember baseballsapkában, s hátul a sapkán az állt: NO FEAR.

(a karitászok)

Hideg volt az éjszaka, mínusz tíz fok körül. Az utcai lámpák világítottak, a kirakatok világítottak, az elsuhanó autók világítottak. Fényt bocsátottak ki magukból, lehetne így is mondani. Ragyogtak? Azt éppen nem, a csillagok ragyognának, de azok ezen az éjszakán nem ragyogtak, vagy inkább nem látszóttak. Nagyvárosokban ritkán látni őket.

Mindjárt jönnek a karitászok, gondolta a taxis. Soha nem fogom megérteni, mi készíti arra őket, hogy hideg téli éjszakákon hajnali négy órakor kijöjjenek a térre a targoncájukkal, és forró teát osztogassanak azoknak a szerencsétleneknek. Persze, ha őket kérdeznék, szívesebben innának valami erőset. Minél nagyobb mennyiségben. Mégis mindig, ki tudja honnan, elég sokan előbújnak. Hol lehettek eddig? Mint valami tárgyak, úgy mozognak. Azért egész rendes kis sort csinálnak a teástargonca előtt. De mit keres ott az a párocska? Beállnak ők is a homelesssek közé. Vajon adnak nekik teát? Igen, kaptak ők is. Nagyot nézhetett a karitász. A többiek nem, azok nem láttak semmit: kinyújtották kezüket, megkapták a teát, arrébb döcögtek vele, megitták, eltűntek.

Eltűntek a város réseiben. A karitászok végigjárták a tereket, ötven-hatvan ember, ha öntudatlanul is, de számított rájuk. A fagyhalál, azt mondják, kellemes: észrevétlenül járja át az emberek testét, s van egy pillanat, amikor nevetnéjükük támad – aztán szép lassan ez is elmúlik. A karitászok kedvéért azon az éjszakán sem fagyott meg néhány ember.

(chérir)

– Anja, szia, drágicám, láttál valami jót szív szerinti fővárosunkban?

– Réka, te vagy az! Szia. Persze, hogy láttam, na mit is, mondjuk egy Pasolini-filmet, bár ha azt kérded, milyen, a „jó” utoljára jutna róla eszembe. De ha eléggé kitartóan kérdezel, a végén persze azt mondanám, neked, de csak neked: jó.

– Csak nem a *Salót* nézted meg?

– Oké, feladom. Muszáj neked mindig hat körrel előttem lenni?! Na mondjad, veled mi van?

– A szokásos: futóbolondi mesterségemet űzöm, ha lehet ezt mondani...

– Tökéletes...

– Szóval az van, hogy péntekre valaki visszamondta a fellépést, s ugyan betehetnék egy filmet, de a múlt héten program szerint is film volt, így nem szívesen, csak ha végképp nincs más. De mit szólsz ahhoz, van-e arra esély, hogy ha felhívom Gábort ma, péntekre eljön? Az útiköltségét természetesen térítenénk.

– Meg lehet próbálni, nincs mit veszítsél. Megvan a telefonszám?

– Neked megvan?

– Igen, várj, egy pillanat... 061-417311.

– Kösz. S még valami: el tudnád vállalni a házigazda szerepét? Semmi különös, csak te jobban ismered, bemutatod pár szóban, én is ott leszek persze, a zsíros kenyeret már én mondom.

– Akkor igen.

– Mérci, ma chérie, tu es un ange!

– Je sais, ma folle.

(tövisbokrok)

A Fellegvár ösvényein ezen a délutánon ugyanolyan hideg volt, mint hajnali négykor Pesten, a Deák-téren. A lépcsők, több-kevesebb sikerrel, hibernáló teknősökként süllyedtek be a földbe. Egy kevés hó, az volt a tövises bokrokon, mert a Fellegvár oldalán mindenféle gaz nő, igen, a tövises bokrokon azon a délutánon volt némi fehérség. Anja egy belül bundás műbőr dzsekit viselt, ő vette volt, tulajdonképpen Tamásnak, de Tamás nem szerette, szerinte a főtéri pénzváltók hordanak efféléit. Anja jól érezte magát benne, erősnek, és meleg kabát volt. Azon a délutánon is meleg volt. Miután Dani kicsit évődött, milyen félelmetes Anja ebben a búúrkabátban, bedugta a kezét a zsebébe, az Anjáé mellé. Senki nem sétált arra rajtuk kívül. Ha nyár lenne! De ebben a veszett hidegben! – szó sem lehetett egyesülről. Anja mégis valamit egyértelművé akarhatott tenni, mert egyszer csak, minden bevezetés nélkül, azt mondta, hogy ha bármikor Dani szeretné látni őt, akkor ez legyen az a hely, ahova mindketten eljönnek. Nahát, mint a sárkány a mesében: ha szükséged van rám, gyújtsd meg ezt a szörszálat, s menten ott terem. De hol? Az a domboldal se nem kicsi, se nem átlátható, ezek ketten képesek lesznek egyazon pillanatban ott lenni, két teljesen különböző tövisbokor mellett.

(a kék szófa)

Nincs-e kedve velük tartani Frankfurtba, a könyvvásárba, kocsival mennek, két óra, s kár kihagyni, és gyorsan, gyorsan, mert két perc múlva indulnak. Karolyn vezet, élvezettel, pedig, mint mondja, máskor kinyitja a tetőablakot, hogy kimenjen a füst, mert cigarettázva szeret vezetni, s közben ordít a zene, és ő is vele, télen sapkát tesz a fejére, és úgy. Egyszer a legszélső sávról vágott be elém hirtelen egy sportkocsi, kezdi mesélni, amikor éppen egy ilyen helyzetet old meg, teljesen le kellett fékezni, de teljesen, halálra voltam rémülve, ha lett volna mögöttem is valaki, hát az biztos, hogy belém jön, na, mikor beintettem neki, még ő küldött el az anyámba, tudjátok, az a sportkocsi típus: 50 körüli pasas, csípőnadrágban, köldökig érő felsőben, festett, zselézett haj, egy *living cliché*, hát, bírósági ügyet csináltam a dologból, nem volt tanúm, így hosszú ideig tartott, de olyan meggyőző voltam, hogy végül kötelezték a pasast, hogy 300 eurót fizessen be az UNICEF-nek, és tudom, hogy ez semmi, és egy csomó időm meg energiám ráment, de megérte, értitek, megérte, éppen 140-nel mentek, hogyne értették volna, és mondta is németül a közmondást, ami valahogy úgy van, hogy ha nem harcolod ki magadnak a dolgokat, lőttek neked. Németül persze rímelt is. A könyvvásár káprázat, hatalmas, egymással közlekedő csarnokok, mozgó lépcsőkkel, mozgó járdákkal, Anja látja egy plakáton, nemsokára Ingo Schultze lesz *A kék szófa* nevezetű színpadnál. Egyelőre viszont egy amerikai bestseller-íróval folyik a beszélgetés, mikor Anja odaül, éppen arra a kérdésre válaszol, hogy miért ír, és miért nem inkább rockzenész, vagy miért nem inkább golfozik. Úgy látszik, megéri neki, mert engedelmesen válaszol: ha 18 éves lenne, talán még lehetne rockzenész, mert estén-

ként szívesen gitározik, de már ez aligha lesz számára a jövő zenéje (the music of the future?, nem, ezt nem mondhatta, csak future volt magában), aztán a beszélgetés végén még ott marad a kék szófán, kezében új könyvével, föltartja, jobbra néz, balra néz, mindenütt vakuk kattannak, csinálja ezt olyan két percig, rémesen hosszú idő: egy ősz hajú férfi az arca mellé emelt könyvvel két percen át pózol a fotósoknak, közönség előtt – lehetne akár jó is?, mármint úgy, hogy ne szükségszerűen érezze azt az ember, hogy itt valaki a szeme láttára csinál hülyét magából? Félóránként váltják egymást a kék szófán az attrakciók, végül is 20 perc alatt megváltoztathatja az ember a sorsát, és sok ember van, és sok 20 perc is van, most például egy nőt ölel át valaki és tesz föl a szófára, Anja nem tudja megállapítani, a nő törpenövésű, vagy levágták végtagjait, a programra néz, miszerint ő az *Egy optimista (nő) életrajza* című könyv szerzője.

(így kint)

Elég sokan fölállnak, s elmennek, azok ott viszont egyenesen ide tartanak. Megint összehúzódott az ingem, ahogy felültetett ide, most bevág itt, a karomnál, megigazította, köszönöm, bár már nem szoktam mondani neki, úgyis tudja, minden fél percben meg csak nem mondhatom, hogy köszönöm. Most mire várunk?, nem szeretek így kint ülni, az embereknek még sokat kell maturizálniuk, hogy elviselhető legyen a tekintetük, ha egyáltalán eljön az az idő. Mindig van valaki, ha nem más, akkor egy gyerek, aki úgy bámul, mint egy majmot, mindent meg lehet szokni, de ezt nem. Remélem, csak a szokásos kérdések lesznek, nem szeretek improvizálni, vagy szeretek?, az ostoba kérdéseket nem szeretem, és akár a tüllihegett tapintat, akár a közvetlenkedés, gyenge kérdéseket eredményez, na de kezdődik, az első, hogy miért éppen az írást választottam, rendben, ez szokott lenni, erre van legalább tíz válasszom, persze csak egyiket mondom, így egyszerűbb, többre meg úgyszincsen idő...

(péntek este)

Péntek este tele volt a klub, olyanok is, akik még soha, ez az, gondolta Réka, csupa jó arc, és Gábor is annyira rendben van, tökéletesen követhető tiszta gondolatossor, de ki lehet az a hosszú hajú fiú?, majd megkérdem, mert úgy láttam, Anja vele érkezett. Anja ma este megint hadart, nem tudom, miért akar egy mondatban hármat egyszerre, persze, kihagy szavakat, jó esetben egyharmadát lehet érteni annak, amit mond, mintha attól tartana, hogy bármelyik pillanatban egyszer s mindenkorra megtiltja valaki neki, hogy azontúl valaha is megszólaljon.

A klub után néhányan a Pubban folytatták az estét. Pincének szép lehetett, magas, boltíves téglafalak, széles átjárókkal; szórákóhelynek viszont barátságatlan volt: a füst bent rekedt, hideg, a padok kétoldalt hosszú sorban, olyan lilimarleenesen lehetett volna ott szórakozni, ha lett volna erre igény. Nem volt, így csak üldögéltek az emberek italuk mellett, néha vitatkoztak, az agresszivitás ilyenkor kis szint vitt az arcokra. Az egyik padon egy lány és egy fiú ült szorosan egymás mellett, körülöttük senki. Jaj, istenem, látod, Dani, látod? Mit lássak, Anja. Azt ott. Mit? Azt a párt. Igen, látom, mi van velük? Félek. Anja arcán tényleg ott ült a rémület. Pókháló-szerű szálakat látott sokszor, nagyon sűrűn a pár körül tekeredni, finoman, puhán, észrevehetetlenül. Ezek a szálak nem fojtották volna meg soha azt a két embert, nem, csak összeragasztották őket, ezt látta Anja, hogy a szálak csak megbénították őket. Dani történetesen ismerte a lányt, gondolta, ha odaköszön neki, Anja megnyugszik. A lány fölemelte fejét, mosolyogva köszönt Daninak, még intett is. De Anja nem nyugodott meg, hanem inkább felpattant az asztaltól, és beállt a táncolók közé. Dani is odament, Anja

úgy örült meg neki, mintha hosszú idő után éppen most találkoznának, a nyakába csimpaszkodott, simogatta az arcát, inge alá dugta a kezét, mindenét próbálta megérinteni. Dani nevetett. Sokat ivott azon az éjszakán Anja, aztán autóba ült, hazavitte Danit, mármint barátaihoz, majd ő is hazament, Tamáshoz, a kocsiában végig bömböltette a zenét, és vele ő is, hogy hit the road, Jack, and don't you come back no more no more no more no more, és ahogy véget ért a szám, újra: hit the road, Jack...

(mit akarsz)

- És Éva?
- Mi lenne vele?
- A hétvégén találkoztunk, azt mondta, nem érti, mi lelt téged.

Eléggé ki van borulva.

- Ő? Ezt nem értem. Ő akarta, hogy legyen vége.
- Ismered őt, Dani, nem azért mondta...
- Nem csak mondta.
- Aggódik érted.
- Ne tegye.
- Én is aggódom.
- Miért?
- Nem azért mondom, ide bármikor jöhetsz, de lassan csak el kell döntened, mit akarsz.

– Dolgoznom kell kint, anyámért is.

– És ő?

– Beteg, tudod, baj van a szívével, ő nem dolgozhat.

– És apád?

– Feltűnik úgy havonta egyszer, anyám odaadja neki az összes pénzt, amit elő tud kaparni, apám azzal el.

– S neked mindig Anja fizet?

– Nem, nem tudom, hagyjál, kérlek, inkább mesélj valamit magadról.

– Mit meséljek?

(kivégzés)

Olvastam, nem tudom, igaz-e. Hajdanán Sziámban volt egy olyan kivégzési mód, hogy az elítéltnak négy napon át egyfolytában simogatták az arcát. A második napon megőrült, a negyedikén meghalt.

(a történeti múzeum)

Éppen nyitva volt, Anja vett két jegyet, s bementek. Nem járt arra rajtuk kívül látogató. Teremőr is egyetlenegy volt, aki hűségesen követte őket a furcsa, egymásból nyíló termek – inkább csak szobák – során át. Vajon milyen rendeltetése lehetett korábban ennek a háznak? A teremőr nem tudta, igaz, Anjáék meg sem kérdezték.

Lassan haladtak, minden feliratnál megálltak, jó hosszú szövegek voltak, sokáig lehetett előttük álldogálni, anélkül, hogy a teremőr köhécselni kezdene. Dani valamiről mesélt, szavai összefolytak, és nagyon halkán is mondta, Anja semmit nem értett. Belebeleolvasott a kiállított tárgyak mellé írt szövegekbe, hol románul, hol angolul. Azokat értette, de nyugtalanította, mi a francért nem írják ki magyarul is, ha már, Bethlen Gábornak milyen szerepe volt ebben a sztoriban. Mondta volna Daninak is, de nem akarta félbeszakítani. Meg mit is válaszolhatna erre. Azért jó volna beszélgetni, gondolta, igaz, így is jó, hogy hallom őt, meg érzem a szagát, a formáját, a hőmérsékletét. Mindig, mindent érteni akarok, ez a baj. Hát most nem. Átélni tetőtől talpig az irracionális, az érthetlenség színültig telt kelyhét egy hajtásra kiinni – az adott helyzetben ez lett Anja ambíciója. És átadta magát a létezésnek: a Kezdetől, melyet a kiállításon egy kétdimenziós, falra ragasztott, porlepte türkizbunda-dinoszaurusz volt hivatott jelképezni, egészen a kiállítás utolsó eseményéig, 1918. december 1-ig, a boldog beteljesedésig.

A pusztá ontológia, hogy itt vagyunk, és együtt vagyunk.

Az osszáriumba már nem mentek le, Anja hálás volt már azért is, hogy ennyi ideig itt lehetett, most rohant, mert kötelessége, gon-

dolta, otthon nagy vacsora várta, utána meg filmet néztek, éjfél körül végignézett a szobán, Tamáson, magán, s azon kezdett töprengeni, vajon még mit csikarhatna ki ebből a napból.

(mindenki)

- Nem emberi tanítás által, hanem kijelentés által jutunk el az igazsághoz.
- Az igazság nem tan, nem egy mondat, hanem egy személy.
- Jézus azt mondta, ha eggyel is jót cselekedtetek e kicsinyek közül, velem tettétek. Ez azt jelenti, hogy bárki lehet Jézus?
- Bárki, aki nem én.
- Az igazság téren és időn kívülről tör be a tudatba, mint valami totál más.
- Nem értem, mi az, hogy kívül a teren, és kívül az időn? Mi van kívül?
- Nem kell mindent érteni. Gyakorolni kell.
- Ha nem értem, hogyan gyakorolom?
- Egészében senki sem értheti. Csak azt mondhatom, azt a gyarlóságot, amit én teszek: olvasom az Írást, és betölt semmisségem tudata.
- Igen, de a másik embert nem gondolhatom semminek.
- Pedig ő is semmi. Testvérem.
- Lehet, hogy ő az igazság.
- Mindig ő az igazság.
- És mindenki ő.
- Naná, és neked is igazad van.

(a híd)

A folyó felett vízből van a híd.

(filozófia)

– Nem nagyon lehetett érteni, mit magyarázott az a szakállas fiatalember, hogyan is hívják?, igen, Balázs, ő valamiféle szellemi vezetőtök?, aha, persze, emlékeztet a beszédstílusa a pesti buddhista kör mesterére, nem, nem, nyilván, bár azért szerintem vannak érintkezési pontok, az önmagad, hogy is mondta?, na igen: kiüresítése – hasonlít ahhoz, amit ők „a semmi megtagasztalása útjának” neveznek. Igen, van egy buddhista főiskola, a Tan Kapuja, fél éve iratkoztam be, még nem igazán tudok róla beszélni, nagyon az elején vagyunk, szanszkritot tanulunk, meg vallástörténetet, de hol a tanárok nem jönnek, hol én nem tudok órára menni, mert közben melózok is, nem, nem állandóan, többnyire hétfvégén vagy éjszaka, ki lehet bírni, a szállásért nem fizetek, igen, a Márton Áronban, persze sokat vagyok itthon, Szatmáron anyámnál, meg mostanában itt is, be akarok iratkozni a filozófiára.

– Igen? Én oda járok.

– És milyen?

– Végül is egészen tűrhető. Attól függ, ki mit vár tőle.

– Könyveket kell szereznem a felvételihez, nem tudod, melyiket kérik?

– A filozófiát és a logikát. Nekem még megvannak tavalyról, ha gondolod, oda tudom adni neked.

– Valóban? Hát az pompás, mikor ...?

– El tudnál jönni értük mondjuk holnap este 6 után valamikor?

– Bármikor. De hova?

– Na várj csak, hogy is magyarázzam... Most sietsz valahova?

– Nem.

- Akkor az lenne a legegyszerűbb, ha velem jönnél, nem lakom messze, és odaadom most.
- Ezer örömmel, fantasztikus vagy!

(irgalom)

„A titkot, amit a király kérdez, bölcsek, varázslók, jósök és jövőmondók nem tudják megmondani a királynak; de van Isten az égben, aki fel tudja tární a titkokat, és ő tudtadra adta azt, Nebukadnezár király...” A bölcsek nem tudják megfejteni a király álmát, ha nem tudják az álmot. A király viszont semmiképpen nem mondja el. Titok. (Egyébként nem is tudná elmondani, hiszen itt áll, hogy annyira megrémült a király az álmától, hogy azonnal elfelejtette.) Dániel azzal tud többet a bölcseknél, hogy míg a bölcsek *tudják*, hogy az álom nélkül a megfejtést sem tudják, Dániel ezt *nem tudja*. Ő csak azt tudja, hogy van irgalom. És ez elég; elég ahhoz is, hogy a király álmát megálmodja, elég ahhoz is, hogy megfejtse az álom jelentését, elég ahhoz, hogy a bölcseket ne végezzék ki, és ahhoz, hogy őt magát és társait ne végezzék ki, és hogy a király megtegye Dánielt Babilon valamennyi tartományának fejedelmévé, és elég ahhoz is, hogy Dániel ezt a megtiszteltetést elhárítsa magától...

Van irgalmas titok, és van irgalmatlan titok. Mindennek megvan a kópiája. Az irgalmas titok: van Isten az égben – az irgalmatlan: hogy nincsen, vagy hogy én volnék az. Az a titok, hogy én vagyok az Isten, megöl engem. Ha viszont azt tudom, hogy van irgalom, akkor ez áthatja egész életemet, akkor szabadságomban áll, még a király szolgájaként is, nem inni bort és nem enni húst, szabadságomban áll nem imádni a király szobrát, szabadabb vagyok a királynál, akinek csak hatalma van. Hatalma van arra is, hogy megöljön engem, de szabadnak nem szabad. Áldott legyen Az, ki szabadságunkat kinyilvánította!

(ne fázz)

El kellett menniük táncolni. Igazából nem lehetett tudni, mekkora is a terem. Sötét volt és tömött. Sztriboszkóptól villogtak a fehér ruhadarabok. Arcokat nem lehetett látni. Táncoztak ők is, mint mindenki. Csorgott róluk a veríték. Anja hirtelen úgy érezte: nincsen ott Dani. Nézelődött, de csupa idegen ember. Elindult, hogy megkeresse a sok mozgó test között. Idegesen engedtek utat neki, vicsorogtak, valaki egyszer csak hasba vágta. Különös, mert semmit nem érzett. Nem tudta, merre jár, mintha a hely minden pontja ugyanaz a pont lett volna. Valaki hátulról belérúgott. Ezt is inkább csak tudta, de nem érezte. És ment tovább. Egyszerre több felől kezdtek ütni, rúgni. Körülbelül tízen lehetnek, gondolta. Nem fájt.

A terem kiürült. Óriás nagy terem. Anja nehezen ismerte fel, hogy az az alak, aki fölötte áll, Dani. Na gyere, hallotta, de mintha mégsem Dani lett volna.

Az utcákon nem járt senki. Anja próbálta minél szorosabban összehúzni magán a kabátot. Vacogtak a fogai. Ne fázz!, hallotta Dani hangját valahonnan messziről.

(kommunikáció)

Ki itt a provokátor?, de hagyjuk ezt, laboratóriumi körülmények között, hiperbiztonságos kiállítási térben a szubverzió konvencionális. Sötét színű matrac egyik sarkában fallikus szörnyek üldögélnek, várakoznak. A képernyőn lassított felvételen a végső fegyveres leszámolás jelenete ismétlődik újra meg újra. Egy másik képernyőn semmi nem történik – ez is tudna ám hátborzongató lenni, ha valahogy meg volna oldva, hogy ne csak unalmas legyen. Vagy nézzük csak a falra vetített utcát, amint megy rajta az a sok színes ember, lassítva, olyannyira lassítva, hogy jól összemosódjanak, közben meg hallható kissé fölhangosítva a moraj, amit kibocsát egy ilyen forgalmas utca. Ott tők mindegy, hogy ki kicsoda, és mi jár a fejében.

Az igazi Anja egy oszlop mellett áll: verset olvas: Sybill elvesztette a testét: kapott helyette hangot: a versre Su-Mi és Hans betáncolja a teret.

Goran Marlenának magyarázza, hogy ezzel a sztelszóköppal üzenetet lehet küldeni egy tetszőlegesen kiválasztott csillagra, ott, a falon vannak a csillagok, bolygók, minden, ami kell, válassza csak ki, hová szeretné, majd gépelje be ebbe a számítógépbe az üzenetet, és attól függően, mennyire van messze a kiválasztott csillag, megmondja, mikorra várható a válasz. A gép úgy működik, hogy a betűket fényjelekké alakítja, és amikor tiszta az ég, elindítja ezeket a fényjeleket. Megvan, hova akarod küldeni? Igen, ide, mutatja a lány a térképen. Jó, írd be az üzenetet. Mivel addig a csillagig 15 éven át megy az üzeneted, és 15 év a visszaút is, és 15 meg 15 az 30, összesen harminc év múlva ezen a website-on meg fogod találni a választ. Mert az egész a kommunikációról szól, teszi hozzá. Anja azt

írja a gépbe: mikor válaszolsz?, arra számítva, hogy Goran majd neki is elmondja, hogy az ő csillaga az A szektorból hány évre van, és akkor kicselezte az egész várakozási időt.

Egy árva szót se szólt neki az időről Goran, pedig nem érthette a magyarul írt kérdést. Odanyújtott két IAT jelvényt Anjának, Institut für Allgemeine Theorie, ez az ő csoportjuk neve, és azt mondta: aki küldött üzenetet, kap egy jelvényt. Anja, kezében a két jelvényel, visszakérdez: akkor miért kaptam kettőt? Goran hirtelen mozdulatlan elkapja az egyiket, és újra mondja: aki küld üzenetet, kap egy jelvényt. Anja összezárja a tenyerét, oké, most már értem. Pedig nem értette. Ha értette volna, mondjuk gyorsan zsebre vágja az egyet, és az üres kezét tartja oda. Most már rájött, de késett.

(böjt)

– Jó napot, foglaljon helyet.

– Köszönöm.

– Mondja el, minél részletesebben, miben kívánja, hogy segítségére legyek?

– Az apámról van szó.

– Kérem, beszéljen kicsit hangosabban, nem értem.

– Az apámról van szó. Tönkreteszi az anyámat. Az anyám beteg, a szívével van baj, de ez őt nem érdekli.

– Sokat iszik az apja?

– Állandóan iszik. És nem is lakik velünk, csak néha jön, olyankor pénzt kell adni neki.

– Mióta van ez így?

– Mindig így volt.

– Mióta?

– Mindig így volt.

– Hány éves ön?

– Húsz.

– Testvére van?

– Nincsen.

– Tessék?

– Nincs testvérem.

– S még lakik magukkal valaki?

– Igen, nagymama, meg anyám nővérei és nekik a lányai...

– Értem. És agresszív is az apja, amikor iszik?

– Néha igen. Elveszíti az önkontrollját, teljesen kiszámíthatatlanná válik.

– És az ön édesanyja?

- Nem, ő nem iszik soha.
- Nem erre gondoltam, hanem hogy ő mit tesz ilyenkor?
- Semmit. Szereti az apámat.
- Értem. És az apja?
- Nem szereti őt.
- Ezt maga honnan tudja?
- Senkit sem szeret. Nem tud. Nem érdekli semmi. Önmagán kívül.
- Ki keres a családban?
- Anyám nem dolgozhat, beteg, én vállalom alkalmi munkákat külföldön.
- Maga milyen viszonyban van az apjával?
- Rossz.
- Kérem, mondja el kicsit bővebben.
- Soha nem törődött velem. Mikor kicsi voltam, félttem tőle. A hangjától. Attól, hogy megver. Sokszor megvert. Csak mert részeg volt, és mondott valamit, amit én nem értettem, én nem tudtam, mit kell csinálni, és ő kiabálni kezdett, és ütni. Olyan három évvel ezelőtt egyszer visszaütöttem. Azóta, ahogy megérkezik hozzánk, én eltűnök. Két napnál tovább soha nem marad, addig valahogy kihúzom itt-ott, barátoknál. Nem is magam miatt jöttem el, hogy tanácsát kérjem, hanem anyám miatt.
- Nehéz eset. Figyeljen ide: tizenhárom egymás utáni szombaton tartson szigorú böjtöt. Péntek napnyugtától szombat napnyugtáig ne egyen és ne igyon semmit, vízen kívül. És próbáljon meg egy-két embert rávenni, hogy böjtöljön magával együtt. De vigyázzon, azokon kívül, akik böjtölnek, senki nem tudhat a dologról.
- Köszönöm. Megpróbálok. Mivel tartozom.
- Menjen csak, kint a nővérnél kell fizetni.

(akinek nincs)

És mindjárt itt a következő. Egyre messzebből jönnek el hozzám, Isten alázasat szolgáljához, mert más nincsen ki segítsen szegényeken. Ó, milyen nyomorúságos életek vannak – s nekem mindezt látnom kell! Szegény fiú, milyen fiatal még, milyen halk szavú. Miért is mondtam tizenhárom szombati böjtöt neki? Rossz szám ez a tizenháromas, a Gonoszé... Á, most már mindegy. Az apjának, annak az iszákos állatnak kellene böjtölnie, nem a rózsás bőrű gyerekek. Akiből előbb-utóbb ugyanolyan iszákos állat lesz, mint az apja. Jobban tenné, ha beiratkozna hozzánk a szemináriumba, legalább ő megmenekülne, mert ezek a családok teljesen reménytelenek. Több ezren jöttek ugyanilyen kéréssel hozzám – mit tehetnék? Irimie atya is böjtöt írt elő ilyen esetekben. Mikor azt kérdeztem tőle, miért, azt felelte, hogy Isten útjai kiszámíthatatlanok, az ember nem tehet semmit, csak várakozik, azoknak a szerencsétlen embereknek viszont szükségük van arra, hogy érezzék: ők is csinálnak valamit. Böjtölni az is tud, akinek nincs mit ennie. Fizetniük meg azért kell, hogy érezzék az áldozat súlyát. Sok ember kereste fel Irimie atyát, de lám, hozzám még többen jönnek. Üldögélnek pakkjaikkal, remélem, valamelyikük hozott libát, várják, hogy Mărioara beengedje őket hozzám.

(a pópa)

Falusi gyerek volt Ionuț, sokan voltak testvérek, ahogy ez már lenni szokott, és ő volt a legkisebb. Az apja már vénembernek számított a faluban, amikor ő valahogy mégis megfogant, bátyjai, nővére mind tizenöt év fölött voltak, a három legidősebbnek már családja volt. Ivott is az apja, hogyne ivott volna szegény, abban a nyomorult világban, kilenc gyerekkel a nyakán, meg is halt nem sokkal az után, hogy Ionuț megszületett. Szegény anyja, nem volt mit tennie, mikor hétéves lett a fiú, elvitte a közeli kolostorba, Irimie atyához. Szép szál embernek számított Irimie atya, s azt is tudta, hogyan kell viselkednie, ha ezekben a nehéz időkben a kolostorát fönny akarja tartani, netán még azt is szeretné, hogy virágozzék az Úr dicsőségére. Az elvtársaknak bőséges lakomákat rendezett, csak ő tudja, honnan teremtette elő a hozzávalókat, amikor az egész ország jóformán éhezett. A lelkiismerete is nyugodt volt, hiszen az ellágyult elvtársak nem győzték áldani Szeplőtelen Szűzanyácskánkat. És így, bár szigorúan tiltott volt gyerekeket a kolostorhoz venni, senki nem emelt szót Irimie ellen. Takarítottak, vizet hordtak, krumplit hámoztak, megszolgálták a kis bitangok, hogy eltartja őket az Úristen szent temploma. Ionuț is itt nőtt fel, anyja és testvérei nagy ünnepekkor ugyan eljöttek istentiszteletre, olyankor neki is hoztak egy kis batyuban otthoni pogácsát, de az év többi napján nem látta őket. Nem hiányoztak, Irimie atyára úgy tekintett, mintha az apja lenne, félté és tisztelte. Szerette volna, ha észreveszi őt, de erre várnia kellett, míg tizenharmadik évét betölti. Jóesű gyerek volt, könnyen tanult. Ő is szeminarista akart lenni. Látta, ez csak kevés gyereknek jut osztályrészéül, azoknak, akiket erre Irimie atya kitüntet. Ionuț leste Irimie atya minden

mozdulatát. Irimie tudta, hogy ezekben a nehéz időkben az Úristen sem várja tőle, hogy mindenről lemondjon: szerette a fiatal fiúkat, Ionuțnak sem volt hát nehéz megkedveltetnie magát. Így lett Ionuțból pópa. Azóta Irimiet az Úr magához szólította, békés öregségben, étellel betelten távozott, s még megadatott látnia a civilizáció minden vívmányával fölszerelt kolostorkomplexumot, amivé kis kolostora '89 után fejlődött, a Soros Alapítvány támogatásának hála.

(az utcán)

- Szia, Anja, merre?
- Szia, Balázs. Hadd mutassam be neked Danit.
- Hogyne, örülök.
- Szia, Balázs. A múlt szerdán ott voltam, amikor arról beszéltél, hogy mindig a másik ember arca az igazság... lehet, nem mondom pontosan...
- Igen? Nem kell engem olyan komolyan venni... Persze, ha van kedved, nézz be hozzám valamikor, elbeszélgethetünk.
- Az jó lenne. Anja majd megmondja, hol talállak, ugye?
- Persze.
- Most rohanok, máris elkéstem. Örültem a találkozásnak!

(világos)

A modern építészet legyen bátor, hadd ne védekezzen hegyes tetőkkel az éggel szemben. A huszadik század elején néhány huszoneves építész Stuttgart egyik külső kerületébe új lakóházakat tervezett. A Weissenhofsiedlungot, mert ez a lakótelep neve, a második világháborúban lebombázták. Persze az égből akkor is ráhulltak volna a bombák, ha hegyes tetők meredeztek volna fölfelé. A legtöbb házat később újraépítették, Le Corbusier két család számára tervezett épületét most alakítják át múzeummá. Még mielőtt ez megtörténne, az érdeklődők számára bizonyos napok bizonyos óráiban kinyitják a házat, és ingyenes, viszont kötelező tárlatvezetővel körülnézhetnek benne. Aki éppen a francia terhénységot kommentálja, ugyanis az eredeti tervek szerint valóban nem lehetett kinyitni az egyik ajtót, mivel az ifjú építész két centivel szélesebbre tervezte a párkányt. Megint a franciák, megint a franciák, szól oda Carla a tárlatvezetőnek, de azt bezzeg irigyli tőlük, hogy a Nap náluk hímnemű.

A hálószoba nappalra eltűnt – tolóajtó választotta el éjszakára a nappalítól, amit reggel elhúztak, a duplaágyat betolták egy fiókba, és ott volt nekik egy viszonylag nagy, világos tér. A ház oszlopokon áll, Le Corbusier csónak-konceptiójának megfelelően. Az ablakok nem kisebb vagy nagyobb lyukak a házon, hanem az épület részei: mondhatni, a ház egy sávja ablakból van. A tetőről az ember részint messzire ellát, részint bizalommal üldögél, örülvén az életnek.

Így volt elképzelve. Most múzeum lesz: többé már nem fognak benne emberek lakni. Amikor tervezték, valahogy minden világos volt. Legalábbis megvilágítható. Ez a pillanat, gondolta Anja, most már alighanem örökre hiányzik Kelet-Európa történetéből.

(vissza)

– Gondoltam, az lenne a legjobb, ha meghívnanék valamelyik este vacsorára.

– Te tudod, részemről semmi akadály.

– Szeretném, ha megismernéd.

– Természetesen, állok rendelkezésedre.

– Ó, Tamás, nem így gondoltam. Szeretnék tisztában lenni a helyzettel, talán ha eljönne hozzánk, megismerkednétek, segítené. Még semmi olyan nem történt, ahonnan ne lehetne visszafordulni.

– Azt, hogy mikor visszafordítható valami, nem te döntöd el.

– Tudom, hogy nem én döntöm el. Mindig sokan vagyunk.

– Szerinted. Szerintem nem az kellene hogy legyen a kérdés, hányan vagyunk.

– Nem is így értettem. Most szándékosan viszed félre a beszélgetést. Végül is jöjjön el hozzánk, vagy ne jöjjön el?

– Jöjjön.

(vacsoara)

Tamás sütötte a halat (pisztrángot), Anja gombolyagkrumplit főzött hozzá, volt úgynevezett muzsdéj: fokhagymás-boros szósz, és száraz fehérbor. Tamás arról faggatta Danit, hogy mik a tervei. Majd áttértek a szőlőfajtákra, Tamás az évjáratokat is szóba hozta, Dani hümmögött, aztán ő jött elő a helyes táplálkozás teóriájával, amit Tamás előbb kételkedve, majd egyre elégedettebben hallgatott. Hogy evés után az embernek meditálnia kell. A tápláléknak egyenletesen kell eljutnia a test különböző pontjaira. Az éltető anyag pontosan kell hogy elválasztódjon a salaktól. Beszélgetni evés után, olvasni, aludni vagy valamin gondolkodni nagy hiba volna. Mivel a vacsoara végére jártak, poharaikkal átmentek a nappaliba. Dani egy jó nagy fotelt választott, Tamás leült a másikba, Anja velük szemben a díványra. Egyikük sem szólt egy szót sem. Jobb is így. Kis idő elteltével Dani felől egyenletes szuszogás hallatszott. Egyértelmű volt. Tamás blazírt pofával elővette az újságját, Anja ki ment mosogatni. Amikor végzett, bekapcsolta a rádiót, leült az egyik konyhaszékre, s rágyújtott egy cigarettára. Egyszeriben valami halk beszédre lett figyelmes. Fülelni kezdett, de a rádiót mégsem zárhatta el. Odalopózott, lábujjhegyen, a konyhaajtóhoz. Semmit nem tudott kivenni abból, amit bent azok ketten beszéltek. Amikor Dani megjelent az ajtóban, kis hiján beleütközött Anjába. Hát te itt?, kérdezte, és válaszra nem várva folytatta: most már mennem kell, köszönöm a finom vacsorát, és kezet csókolt.

(szombat)

Ne szánts, ne vess, ne arass, ne köss kévét, ne csépelj, ne tilolj, ne válogass, ne gyúrj, ne kavarj, ne főzz, ne süss, ne fehéríts, ne fésülj, ne porolj, ne áztass, ne köss, ne szőj, ne csinálj két hurkot, ne fonj össze két szálát, ne válassz külön két szálát, ne köss be, ne köss ki, ne varrj, ne tépj, ne taposs, ne vágj le, ne vágj fel, ne sózz be, ne képszíts ki bőrt, ne nyúzz, ne darabolj fel bőrt, ne írd két betűt, ne törölj ki két betűt, ne építs, ne onts, ne oltsz tüzet, ne gyújts tüzet, ne üss kalapáccsal, ne vigyél tárgyat ki a személyesből a nyilvánosba, és ne szállítsd tárgyat nyilvános helyen.

(rács)

Most elmesélem a színház hátsó felét. A kolozsváriét, mert a történet most éppen Kolozsváron van, ott tartunk, hogy Anja már mindenképpen szeretne valakivel beszélni Daniról, és akkor eszébe jut, nem nagy ügy, mert gyakran jut eszébe, de hirtelen eldönti, hogy igen, Lilinek megpróbálom elmondani. Különben is, egyszer már szinte elmondta. Anja arcát fürkészve kérdezgette: valami történt, valami fontos, valami izgalmas, valami színes, valami, amiért érdemes? Amire nyugodtan válaszolhatta volna akár azt is: Dani. Mégsem válaszolta ezt, részint mert csöppet sem volt nyugodt, részint mert arról a „Daniról” sem tudott jóformán semmit. Végül elszánta magát, hogy fölhívja Lilit egyenesen azzal, hogy szeretné, ha megismerne valakit, és mikor lehetne. Innen már nem lehetett visszavonulni. Ott üldögéltek hát a színház büféjében. Sem előadás nem volt, sem szünet. Miért nem mutatod meg nekik a színházi raktárt? – kérdeztem Lilitől, és persze ez volt a megoldás. Na, gyertek velem, láttatok már színházi raktárt?, kérdezte, és már vezette is őket egy vasajtó felé.

Itt volnánk, mondta Lili, de többet nem is szólt, engedte, hogy nézzék a hatalmas hombárt, tele fölismerhető és föl nem ismerhető tárgyakkal: vásznak, szőnyegek, emelőszerkezetek, bútorok, cipők, polisztirének, szobrok, bilincsek, ajtók, falak ablakokkal, függönyök, vasak. Rend volt a raktárban, csak a rend sűrűségének volt valami különös hatása, még Lilire is, pedig neki gyakran kellett ide jönnie.

Szóval ez az ég – gondolta Anja egy kékes vászon előtt –, így, közelről nézve elég hanyag munka. Dani az Aphrodité szobron töprengett: alig van arca, csak egy durván megformált női test, messziről

talán gyönyörű. Szólnom kell a kárpitosnak, csináljon valamit, mert ez a hasadás már a repülőből nézve is látszik – gondolta Lili egy szék mellett. Aztán mégis mondott nekik valamit: figyeljétek meg ezt a rácsot: előadásokon iszonyatos dörrenéssel csukódik rá a szenvedő hősre, na, az a hangosító fiúk munkája, mert maga a rács, lépjetek csak közelebb, ott, ahol a fekete festék lepattogzott, látjátok, miből van? Hát igen, vékony falemezekéből. A színésznek azt kellett begyakorolnia, hogy mikor két kezével rázza a rácsot, a végző elkeseredés indulatával, szét ne roppintsa valahogy szegénykét, vagy ha mégis széttörik, akkor tartsa a törésen a kezét a jelenet végéig.

(a törésen)

Tartsam a törésen a kezem a jelenet végéig?

(Judit)

Anja vezetett, Lili mellette ült, és Juditról mesélt. Valamikor lélegzetelállító szépség volt. Színésznő szeretett volna lenni. Meg sem próbálta a színiakadémiát, mérnöki szakra iratkozott be. Lili nem tudta, miért, talán mert színésznek lenni Szatmáron még mindig kicsit olyan, mint újságírónak Kassán száz évvel ezelőtt. Egyetemi éve alatt játszott az amatőr diákszintársulatban, felfigyeltek rá, kiderült, nagy tehetség. Hívták a profi színházak, Judit meg fegyelmetlenül vizsgázgatott technológiából. Hát igen, az is ide tartozik, hogy anyja egyedül nevelte fel, s azt akarta, hogy lányának biztos munkája legyen, ne szoruljon másokra. Olyan tíz éve vette észre magán Judit a betegség tüneteit, azóta megállíthatatlan a folyamat. Az izületei, mondta Lili, néhány év múlva nem fog tudni járni. Anja az utolsó pillanatban fékezett le a stoplámpánál. Egy kolduló gyerek nézett be a kocs ablakán, nyújtotta a tenyerét. Anja leengedte az ablakot, és némi aprópénzt adott neki. Lili annyit mondott: csak akkor adj, ha a szívedet is adod. Zöldre váltott a lámpa, Anja indított, majd megkérdezte, és hogy van az, hogy most Judit a színháznál dolgozik. A gyárból betegnyugdíjazták, Beck Gyuri pedig, aki hajdanán majd megőrült érte, persze hiába, amikor kiderült az egész betegség meg nyugdíj, fölajánlott Juditnak egy titkári állást.

(elmegey)

Dani felhívta Anját, föltétlenül találkozniuk kell, s hogy fel tudna-e menni hozzá, mármint a barátai lakására, akiket Anja ugyan nem ismer, de majd megismeri őket. Sokáig keringett az autóval, míg megtalálta a tömbházat. Egy lány nyitott ajtót, szia, gyere, mondta Anjának. Kértek teát?, kérdezte Danitól, mire ő, hogy az nagyon jó lesz, és betelerelt Anját az egyik szobába. Valami baj van?, kérdezte Anja Dani tekintetét keresve. Vedd le előbb a kabátod, add csak ide, kiviszem a fogasra. Anja ott állt egy idegen szobácska közepén, nem tudni, miért. Nézd, itt is van a tea, mondta Dani, ülj csak le, ahova akarsz. Az van, hogy haza kell mennem anyámhoz. Nem, egyelőre nem tudom, mennyi időre. Valami ilyesmire gondolt Anja is, amikor errefelé jövet bolyongott az egyforma utcák és tömbházak között. Hogy azt fogja mondani: elmegey. Elmegey, elmegey, s én nem fogok tudni semmit, véletlen volt-e az egész, véletlen, amilyen naponta több billiárd is megesik minden emberrel, hol úgy, hogy észre sem veszi, hol úgy, hogy egy életen át örömet vagy kint okoz neki, végeredményben meg teljesen mindegy, akár ebbe a tömbházba is bemehetnék, s becsöngethetnék akár ezen az ajtón is, se szám nincs rajta, se névtábla, aki kinyitja, ahhoz jöttem, és kész. Az a lány nyitotta ki, aki nemsokára a teát főzte, amellyel éppen most égette meg Anja a nyelvét. Nyelt, majd megkérdezte: mi történt, hogy elmész? Semmi, hazamegyek, otthon tanulni fogok a felvételire, meg anyám mellett leszek, mondta Dani, közben kivette Anja kezéből a teáscsészét, letette az íróasztal szélére, két keze közé fogta Anja kezét, és szájához vont a volna, ha Anja észre nem veszi szándékát, és gyorsan el nem kapja a kezét: mit csinálsz? – suttogva kérdezte, de mintha kiabálna. Mondd el, mi van. Dani el-

mondta: az apja megint beállított az anyjához, részeg volt, pénzt kért, volt valamennyi, de az anyja nem akarta odaadni, az apja erre rájött, megverte az anyját, most alig tud lábra állni, hát ezért kell hazamennie. Nem lehet bírni, folytatta Dani, elmentem az ortodox paphoz, mondták, már több ilyen esetben tudott segíteni.

Hát erre aztán nem számított Anja, ortodox paphoz?, de miért, de miért, mondta magában, Danitól nem kérdett semmit, csak néz-te ezt az idegen fiút, s arra gondolt, az legalább egy tiszta ügy, hogy ne egyen az ember, mert Dani ott tartott, hogy a pápa börtöt írt elő, tizenhárom hétig minden szombaton böjtöljek, mondta Dani, és hogy jó lenne, ha még valaki velem együtt böjtölne, és az egésznek teljes titokban kell maradnia. Anja kikérdezte még, hogy ez pontosan mit is jelent, hogy péntek napnyugtától szombat napnyugtáig, és vízen kívül semmit, de okát semminek sem kérdezte, csak azt, hogy mit tegyen.

(a konyhában)

– Tényleg ő az?

– Igen, s mi van akkor?

– Semmi, nem azért mondom, de hát...

– Kérsz te is teát?

– Igen, kösz. Szerinted ez oké?

– Mi oké? Jaj, hogy Dani meg Anja...

– Nekem mindenesetre fura.

– Mi volna fura? Á, hagyjuk ezt, az ő dolguk, van ez így, aztán úgyis vége.

– Hát igen, szerintem sem tarthat sokáig.

– Mi? Jaj, én nem rájuk gondoltam, hanem úgy általában.

– Azért ez mégiscsak más.

– Kérlek, ne beszéljünk erről, utálok más háta mögött...

– Hát persze, én is, meg hát mi közöm hozzá, nem is érdekel, csak éppen csodálkozom Danin...

– Nem mondom, mert én is próbáltam vele beszélni, miután Éva elmondta, mennyire ki van borulva...

– És mit mondott?

– Á, semmit.

– Légy jó, Nóri, mondd el, kettőnk közt marad...

– Nem erről van szó, tényleg nem mondott semmit.

– Most már valóban kíváncsivá tettél...

– Aki kíváncsi, hamar megöregszik.

– Jaj ne, ez fáj!

– Szóval az van, hogy Éva összejött valakivel, persze nem volt komoly, na és akkor volt éppen Anja valamiért Szatmáron, és ezt már

Évától tudom, hogy felvitte Danit a szállodába, és másnap Dani már ment is Évához könnyörögni, de Éva, azok után...

– Aha. S elkezdődött az agónia. Ismerős... Na, kösz a teát, úgy látszik, még tart odabent a dolog, nekem viszont mennem kell, üdvözetem a fiataloknak...

(a hiszékenységi állandó)

Persze a csészét is én mossam el... Miért nem tudtam befogni a számat. Most nyilván mindenkinek elmondja. Még hogy a nők pletykásak... De ha nem is mondaná el, akkor is... Mert az a szállodás dolog lehet, hogy egyáltalán nem igaz, végül is Éva csak annyit mondott, hogy elmentek együtt, s csak most jött ki ez a számon, hogy beszélni kezdtem a dologról. Anjából tulajdonképpen ki se nézem, istenem, ha jobban belegondolok, totál lehetetlen, s ahogy Szatmárt ismerem, még inkább lehetetlen, persze Krisztián ért hozzá, hogy azt is kisedje belőlem, amit nem tudok, s hiába fogadtam meg magamban ezerszer, hogy többé egy szót se neki, mert hát nem elég, hogy továbbmondja, hanem jól ki is színezi, ja igen, mert őt „tudományosan” érdekli, hogyan reagálnak az emberek különféle hírekre, amelyek ismerőseikkel estek meg, és szándékosan vegyíti a valószerűt a tiszta fantáziával, s azt figyeli, mikor kezdenek el kételkedni, mert az az ő hipotézise, hogy van egy hiszékenységi állandó, s ha ugyanabban a regiszterben mondja el a legnagyobb képtelenségeket, akkor a hallgatók kilencven százaléka nem akad fenn, de a legközönségesebb sztoriban is kételkedni kezdenek, ha az ember hirtelen betesz egy oda nem illő szót. Hát, most én nyomtam neki a szöveget, sajnos a szálloda teljesen beleillett, így aligha fordul meg a fejében, hogy igaz-e vagy nem. Habár mikor törődött ő avval, hogy ha hall valakiről valamit, igaz-e vagy sem? Csak egy dolog érdekli, hogy alkalmas-e a sztori a tesztjeihez...

(fekete pulóver)

Valóban megtennéd?, kérdezte Dani Anjától. Tudnod kell: nem könnyű. Tudom, hogy nem könnyű, vágott szavába Anja, és fölállt, hogy induljon, mielőtt meggondolná magát. Tessék, ezt neked adom, mondta Dani. Egy vastag, fekete, magas nyakú pulóver volt. Édesanyád kötötte?, kérdezte Anja. Igen. És te tudod nélkülözni? Persze, ha egyszer neked adom. Nagyon örülök neki, csak... Anja zavarban volt, arra gondolt, hogy jó, ám legyen az enyémm, de akkor ez most mit jelent? Ott álltak az ajtóban, késő volt már erről beszélni. Anja elindult: megköszönni a teát a lánynak, és megkeresni az autót, ki tudja, hova parkolta. Viszonylag hamar megtalálta, beült, ledobta magáról a kabátját, s fölvette a pulóvert. Dani szagát érezte magán. Legszívesebben kiugrott volna a kocsiból, s úgy, ahogy van, pulóverestül-szagostul visszarahant volna hozzá.

(az autóban)

Most ez mi volt?, most meg mi van?, és most mi lesz?, elmegy, ki tudja, visszajön-e még, itt hagyja nekem ezt a jó meleg pulóvert, hogy vesszek meg a hiányától, s ráadásul itt ez a böjt. Persze, mert én képtelen vagyok rendesen elválni az emberektől. Ha el kell mennie, elmegy, ha böjt, böjt, ha pulóver, pulóver, s a ríkító ellentmondásoknak magamban próbálok helyet keresni. Minél többet tudok meg róla, annál idegenebb, és egyre jobban hiányzik. Kívülről is kelene látni a dolgot. Inkább hagyd, fiam, elkárhozni. Oké, de engem nem a végeredmény érdekel. És lehet ugyan, hogy valamiért mondhatja ezt, de ilyen mondat, hogy „hagynom inkább elkárhozni”, ilyen mondat szerintem nincsen. Olyan van, hogy „menj a fenébe”, de az más, azt csak annak mondanám, aki nagyon közel áll hozzám, és alkalmasint vele mennék. Na és a másik verzió, a testi? Ahhoz ismereni kellene az emberi beszédet. Az emberi beszédet és az emberi hallgatást.

(október)

Eddig azt hitte, hogy az egész október egy nagy hazugság, mert a falevelek olyan sárgásak-vörösesek, mintha állandóan napfényben ragyognának, pedig csak esik az eső, és köd van, ez a nagy szürke valóság, amit a levelek kiszíneznek. És most tessék, itt van, kiderült, hogy mégis lehet ilyen színes. A tóban úszik három vadkacsa, két barnás és egy színes tollú, a parton nyugdíjasok sütkéreznek, az ösvényen két fiatal férfi megy kézen fogva, most megállnak, ölelkeznek – még csak azt kellene valahogy megtudnia, hogy ma éjjel az óráat előre vitték, vagy hátra.

(17 nap)

Lili már tíz napja egyáltalán nem aludt. Valameddig azért nem, mert dolgozott éjjel-nappal, egy idő után viszont hiába próbált elaludni, nem sikerült. Hajnali három és négy között kibírhatatlan volt. Fokozhatatlan negativitás vett erőt rajta, és úgy tűnt, ebből nem lehet kimászni. Azon gondolkodott, hogyan halhatna meg. Minden megoldás túl nagy fájdalmat, rémületet vagy iszonyatot okozott volna azoknak az embereknek, akiket Lili szeretett. Hogy beszélhetett volna ezekkel az emberekkel? Talán igen, de attól tartott, ha elmondja, milyen gondolatok kínozzák, túl nagy fájdalmat, rémületet vagy iszonyatot okoz, éppen azoknak, akiket szeret. Fejében képek váltották egymást: főnöke, amint teljes nyugalommal átveszi a díjat azért a munkáért, amit Lilitől lopott el; a valamikor csodaszép Judit tolókcocsiban várja a színház előtt, hogy valaki a lépcsőn fölvigye; öreg szülei és öreg kutyájuk, akik fagnak meg télen, mert a nyugdíjuk nem elég, hogy kifizessék a fűtés költségeit; főnökének kétértelmű ajánlata, ő meg menekülne, de földbe gyökerezik a lába; egy nő, amint virágot hoz neki, és azokkal a szavakkal adja át: a kurvának küldték; Anja valamiféle vigyorral obscén jeleket mutat neki, és hívja, jöjjön ő is; a diákok, akik óráin érdeklődéssel figyeltek és őszintén ragaszkodtak hozzá, most valamiféle lebujsban becsmérik őt; látja saját magát, amint macskákat etet egy elmeotthon udvarán, pár szál őszt zílálja a szél – mindközben ráadásul Stinget hallgat, hát tényleg meg kell bolondulni. A tizenegyedik napon viszont betoppan hozzá Edit, az egyik diákja, azonnal látja, nagy baj van, segít Lilinek átöltözni, és elviszi az egyetemi orvoshoz, gyors vizsgálat, vérnyomás, szemfenék, s már írja is a beutalót az ideggyógyászatra. Perfúzióban öntik bele a

nyugtatókat meg a glukózt, három-négy nap békés tudatvesztés után már kimehet a kórház udvarára. Édesanyja Szatmárról eljön hozzá, kitakarítja Lili lakását, virágokat vesz, süteményeket, gyümölcsöt, elintézi, hogy két nap múlva hazaengedjék Lilit a kórházból, s otthonról járjon be hetente kétszer kezelésre. A román orvos hiába olyan türelmes, Lili románul nem tud pontosan válaszolni a kérdésekre, úgy érzi, bármit mond, hamis, és nem szabadna bevennie ezt a sok erős nyugtatót, amit végül mindig fölír neki.

(hézagok)

A valószínűség helyei hézagok.

(a büfében)

- Nem tudod, mi van Lilivel?
- Pesten dolgozik.
- De miért? Miért ment el ilyen hirtelen?
- Valami ideggyengeséget állapítottak meg nála, és bent akarták tartani a klinikán. Az anyja valahogy elintézte, hogy kiengedjék.
- Miért csodálkozol? Itt mindenki előbb-utóbb megpattan.
- Volt egy évfolyamtársam, fél évet bírt itt végigszenvedni, aztán átiratkozott Pécsre, és mintha kicserélték volna.
- Jó, jó, mondani lehet ilyeneket, de ha megnézzük, itt is élnek emberek...
- Élnek, élnek, de hogyan?
- Miért, te hogy élsz?
- Csak azok maradnak itthon, akik nem piacképesek a nemzetközi porondon.
- S néhány élhetetlen alak.
- Marhaságokat beszéltek, néhány éven belül itt...
- Hagyd ezt a dumát a politikusokra, szívi, őket legalább fizetik ezért.
- De nem értem, olyan rossz, hogy elment...
- Mi? Ki? Ja, hát igen, ha egyszer nem volt türelme kivárni.

(az első szombat)

Nem is tudom, hol hallottam még ilyesmiről, hogy valami célból böjtölni, nálunk nem, az biztos, még nagymamáéknál sem, pedig ők nagy katolikusok voltak, és péntekenként soha nem ettünk húst, de ez életforma volt, nem cselekvés, és pénteken azóta sem esik jól, ha húst eszem, de hát ezt már anyámék sem tartották be, igaz, anyámék az egyik legvesztesebb generáció, semmijük sem volt, amihez tarthatták volna magukat, na de a péntek az legalább köthető a keresztfeszítéshez, de a szombat, nem tudom, miért mondhatott szombatot az a pápa, szombat a teremtés hetedik napja, a pihenésé, az ünnepé, egész héten azt várja az ember, s amikor ott van: minél inkább marasztalni szeretné, már ha megint a régi történeteket nézzük, ahol ezeknek a szavaknak van jelentésük, mert egyébként mi van?, az, hogy vasárnap lett a pihenés napja, csak azért, hogy ne szombat legyen, Nagy Konstantin ötlete volt, vagy valamelyik nagyokos tanácsadójaé, hogy ha már a zsidó Jézusból istent csináltak is, az ünnepet ne akkor tartsák, amikor a zsidók, nahát, a vasárnapok ilyenek is, gyászosak, az üzletek be vannak zárva, csak megy az ember a puszta utcákon, tökéletesen alkalmatlanok egy város utcái a csendre, rosszul vannak csendben, akkor már sokkal inkább a vásárlók kiállhatatlan nyüzsgése. És ott voltak még a boszorkányszombatok, hát azok távolról sem böjtöt jelentenek, nem tudom elképzelni, miért mondta Daninak, hogy éppen szombaton ... Ez azért jó, hogy egy pohár víztől jóllakottnak érzi magát az ember... Persze, ki kell találnom délig, mit mondok Tamásnak, miért nem eszem ... Hazugság lesz, ez elkerülhetetlen... hacsak meg nem tudom kerülni a kérdést... igaz, azt is mondhatom neki, hogy nem mondhatom el, amilyen úriembernek nevelték,

vagy amilyen flegma, nem fogja firtatni... csak az a baj, hogy annyira várom a naplementét ... pont fordítva, mint amikor ünnepelem az ember, akkor tartóztatná, most meg azt kívánom, hadd múlt el minél hamarabb ez az idő... mintha nem akarnék élni... ha sokan nem akarunk élni egyszerre, akkor valakinek az élete rendbe jön?, logikus, a felületes gondolkodás ambiciózus logikája... Miért, miért. Hát azért, mert megkért rá.

(p v q)

Persze, honnan is tudta volna az én címemet? Gábor semmit nem mondott, amikor ideadta Anja levelét. Milyen gyerekes írása van. Minden betűt rendesen kiír, mint a tanító néni. Csupa érzélem ez a levél. Hát igen, a nők így szokták. Na, mindegy, vissza a logikához. Jó kis csaj. Persze, Anjának válaszolnom kell. Nem értem, miért pont rám önt ennyi érzelmet. S azt még kevésbé értem, mire jó ez a p v q. Kijelentések. Hamis, igaz, 0, 1. Formális logika. S még csak ezután jön a modális. Hát, ez még szarabb. Elalszom tőle, jobb, ha járok egyet. Ezt a rohadt kaput se kinyitni nem lehet rendesen, se bezárni. Persze nincs meg a postaláda, az öreg lerúgta. Anja azt mondaná, ne gyűlöljem. Hogyan? Mikor mindent szétbaszott. Mikor én is pont olyan vagyok, mint ő.

(Dani levele, fehér lap)

*Mikor kergetnek a képek és érzem, hogy nem jó mert durva
és könnyörtelen, akkor – most: leveleid ivére hajlok.
Nem érdelem meg közellétedet, mert mindig
benned mosom meg arcomat
frissé teszel és tisztává, mint a viznek
természete beszív a föld, majd az égen látlak újra.
szeretném mondani, hogy a lélegzetedet szeretem
csak de tulságosan kötődöm a földhöz.
Te kiemeltél magadból engem és
magamba zártál [a zártál áthúzva] emeltél Téged
De nincs szám és kezem a kenyérhez
orom s fülem a kö [?]
nincs látásom, a holbéli arc tekintete.
Mert nem bűvölet mely ölel [?] ízlel [?] s teste –
Testét kinája eledelül. Ahogy fogy
ugy nő hord. arca.
Mit látsz a szivtelen gyilkosba ki én vagyok
Pengéje pálcája tekintetének s hangjában
túlhan. Vagyok.
Ne halgas a szóra mely önmagát vakítja –
fordulata örvény s önmagát
emészti benned.
Huszonegy éve gyilkol, hogy
nem adta áldozatnak jelét –
áldozata lessz önmagának.
Fuss a gyilkos erdőtől.
Látod, e délután a mozdulat betű*

korcába kapnak a szavak.

*Látod az igazért szavak
hajba kapnak szavak
ha már bolondos a levél rajz kicsi
hogyan mesél ázik-e fázik-e mamája neki
szinű add*

(síelni jó)

Tamás és Anja elmentek síelni. Előbb azt gondolta, már csak éppen ez hiányzott, síelni, a Tátrába, Péterrel és titkos új barátnőjével, valami Katival. De hát Anja nagyon szeretett síelni, a Tátrába meg profi pályák vannak, és egyébként is, az egész egy hosszabb hétvége, miért ne mennének. Így gondolta. Anja is, és Tamás is. És ezek a dolgok nagyon jók tudnak lenni, főltéve, hogy az ember megengedheti magának. Anja szíve szerint nem engedte volna meg magának, síelni valóban jó, de a síturizmus rossz érzést okozott neki, például a sorban állás a liftnél, közben meg mások síléceit megancugjait nézi, és azok is az övét, és a sapkák és napszemüvegek felhozatala, minden rémisztően drága, és ez itt valahogy kétértelműen számít; úgy számít, hogy nem számít. Tamás a sídivattal a legkevésbé sem törődött, kimondottan élvezte, hogy húsz éve ugyanabban a szerelésben jár. És amikor lefelé jön, gondolta Anja, érezni, ahogy a liftből firolják az embert. Tamásnak egyszerűen örömet okozott, hogy nézik az ő tökéletes és merész technikáját. De az egész páváskodást elfeledtette néhány pillanatra a lesiklás gyönyöre, a hó, a meleg ruha, az esti étterem, a könnyed társalgás, a jó italok. Így is lehet élni. *La jouissance*. Anja ugyan kissé unalmasnak találta az estét, de inkább másnap, aznap őt is magába szippantotta a beszélgetés, főleg az a kellemes zsibbadás az egész napi mozgás után. Plusz az alkohol. Mennyire nem illett ebbe a közegebe a börtje, ugye? Pedig megcsinálta rendesen. A szombati nap nem tűnt fel, mert mindenki csak éppen bekapott valamit reggelire, egész nap síeltek, s amikor a többiek betértek egy cappuccinóra vagy egy sörre, ő egyszerűen vizet ivott; síeléskor mindig este van a nagy vacsora. Akkor neked tényleg ne rendeljünk semmit?, kér-

dezte Tamás péntek este, és Anja válaszára csak megvonta a vállát. Kati viszont értetlenkedett, először valami új fogyókúrát sejtve a dologban, elkezdte kérdegetni: s hetente egyszer tényleg csak vizet iszol?, s miért pont szombaton?, az nem jó, szombaton nem jó, mondta, de indokolni nem indokolta, miért ne volna jó. Egy pillanatra egészen furcsa volt a tekintete. De hamar kedveskedve aggódva hozzátette: víz helyett én inkább cukormentes gyümölcslevet innék.

(a hermelin)

Dani leveleit nem tudta elolvasni. Részint mert Dani el se küldte őket, hanem az egészét egybe adta oda, abban a borítékban, amelyben Anja küldött neki levelet, a Gábor címére. Részint meg azért, mert Dani szinte olvashatatlanul írt. És Anja nem szánt elég időt arra, hogy azokból a vonalszerű ábrákból szavak rajzolódjanak ki. A borítékon a kolozsvári postabélyegző dátuma 31.12.97.09, a szatmárié 03.01.98.12. A szatmári pecsét köré Dani napsugarakat rajzolt, és a borítéknak ezt a felét (a hátát) telerajzolta kusza szavaival: *én te vagyok s benned élek; aztán: A böj végső ideje 41 nap, de akkor elbukik; aztán: a szekrényből veszem elő mékámát, May mert kacatjaim dobotom. Mindenem ... Szakasztom; itt jön egy nyíl és utána: (közbe) ügyelek a szélekre.* A kolozsvári postabélyegző két egyforma bélyegre van pecsételve, a bélyegeken rajz: barna-fehér hermelin szürke egéren tapos. Mustela erminea. A hermelin 40 cm körüli hosszúságú kisragadozó, földalatti járatokban lakik, kedveli a vizek közelségét. Jól úszik. Főleg apró emlősállatokkal, kisebb madarakkal, madárfiókákkal és tojásokkal táplálkozik. Ha beszabadul a tyúkudvarba, átharapja a tyúkok torkát, jóval többét, mint ahányat elfogyaszt. Éjszaka, hajnalban és alkonyattájt vadászik. Téli bundája fehér, csak a farka vége fekete. Élettartama 10 év körül van. A heraldikában kedvelt motívum. Prémjéből készítették a királyi palástokat. Nagyon sok állat kellett egy palásthoz, tekintettel a hermelin kis méretére. Védett állat. Az egér neve nincs feltüntetve a bélyegen. Az egér nem védett állat.

(ahogy az apja)

Haza kell hívnom valahogy, látnom kell, itt kell lennie mellettem, üres a ház nélküle. Persze, ha itthon van, akkor is folyton elmegy, de legalább tudom, hogy ha későn is, ha hajnaltájt is, de megérkezik, és bármilyen késő van, én fölkelek, hogy enni adjak neki. A férfiak a sok italtól mindig nagyon éhesek, de ha esznek, megnyugszanak, Dani is azonnal elalszik, csak én fekszem nyitott szemmel, hogy miért is ilyen ez az élet. Még nem vagyok öreg, szeretném, ha egy erős férfi... ahogy az apja... most már nem, teljesen szétitta magát, már csak ütni van ereje... csak Dani valahogy ne követné példáját, bár az ilyesmi, azt mondják, öröklődik... de hát olyan finom gyerek, igaz, húszévesen az apja is finom volt... az a nő ott Kolozsváron nem tesz jót neki, de ha csak egy szót szólok erről, már be is vágta maga mögött az ajtót, inkább hallgatok, de most már eleget hallgattam, most már jöjjön haza –

(Dani levele, kockás lap)

Ha azt a boldog csupaszságot tudnám adni akkor hivatkoznék a fémhártyára.

Most székre esetten vagyok boldog magamban – ez is az a csupaszság de ragaszkodásban több – Több a húyához kozziával

Most hívtalak – Most a nohszofoa szólt –

Elképzelhetetlenül fontos a lélegzeted.

Kedvesem.

Álmod – legyen kimondhatatlanul hozzám kapcsolt. (Önzés / de Most örökké fogom a kezéd)

(szcena)

– Csak annyit mondjál legalább, hogy mit tud az a nő, hogy így az ujjá köré tekert.

– Hagyjál már ezzel, kérlek, nem látod, hogy tanulok?

– Egész nap tanulhatsz, most két percet kérek, hogy meghallgass engem is.

– Jó, tessék, hallgatlak.

– Neked most magadra kell gondolnod, hogy mit fogsz csinálni, egyáltalán nem hiányzott egy ilyen zavaros kapcsolat. Tudom, hogy idegesít, ha mondom, de hát szembe kell nézni a tényekkel, fiam, az a nő idősebb, mint te, úgy táncoltat, ahogy akar...

– Hányszor mondjam, hogy nem olyan.

– Az elején mindig azt hisszük, ez most nem olyan, aztán mégis mindig olyan.

– Hagyjuk ezeket a bölcsességeket.

– Persze, mert én már nem mondhatok neked semmit, az én életem nem elég érdekes, ugye?, én nem vagyok fontos, mert én csak egy egyszerű nő vagyok, egy senki, aki csak az életét áldozta a fiáért, de mi az, ugye?, egy ilyen élet, jöhet is, mehet is, senkinek nem fog hiányozni, ha nem leszek többé...

– Anya, anya, nyugodj már meg, nyugodj meg, nincs semmi baj, hiszen te vagy nekem a legfontosabb, hiszen tudod, ugye tudod?, nincsen semmi baj, meglátod, minden jó lesz, meglátod, ha megismered Anját, te is meg fogod szeretni...

– Nem, nem, nem akarom látni se...

– Dehogynem, majd meglátod, hogy jó lesz, majd rendezünk egy nagy mulatságot születésnapodon, jó?, és mindenkit meghívunk,

és finomabbnál finomabbakat főzünk, te meg én, mi ketten, és eljön mindenki, és Anja is el fog jönni, és akkor meglátod, hogy nincs miért aggódnod, kicsi anyám, kicsi anyám...

(anyám fekete szeme)

Dani jól ismerte anyja kitoréseit, és már tudta kezelni, egyebet sem tudott, mint ezeket a kitoréseket kezelni. De nem érzett semmit. Mondta, amit mondania kellett. Tulajdonképpen szinte mindegy is volt, mit mond ilyenkor, csak át kellett ölelnie az asszonyt. Az elején kicsit tiltakozott, kicsit szabadkozott, végül megadóan hüppögött Dani vállán, Dani meg simogatta a hátát, és duruzsolt a fülébe. Amikor először láttam így őket, azt hittem, ennél jobbak egymáshoz emberek nem is lehetnek. Később tudtam meg, hogy jaj, nem, itt egy határt nem ismerő önzés és egy védekezésben kiszáradt lélek tehetetlen egymásra utaltságát látom. Mikor kisfiú voltam, sokáig ugyanez ment anyám és apám között, két téma volt: a nők és az ital, apám átölelte anyámat, simogatta, csókolgatta, s mondta, hogy semmi nem számít neki, csak az anyám fekete szeme, de anyám nem enyhült meg, csak mondta, mondta, aztán hisztérikusan ütni kezdte apámat, persze apám hamar lefogta, az asztalnak vagy a falnak lökte, vagy az ágyra vetette, és belément, ott rángatózott, utána néhány napig béke volt, aztán újra kezdődött. Jó lett volna nem látni őket, de láttam. És Dani egyre inkább gyűlölte apját, és nem értette anyját, és egyre inkább gyűlölte anyját, és sajnálta apját, és amikor már csak ritkán jött haza az apa, és már nem volt képes a jeleneteket így megoldani, mert szegény már csak ütni volt képes, akkor az anyja Danival kezdte el, és Dani rettegett, hogy ő is egyszer belémegy. Minden erejével azon volt, hogy ilyenkor ne legyen, mintha meghalt volna, csak a teste van ott, meg a szája beszél. Aztán hallott a pópáról, hát elment hozzá, de nem sok értelme volt, a süket öreget semmi nem érdekelte, csak a pénz, na igen, a böjt, ha kibírja egyáltalán.

(ahogy a botot)

Mindig te ölelsz pont úgy ahogy a botot tartja az a Vak nő.

(Dani levele, spirálfüzetből kitépett három lap)

Drága gyermek

Tegnap sokat táncoltam – Gábor fektetett le, a Nap ébresztett Te öleltél.

Mindig te ölelsz pont úgy ahogy a botot tartja az a Vak nő.

Valami ellenkezik bennem hogy milyen az hogy engem meg kell védeni.

Tudom hogy ez a védelem más.

Ugy védesz mint a partott a tenger.

Kimondhatatlan sikolyban

Hullámok hullámaival ahogy

Nekem csapódsz

Ahogy morzsolódom érzed

úgy nyeri új partokat – tartalak.

Nagyon szeretnék tartani

Kedvesem, oly jó megcsókolni

nyolcszor a szád – a betűkig

csupaszítani – írás közbe veled

botladozni – betűk közöt.

Minden sejteted meg szeretném érinteni.

Mind törhetetlen szívem akár a pillanat.

A legfontosabb szavaimat írom le –

de nem akarom hogy ez a levél olyan legyen mint egy bálterem.

Pontosabban, a szavakat sodrásba helyező harcmentes zenéje

zene te vagy

A tehetetlenség: a düh s kétség melegágya

elárulva érzi magát ha adod.

Mert úgy adod hogy már.

*A testvéri szeretet a legtisztábban várja,
még ha nem teljesen úgy is adta.
A tehetetlensége arra kényszeríti,
hogy elárulva érezze magát
csak így tud megmaradni a részleges –
pontosabban hullámokban fellépő emberi szeretett.
Dűhének az alapja a kétségbeesés és Hejtelenség.
És ha megbántja életének legfontosabb emberét.
elárulja magát – s tehetetlen
Ha egy ponttá zsugorodsz, hogy később kitágulhas
az értő követi a pontott.
Megértettem hogy mindent megmutathatok neked.
Nem építetek fel várat egy világot – belezuhannál.
Inkább megpróbálok benned élni.
Megpróbálok hozzád imádkozni –
a beszéd legszemélyesebb és legcsupaszabb foka.
De csak úgy kérhetek hogy ha benned élek –
Neked kérek. Szeretettel [és Dani aláírása]*

(kórus)

- Miért nem mondd meg neki?
- Igen, igen, miért nem mondd meg neki?
- Megmondtam már, nem is egyszer, de mindhiába, nem is egyszer.
- Ha nem vigyázol, olyan lesz, mint az apja.
- Pont, mint az apja.
- Mint az apja.
- Én is félek, mit tehetnék, én is félek.
- Segíthetünk, ha gondolod, segíthetünk.
- Ha gondolod, segíthetünk, ha gondolod.
- Hogyan? Jaj, nem, nem, mégsem, ne őt, őt ne, hadd nőjön fel, legyen erős, igazi férfi, erős, igazi férfi legyen ő.
- Erős, igazi férfi legyen ő, de veled mi lesz?
- Erős, igazi férfi legyen ő, de veled, veled mi lesz?
- Veletek vagyok.
- Velünk vagy.
- Velünk vagy.
- Döntened kell, telik az idő!
- Telik az idő, döntened kell.
- Csak az apja.
- Igen, az apja.
- Az apja, igen.
- Titokban marad.
- Titokban marad.
- Titokban marad.
- Csak ne böjtöljön senki érte.
- Ki böjtölne érte, ki is böjtölhetne érte.

- Velünk vagy.
- Veletek vagyok.
- IRNI, IRNI, IRNI.

(ki a címzett)

Dani leveleit nem tudta elolvasni. Részint mert Dani szinte olvashatatlanul írt. És Anja nem szánt elég időt arra, hogy azokból a vonszertű ábrákból szavak rajzolódjanak ki. Részint meg azért, mert Dani el se küldte őket, hanem az egészet egybe adta oda, abban a borítékban, amelyben Anja küldött neki levelet, a Gábor címére. Most, ebben a novemberben ébredt rá, honnan is lett volna Daninak borítékja? S ha mégis lett volna, van-e olyan postás, aki el tudja olvasni a címzést? S ha el is olvassa, megtudja-e abból valaki, hogy ki a címzett?

(hova)

Öt óra vonatkozás, reggel kilencre érkezik Szatmárra, már ha nem késik. Azt mondta, várni fog az állomáson, várni, három hete nem láttam, iszonyú hosszú idő, és nem válaszolt leveleimre, illetve azt mondta a telefonban, hogy válaszolt, csak nem küldte el. Mi az, hogy csak nem küldte el?, biztos gondolatban írt nekem. Azokat a leveleket megkaptam, mondtam neki, de megszakadt a vonal, és én nem tudtam visszahívni, létezik, hogy valakinek ne legyen telefonja?, mindenesetre abban megegyeztünk, hogy ma jövök, és kilenckor vár. Ha nem vár, mert valamit rosszul értettem, akkor nem fogom megkeresni, az első vonattal jönnék is vissza – nagy kő esne le a szívemről, leesne a kő, utána meg szépen megszakadna, nem, a kő törik, a szívek szoktak megszakadni, meg a történetek, de hát most hova is utazom?, sok ismeretlen ember közé, jaj, az egész rokonsága ott lesz, hozzá tartoznak, így valamilyen formában hozám is, vagy ha nem, akkor nem, mindig rosszul viseltem az ünnepi ebédeket, ráadásul ma szombat, egyáltalán nem értem, miért éppen szombaton rendezi meg az anyja születésnapját, mikor lehetne vasárnap is, vagy ő már nem tartaná a böjtöt?, hát majd megtudom, még három óra, megfagyok addig, nem, köszönöm nem kérek, pedig milyen jólesne a termoszból a forró tea, kedves öregasszony, persze én képtelen vagyok barátságos lenni, pedig szeretnék, Dani már rég beszélgetne velem, hát akkor rajta, mi sem egyszerűbb: Hova tetszik utazni?

(egy méter, másfél méter)

A nő körülnézett a peronon. Mintha fölismerte valakit, de mégsem? Igen, mert egymás felé indulnak: a nő és egy férfi, mellette meg egy idősebb nő. Hát megjöttél? – kérdezi a férfi mosolyogva. Hadd mutassalak be az anyámnak. A nő is mosolyog, úgy nyújtja az idősebb nő felé a kezét. Kezicsókóm, mondja. Az idősebb nő rezzenéstelen arccal végigméri. Szervusz, de nyugodtan tegezzél. A nő megköszöni, hát akkor menjünk, mondja a férfi, és elindulnak: középen a férfi, jobbján az anyja, balján a nő. A távolság közöttük egy-, másfél méter, ebben a sorrendben. Az anyja valamit mond a férfinak, az elég durván rászól, de nem hallottam, mit is, a nő lemarad néhány lépéssel, a férfi megáll, gyere csak, nincsen semmi baj. Feltűnő, hogy közvetlen szavai ellenére nem tesz egyetlen gesztust sem (például nem nyújtja a nő felé a kezét). Buszra várnak, az anyja most a nő felé fordul: Kérlek, ne nézd a rendetlenséget nálunk, abban a régi házban nem győzők egyedül takarítani. A férfi közbeszól: Egyáltalán nincs rendetlenség, különben is, két hete együtt takarítottunk, minden vackot kidobtunk. A nő hallgatja anyja és fia beszédét. Minden szóból átlagban tíz ellentétes másik szó következik. A buszon mindhárman állnak, hátul, a férfi és anyja tovább beszélnek, a nő mosolyogva feléjük fordul. Mintha ott se lenne. Végül csak néz ki az ablakon: hosszú, egyenes út, kétoldalt alacsony házak, bennebb szántás, temérdek varjú szemelget benne, néha fölrebbenek, nagy fekete felhő, majd újra visszazállnak a fehér-fekete földre. Leszállunk, hé, leszállunk, kiabál nevetve a nőre a férfi a busz lépcsőjéről. Az anyja már lent áll. A nő is leszáll. Látod, az ott a házunk, mutatja neki a férfi. És mondd, jól utaztál?, kérdezi az anyja a nőt, nem volt hideg a vona-

ton? Dehogynem, válaszolja a nő, és folytatná, de már ott állnak a kapuban. A férfi fölemeli a kaput, hogy be tudjanak menni. Gyere, gyere, mondja az anya, és a nő követi. A férfi is belép, majd helyére löki a kaput.

(sicut uter in fumo)

– Nem értem Danit, miért is kellett neki mindenáron ekkora felhajtást rendezni. Most is elrohant valamit még vásárolni.

– Az jó érzés lehet, látni egy anyának, hogy a fia mindent megtesz érte.

– Ó, persze, Dani mindig ilyen ragaszkodó gyerek volt. Látod, ezt a ruhát is tőle kaptam, pedig mondtam neki eleget, hogy ne az öreg anyjára költse a pénzét, igazán van mire költenie egy húszéves fiatalembernek, nem igaz?, de ő csak bolondozott, hogy hol látok én öreget, mert ő csak egy szépséges anyát lát, na hallod?, akin pompásan fest ez a ruha – szerinted még járhat ilyenben egy korombeli nő?

– Hogyne, nagyon jól áll neked.

– Köszönöm. Most is két hete takarítjuk a házat, ő akarta, nekem már igazán mindegy, s ha láttad volna, milyen alaposan dolgozott! Még a falat is át akarta meszolni, hát, a sarkokban tényleg ott azok a foltok, látod?, de hát nem lehet mindent egyszerre... Na de beszéllek, beszélek, s azt se kérdelem, mit ennél, mit innál, hozom máris a kávé...

– Köszönöm, de nem kérek.

– Semmit nem kérsz?

– Köszönöm, de a vonaton ettem, voltak szendvicseim, meg kávéztam is.

– Jól van, te tudod. És mondd, Kolozsváron is olyan nehéz az élet?

– Hát, attól függ, persze mindenhol nehéz.

– Igen, most nehéz munkát kapni, mondta Dani, hogy neked milyen jól megy, hát meg is harcoltál biztos érte, szegény Daninak viszont még tanulnia is kell, meg dolgozni is, én betegnyugdijban va-

gyok, de hát mi az a nyugdíj?, még a villanyra sem elég, vállalok itt-hon varrást, nézd, ilyen kis mütyüröket készítek egy káeftének, aranyosak, nem?, nem fizetnek sokat, de legalább itthon dolgozhatom veled, a nővéreim is ezt csinálják, persze amikor van megrendelés, van úgy, hogy egy hónapon át semmi, hát ezért muszáj Daninak is dolgoznia, pedig az volt az álmom, hogy az iskola után tovább tanuljon, nagyon jó feje van, és olvasni is szeret, csak hát még fiatal, ugye, ilyenkor a vére is hajtja, van kitől örökölnie, habár ő azért egészen más mint az apja, nem tudom, mesélt-e neked az apjáról...

– Nem, nem mesélt, csak annyit említett, hogy nem lakik veletek.

– Már tíz éve. És azóta egyedül kínlódom Danival. Most már könnyű, egy szavam se lehet, de még kicsi volt...

– Igen, el tudom képzelni, nehéz lehetett.

– Nehéz... Biztos nem kérsz kávé?

– Biztos... de, ne haragudj, a vécét hol találom?

– Ja, persze: kint van az udvaron, kimész és meglátod, elég rossz állapotban van, ne ijedj meg...

(nem volt ajtaja)

Anja a szobából a konyhán át jutott ki az udvarra. A konyhában három lány volt, az egyik a régi sparthernél kavart valamit, a másik kettő az asztalnak támaszkodva cigarettázott. Hosszú, színes, virágos szoknya volt rajtuk, köténnyel, az is színes, virágos, csak másféle, mint a szoknya, felül színes blúz és mellény is. Nagyon szép lányok voltak, csak kidüllesztették a hasukat. Anja köszönt nekik: sziasztok. A lányok jól megnézték, és nem válaszoltak. Kilépett az udvarra, s csak állt, merre menjen. Háta mögül az egyik lány utánakiáltott: menjen csak előre, néhány lépés, és meglátja. Hát igen, itt van. Anja egészen tanácstalan volt: a fabudinak nem volt ajtaja. Végül elszánta magát, odament, s lehúzta a nadrágját. Hiába, nem ment, úgy érezte, valaki nézi. Ugyan, ki nézne, gondolta, s egyre jobban koncentrált, valahogy legyen túl rajta. Mintha ezer szempár lenné. Amint valahogy elkezdett csörgedezni, egy férfi bukkant elő vigyorogva a ház mellől. Néhány lépésre Anjától megállt, szétvetett lábakkal. Próbálta Anja leállítani a pisilést, de most már ez nem sikerült. A férfi hamarabb hagyta abba a vigyorgást. Egészen komoly lett az arca. A tekintetét persze nem vette le az ülőke fölött szerencsétlenkedő nőről. Azt mondta: nadara dilló, majd nyugodtan besétált a házba.

(nadara dilló)

Tudod, a nadara dilló nagyjából azt jelenti: ne félj, butus.

(a piacon)

A konyhában a három lányon kívül ott volt az a férfi is, aki megnézte őt. Háttal állt, de ő volt. Mesélt valamit a lányoknak. Anjának muszáj volt elmennie mellettük, de ők zavartalanul nevetgéltek, mintha észre sem vették volna. A szobában meglátta Danit. Végre itt vagy, mondta Anjának, arra gondoltam, menjünk ki mind a hárman a piacra, nincs messze, mert ebben a boltban nem kaptam ananászkonzervet. Anja megörült, hogy végre Dani mellett lehet. Már amennyire: egy méter, másfél méter. A piacon zöldséget és gyümölcsöt jóformán nem is árultak, leginkább kínai áruk voltak: lakatok, elemek, zsebkendők, törülközők, másutt cigaretták, neszkávék, csokoládék, megint másutt pufajakák, sapkák, kesztyűk. Dani hamar megtalálta, amit keresett. Gyere, lelkem, nézelődjünk egy kicsit, mi nők, mondta Dani anyja, és természetes mozdulattal belekarolt Anjába. Keringtek egy ideig a standok körül, Dani anyja ezt-azt megfogott, megkérdezte az árát, s mire Anja észbekapott volna, már egy kék-lila mintás szintetikus nyakkendőt nyújtott feléje: Tamásnak küldöm, ugye, milyen jól néz ki? Borzalmas volt. Tamás soha életében nem viselt nyakkendőt. Egyáltalán, honnan tud Tamásról? Még mit mondhatott neki Dani? Közben meg hadarta a szokásost, hogy igazán nem kellett volna, de azért köszönöm szépen, és engedelmesen betette a nyakkendőt a táskájába. Körülnéztek, nem jön-e már Dani? Ugyanott állt, ahol eddig, a konzervek ugyan már megvoltak, de egészen belemerült az eladólánnyal a beszélgetésbe. Látod?, ilyen az én fiam, mondta Anjának leplezetlen büszkeséggel, és arrafelé irányította lépteit. Most már mennem kell, mondta a lánynak Dani, mikor az anyjáék odaér-

tek, de majd megkereslek, jó?, és a lány nevetett, és mondta, oké, Dani, várlak.

Amikor hazaértek, Dani hívta az egyik unokahúgát, hogy fényképezze le őket, hármukat. Középen állt Dani anyja, őt ölelték kétfelől Dani és Anja.

(még egy)

– Most pedig itt az ideje, hogy koccintsunk: likőrt vagy vodkát iszol?

– Köszönöm, egyiket sem.

– Miért nem?

– Nem szabad, megtiltotta az ...

– Á, attól egy kortyot igazán...

– Nem, köszönöm, tényleg ne töltsél nekem, na jó, egy egészen keveset...

– Hát akkor szia!

– Isten élteszen!

– Huhh, ez jólesett. Na még egyet... biztos, hogy nem kérsz? Ez a Dani, meglátod, hányféle étel lesz, volt, amit ő csinált, volt amit a húgom lányai, jól főz a fiam, nem tudom, jól neveltem-e fel, annyit hányódott egyik iskolából a másikba, de hát nem csoda, akinek ilyen apja van... Ne töltsék mégis? ... Nagyon összeszoktunk a fiammal miután az apja itthagyt minket, még mindig egy ágyban alszunk... persze azért ő sokat van Pesten, nem örülök ennek, de hát ott tanul is, meg pénzt is keres ... szerinted van értelme, hogy Kolozsvárra járjon egyetemre?, mert szerintem nincsen, nem értek hozzá, de Budapest mégiscsak Budapest... na, még egy utolsót, aztán gyere, terítsük az asztalt, segítesz nekem, ugye?

(vége lesz egyszer)

Amikor már mindenki megérkezett, és kezdtek a vendégek az asztalhoz ülni, Dani odament az anyjához: nekünk sajnos most mennünk kell, egy óra múlva indul a vonatunk, de ne izgulj, mert Marikáék mindenből pakoltak nekünk, úgyhogy mi is veletek vacsorázunk, csak nem itt – megállás nélkül beszélt, hogy az anyjának ne legyen alkalma közbevágni –, muszáj Anjának még ma hazaérnie, és most nekem is két hétig Kolozsváron kell lennem, ugye jó lesz?, és vigyázol magadra, és mulassatok jól, és táncolj is, föltétlenül táncolj – azzal anyja vállára tette kezét, és jobbra-balra fordíttatta, ő dúdolt, az anyja meg kipurult arccal nevetett, hagyjál már, jól van, jól van.

Megrendezni egy születésnapit, mindent beszerezni, és elűnni, ki érti ezt? A nők összesúgtak, a férfiak vállat vontak, volt mit enni-inni, nem hagyják elrontani az estét egy ilyen kölyöktől, mindig volt benne valami furcsa, hát menjenek azzal az idegen nővel, jobb is, legalább magunk közt leszünk, kár, hogy nincs itt Pista, ő aztán tud mulatni, bár tőle kitelik, hogy éjfélkor beállítson, eszem a szívedet, Marika, töltesz nekem is egy pohárával étvágyhozónak? Mindenkinek van pohara? Hát akkor Isten éltesse a drága ünnepeket, egészségedre, Ilona!

A húsleves nem győzték dicsérni, utána jöttek a sülték, volt szárnyashús is, meg karajszeletek, krumplipüré és különféle mártások, közben bor, sör, ki mit kért, aztán a lányok behozták a tortát, taps, aztán felhangzott magnóról a zene, hogy kinek nótája nincsen, annak szíve sincs, ha nem hiszel a nótában, szívembe tekints, és hogy minden rosszban az a jó, minden jóban az a rossz, hogy vége lesz egyszer, ezt sose felejtse el cákk-cákk cákk cákk-cákk cákk, és volt, igen, volt tánc is, hajnalig.

(a nagy evés)

Mihelyt kiléptünk a kapun, megfogtuk egymás kezét, és hallgatunk az állomásig. A vonat nem volt zsúfolt, találtunk üres kupét, és akkor, akkor átöleltük egymást. Már több mint negyven perce lement a nap, végre ehettünk: fehér kis abroszt terítettünk az ülésre, rápakoltuk a gondosan csomagolt útravalót. Lassan kezdtük, kis falatokat törtünk, és egymás szájába adogattuk. Nem, beszélni egyáltalán nem beszéltünk. Magyar ember, tele szájjal? Még meleg volt a házikenyér, a ropogósra sült csirkecomb. Az uborkából le-, a paradicsomból kiharaptunk egy-egy darabot, de mindig csak kapott falatot rágtunk meg és nyeltünk le. Csillogtunk a zsírtól. Lenyaltuk egymás ujjait, akkor másképpen csillogott. És jött az újabb kenyérdarab, az újabb húsfalat áfonyalekvárba mártva, éreztük egymás éhségét, az ízeket egymás ínyén. Akkor gyorsabban adtuk és rágtuk a falatokat. És éreztük egymás szomjúságát, és bort adtunk egymásnak inni. És újra falatok. És újra kortyok. És újra ujjak, nyelvek, fogak, torkok, nyelvcsövek, gyomrok. Eddig. Eddig mentünk el. Eddig még soha életünkben ilyen komolyan nem ettünk.

(a Grand Hotel)

Képzeltetek el egy szállodát, a nevét nem kell elképzelni, úgy hívják: Grand Hotel, David Hilbert adta ezt a nevet, s igazán jól választott, szóval csak egy szállodát kell elképzelni, melynek végtelen számú szobája van. Megvan? Azt is el kell még képzelni, hogy mindegyik szoba foglalt. Ennyi, a többi logika. Mert abból, hogy Grandnak végtelen számú foglalt szobája van, az következik, hogy mindig van egy szabad szoba. Hogyan? Hát egyszerű, csak egy szuperfeladatot kell végrehajtani (a szuperfeladat per def. végtelen számú lépés elvégzése véges idő alatt): az 1-es szoba vendégét át kell költöztetni a 2-esbe, a 2-esét a 3-asba, a 3-asét a 4-esbe satöbbi satöbbi, mivel végtelen számú szoba van, mindig lesz hova költöztetni a sor végén levő embert, így az 1-es szoba szabaddá válik. Mi több, nem csak egy szabad szobát lehet így létrehozni, hanem, kicsit változtatva a szuperfeladaton, végtelen számú (jóllehet megszámlálható végtelen számú) szabad szobát. Így: az 1-esből megy a vendég a 2-esbe, a 2-eske hurcolkodik a 4-esbe, a 3-as lakója költözik át a 6-osba, satöbbi, satöbbi, minden páratlan számú szoba ezzel kiürül, csak tessék, csak tessék! (A páratlan pozitív egészek száma halmaza megszámlálhatóan véges.) S még ennél is végtelenül több szabad szobát lehet létrehozni, most nem mesélem el, hogyan, a lényeg: a Grand szállóban, ahol minden szoba foglalt volt, végtelen számú üres szoba van. És látá David Hilbert, hogy ez jó. Aztán 1940-ben megkérdezte tőle a birodalmi oktatásügyi miniszter, Bernhard Rust, hogy milyenek találja a göttingai egyetemen a matematikai életet, mióta a zsidó befolyástól megszabadították, amire David Hilbert azt válaszolta, hogy semmilyenek, azóta nincsen matematikai élet. Végtelen, nincsen, á, maguk matematiku-

sok javíthatatlanok, vontá meg kedélyesen a vállát Rust, és a salátástál felé nyúlt. Senki nem úzhet ki bennünket a Cantor teremtette paradicsomból, mormogta maga elé Hilbert, Rust valamit hallott belőle, és válaszolt is: jawohl, Herr Hilbert, a paradicsomot mi is szeressük.

(számok)

– Kezdetben ($t=0$), vagyis 13, 7 billió évvel ezelőtt (plusz–mínusz 200 millió év) a világegyetem gravitációs szingularitásként létezett. A sűrűsége (a nyomása és a hőmérséklete) végtelen volt, a tér-idő görbülete is végtelen volt – vagyis semmi értelme nem volt mérni a távolságot és az időt. A $t=0$ -ban felrobbant ez a végtelenül sűrű és forró tűzgömb. Szétment. Az idő múlásával ($t>0$) a hidrogénatommagok elektronokat fogtak be, létrehozva az első atomokat. Rá 600 millió évre máris meglettek a csillagok és a galaxisok. A tér tágult, és a csillagászati objektumok egyre távolabb kerültek egymástól. A Nap 5 milliárd éve keletkezett, a Föld 4,5 milliárd éve. A Földön az első egysejtűek 3,5 milliárd éve jelentek meg. Nagyjából 500 millió éve indult fejlődésnek a többsejtű élet. Az első homo sapiensek 2,5-2 millió éve jelentek meg. 12-10 ezer évre tehető, hogy kialakult a mezőgazdaság és az emberi civilizáció. 1961-ben először hagyja el az ember a Földet, űrhajóval. Egyre többet tud. Sok, több, még több – ez a végtelen iránya. Kevés, kevesebb, még kevesebb – ez a mínusz végtelen iránya. A Big Bangben részecskék és antirészecskék egyszerre keletkeztek, de ez utóbbiak eltűntek, mert az anyag tízmilliomodnyi résszel több lett, mint az antianyag. Nem biztos, hogy köthető ehhez a gondolatmenethez, de azért ez is egy szám: a világegyetem 95%-a sötét energia és sötét anyag. És amit most mondok, még csak nem is szám, pusztán egy szám keresése: hogy a részecskéknél vajon mennyi volna is a tömegük, ez volt a kérdés, és kiderült, hogy minden részecskének van egy árnyékrészecskéje, és az is kiderült, hogy van szuperszimmetria, ami szimmetria egy extra dimenzió bevonásával: ha $xy=yx$ -szel jelölünk egy közönséges szimmetriát, akkor a szuperszimmetria: $xy=-yx$.

– Jó, értem. De nem definiáltad a Grand Hoteles példázatból azt, hogy „zsidó”.

– Zsidó az, akinek az anyja zsidó.

– Vagy?

– Nincs semmi vagy.

– Ne hallgasd el.

– Hát jó, de ez pusztán teoretikus lehetőség: ha valakinek az anyja nem zsidó, de betér a zsidóságba, vagyis prozelita lesz. Ez hozszadalmas folyamat, s a rabbi mindent megtesz azért, hogy a jelöltet lebeszélje, hiszen a zsidók szerint az Úr, áldassék az ő szent neve, nem csak a zsidókat részesíti az eljövendő boldogságban – akkor meg minek venne valaki magára még 613 törvényt, amit ha egyszer betért, számon is fog kérni rajta az Úr, áldassék.

(zongora)

Csigalépcső legfelső fokán ül, a fehér falon vékony fekete kovácsoltvas-korlát. Majd lehajtja a fejét, és csak hallgatja ezt az éjfélkor felhangzó zongorát. Hogyan mondhatnám el, milyen? Elképzelem, ahogy az egyik kéz mély hangok között fel-le mozog, ugyanabban a sem túl gyors, sem túl lassú tempóban, a másik meg a felső hangok között ide-oda ugrál, hol egy nagyot üt az egyik magas hangra, és utána egy ideig mozdulatlan, hol gyorsan, sok hangot alig megérintve játszik. Ugye, hogy semmi. Olykor Anja azt érezte itt, hogy kelet-európainak lenni, az egy másik állatfaj. A berlini lány tíz napot töltött Chişinău-n, és azóta is ámuldozik, ott élő ismerősei milyen természetesnek veszik, hogy a lépcsőházban teljes sötétség van, mert ha becsavarnának is egy villanyégőt, másnapra valaki ellopná, így csak előveszik mobiltelefonjukat, s azzal világítanak. Ha valaki sötét lépcsőházban él, gondolja Anja, nem tud ezen naponta felháborodni. Vagy nem fog magával gyertyát hordani, hogy a high-tech mobilja ne okozzon disszonanciát. Nargestől meg azt kérdezték, hogy náluk otthon, Iránban tevének közlekednek? Na igen, ez megint egy más állatfaj. Valaki Anjának azt kezdte el magyarázni nagyon az elejéről, pont úgy, mintha gyerekkel beszélne, mi az, hogy Auschwitz. Nem, gondolta, nem tevéháton közlekedünk. Hagen néhány barátjával vett L. A.-ben egy öreg Chevrolet-t, beautózták vele Észak-Amerikát, de eladni már nem lehetett, ingyen sem kellett senkinek. Valakit megkértek, jöjjen velük autóval, hogy legyen mivel majd visszamenni, és az öreg Chevít otthagyták a sivatagban. Ha valaki arra jár, könnyen fölismeri: vörös lángok vannak ráfestve.

(az ontológiai bizonyíték)

Isten létét 1970-ben a modális logika és öt axióma segítségével igazolta Kurt Gödel. Hogy létezik minden valóságos és minden lehetséges világban egy és csakis egy Isten. Néhány barátjának megmutatta a bizonyítást, de nem publikálta, mint mondta: nem akarja, hogy az emberek e kétségbevonhatatlan gondolatmenet miatt higgyenek Isten létezésében. 1987-ben, halála után jelent meg munkája. Startból tudni róla, a Gödel-tétel alapján, hogy az axiómákból és definíciókból fölépített rendszere vagy ellentmondásos, vagy nem teljes. Ha elolvasod, azt látod, hogy teoretikusan megalapozott precizitás és pontatlan emberi vágyak elképesztő keveréke: az egész az úgynevezett „pozitív” tulajdonságok létén múlik, de pozitívnak valamiféle „morális-esztétikai” értelemben vett pozitivitást nevez. Míg az igazságok, modális logikája alapján, lehetnek szükségszerű, lehetséges és kontingens igazságok, aszerint, hogy minden világban, valamelyik világban (de nem a mienkben) illetve a mi világunkban érvényesek, Gödel itt a pozitivitást állandónak tekinti. Azt, hogy mi a jó. Érted? – hogy Gödel szerint van olyan jó (pozitív tulajdonság), amely mindenki számára, minden valóságos és lehetséges világban: jó (pozitív tulajdonság). Ez az első axiómája. Látod, ugye, mit csinál? – mintha Isten létének bizonyításához kiindulópontként elfogadná, hogy létezik Isten. Nonszensz, hacsak titokban nem reductio ad absurdummal dolgozik.

Az első idegösszeroppanása 1936. június 22-én, délután kettőkor következett be, amikor egy nemzetiszocialista diák a bécsi egyetem lépcsőjén lelőtte Moritz Schlicket, a Bécsi Kör megalapítóját, Gödel munkatársát, kitűnő embert, tanárt és filozófust.

És ötödik axiómájában azt állítja Gödel – mely állítás annak idején Szent Anzelm kulcs-érve volt Isten létének bizonyításához –, hogy a szükségszerű létezés pozitív tulajdonság.

Milyen tulajdonság?

Pozitív. Jó és szép. Ő maga viszont, Kurt Gödel, félelmében, hogy megmérgezik, attól fogva, hogy felesége beteg lett, többé egyáltalán nem evett, és éhen halt.

(a kozmológiai konstans)

Volt Ernst Machnak egy princípiuma, miszerint minden rendszer tehetetlensége az adott rendszer és az univerzum többi részének az interakciójából származik. Vagyis az univerzum minden részecskéje hat az univerzum minden más részecskéjére. Egy egyedülálló bolygó egy üres univerzumban nem tartalmazna tehetetlenségi erőket – a tehetetlenségi erőt a többi kozmikus test okozza, a forgás is csak ezekhez képest értelmezhető. Einstein részint felhasználta, részint bírálta Mach princípiumát. A nagy paradigmaváltást az okozta, hogy a gravitációt nem erőnek tulajdonította, hanem a téridő görbületének – ami a klasszikus mechanikában a tömegvonzással volt leírva, az általános relativitás elméletében a görbült téridő tehetetlenségi mozgása. Ebből egyenesen következik az univerzum tágulása, ebből pedig az élet megszűnése. Einstein ezt elfogadhatatlannak tartotta, ezért egyenletébe belepasszírozott egy kozmológiai konstans. 1929-ben Edwin Hubble megcáfolhatatlanul bebizonyította, hogy az univerzum tágul, mire Einstein visszavonta a konstansát, azt mondván róla, ez volt tudományos karrierje legnagyobb baklövése.

Az 1990-es években az univerzum tágulása felgyorsult, utána viszont lassult. A szupernóvák megfigyelésével foglalkozó intézet (SNLS – Supernova Legacy Survey) 2005. november 21-én közölte egy 2008-ban véget érő kutatás első eredményeit: a 2-8 billió éve fölrobbant, de egyenletes fénykibocsátású hetvenegy szupernóva megfigyeléséből arra következettek, lehetséges, hogy mégiscsak Einstein kozmológiai konstansa érvényes.

Bertrand Russell azt állította, hogy a vallások két dologra építenek: a félelemre és az emberek biztonságvágyára. Hogy legyen ne-

kik egy nagyobb testvérük, azt szeretnék. Amikor kicsi voltam, egy szombatista szomszédgyerek elmagyarázta, hogy nemsokára itt a világvége. Többen hallgattuk őt, mindannyiunkat lenyűgözött tudásával. Mikor, de mikor? – kérdeztük tőle, a választ sürgetve. Azon a napon lesz a világvége – könyörült meg rajtunk nagy nehezen –, amikor senki nem gondolja. Elalvás előtti imádságomhoz attól a naptól fogva a „vigyázz édesanyámra és édesapámra” után hozzátettem: „és add, hogy boldogan éljem meg a holnapot”. Ami azt hivattott jelenteni, hogy hát akkor tessék, van itt valaki, aki gondol arra, hogy holnap lehetne világvége.

(méter)

Saul Kripke szerint Russell tévedett, amikor a nevetek leírások helyettesítőjeként gondolta el: például az a szó, hogy Arisztotelész, akkor is azt az embert jelölné, akit jelöl, ha Arisztotelész kétéves korában meghalt volna. Kripke a nevetek „merev jelölőknek” nevezi, amin azt kell értenünk, hogy minden lehetséges világban, ahol a dolog létezik, egy adott név ugyanarra a dologra vonatkozik. S azaz, hogy a neveknek ezt a különleges státuszt adta, a korábbi logikát felszabadította egy szükségszerű következménytől. Az a priori igazság mindenképpen szükségszerű igazság kellett hogy legyen, az a posteriori pedig kontingens igazság. Hervasztó, nem? Kripke kimutatta, hogy van a posteriori igazság, mely szükségszerű igazság egyszersmind. Például a „Phosphorus (a Vacsoracsillag) ugyanaz, mint Hesperus (a Hajnalcsillag)” állítás. Mivel később fedezték fel, hogy mindkettő a Vénusz bolygó, a posteriori igazság. Ergo, a korábbi logika szerint, kontingens igazság. Pedig nem: ha Kripke „merev jelölők”-definícióját alkalmazzuk a nevekre, akkor szükségszerű igazság, függetlenül attól, hogy csak később bizonyították. A standard méter pedig fordítva: a priori és kontingens igazság. 1790-ben határozták meg, úgy, mint az Egyenlítő és az Északi Sark közötti távolság egy-tízmilliomodnyi részét. Megmérték a távolságot Dunkerque-től Barcelonáig (Párizson keresztül). Ellenben: (i) a Föld kerülete 1790 óta változhatott; (ii) kicsit elszámolták a távolságot – a szatellit felvételek alapján Dunkerque nem tízmillió méterre van Barcelonától, hanem tízmilliókétezerkétszázkilencven méterre; (iii) másképpen is lehet értelmezni a standard métert, például úgy, ahogyan 1983 óta értelmezzük: az a távolság, amit a fény vákuumban haladva megtesz $1/299.792.458$ másodperc alatt.

(a vörös óriás)

5-6 milliárd év múlva a Nap kimeríti a magjában lévő hidrogénkészletet, és nem lévén más, elkezd égetni a magot körülvevő rétegben lévő hidrogént. Mivel az energiaforrás így közelebb kerül a felszínhez, tágulni kezd. A sugara erősebben növekszik majd, mint a fényessége. Így van ez a most is létező „vörös óriásokkal”: csillagok, melyek felszínükön égetik a hidrogént; növekednek, egyre hidegebbekké és vörösebbekké válnak. A Nap felfúvódása közben majd el fogja nyelni a Naprendszer bolygóit (köztük a Földet is).

(utána)

A vonat hosszan sípolt. Kolozsvár következett. Késő éjszaka volt, már nem jártak autóbuszok. Az állomás előtt várakozó taxik egyikébe beleültek, Dani barátainak címét mondták előbb, utána az Anjáékét. Dani valahogy bedugta kezét Anja kabátja alá, ott volt még a pulóver, meg az ing, azok alá is, és Anja pocakját simogatta. Anja leutánozta. És most mi lesz?, gondolta megint, kérdezni viszont nem kérdezett semmit. Minek is kérdezett volna most, ha Szatmáron kibírta. Ahogy közeledtek Dani szállásához, megpaskolták egymás hasát, visszasimitották a ruharétegeket, Dani megcsókolta Anja homlokát, s azzal a taxi továbbhajtott, most már csak Anjával a hátsó ülésen. A konyhaasztalon egy cetlin üzenet várta, hogy ha éhes, talál a hűtőben töltött tojást. Anja természetesen nem volt éhes, csak szomjas és konfúz. Amit látott Daniéknál, felfoghatatlan volt. És Dani teljesen magára hagyta. Megmutatta magát úgy, hogy ő maga nem volt ott. Az anyja, az unokahúgai, a rozzant kapu, az alig bebútorozott ház, a piac. Tűnj innét, míg szépen beszélünk, mind ezt jelezték. Ki tudja, talán Daninak is. Képek cikáztak fejében. Ki lehetett az a bajuszos férfi a budinál? Tamás aludt, Dani aludt, hajnal felé valahogy Anja is elaludt.

(a Nap hasa)

Ki fogja megvakarni a Nap hasát, miután az benyelte összes bolygóját.

(filioque)

– Ha az ember megtér, akkor már nem az anyagi világ dolgaival foglalkozik, hanem betölti őt az isteni szeretet, mely az Atyától és a Fiútól származik.

– Az ember nem képes annyira megtérni, hogy értelme befogadja Istent. Isten felfoghatatlan, csak annyit tudunk róla, amennyit kinyilatkoztat magáról.

– A Szentháromság három személye ugyanazt a lényeget fejezi ki, melynek tükre az emberi értelem hármassága, az emlékezet, a megértés és az akarat. A megtisztult emberi értelemben tükröződik a Szentháromság lényege: benne az Atya, a Fiú és a Szentlélek emlékezik, ért és szeret. A három személy azonos, csak egymáshoz való szeretetteli viszonyuk különbözteti meg őket egymástól.

– Ember nem tudhat erről az azonosságról.

– Ha megtér, ha értelmében megtisztul, akkor igen.

– Ezzel az elvvel az Istent is, az embert is leegyszerűsítjük: az Istent az emberi értelemmel megragadhatóra, az embert meg a saját értelmére.

– Nem, ellenkezőleg: az emberi értelem emelkedik fel Istenhez.

– És mi lesz a testtel?

– Jézus azt mondta: templomok vagytok. És hogy a falak leromlanak. Az emberi test romlandó anyag, aki Istent keresi, minden testi dolgról le kell mondania.

– Jézus azt mondta: templomok vagytok. És igen, igaz, máshol, azt is mondta, hogy a falak leromlanak. De ő testben jelent meg, a liturgiában a testünk fogadja be az ő testét és véréét.

– A test nem tud megszabadulni a bűntől, csak az emberi értelem tud megtisztulni azáltal, hogy lemond a testről.

– Az emberi értelem éppolyan gyarló, mint az emberi test. Istent felfogni képtelen, csak elfogadni képes, aszerint, ahogy neki föltárja magát. A Lélek az edény mértéke szerint csordul. Mind tökéletlen edények vagyunk, senki nem foghatja föl a Szentháromság titkát.

– Itt, ebben a földi életben valóban nem ismerhetjük meg teljesség szerint, „csak tükör által, homályosan”, de az üdvözültek majd megismerik az isteni lényegét, az igazságot.

– Az isteni lényeg annyira fölfoghatatlan, hogy az üdvözültek sem ismerhetik meg.

– Ha ezt állítod, akkor kiüresíted az üdvözülés fogalmát.

– Ha az üdvözültek megismerhetnék, akkor nincs miért isteni misztériumról beszélni, akkor az Isten nem végtelen volna, hanem csak egy nagyon nagy szám.

– Félreértesz: nem azt állítom, hogy Isten nem végtelen, hanem azt, hogy a megtért emberi értelem a végtelent felfoghatja.

– Vagyis az embert, nem, nem az embert, csak az értelmét isteni rangra emeled.

– Tudtommal ti is beszéltek efféléiről, csak ti ezt „megistenülésnek” mondjátok.

– Mert az egyáltalán nem az emberi képességeken múlik, arra nem lehet törekedni, Isten az ő leereszkedésében az embert testestül-lelkestül áthatja.

– Nem tudhatod...

– Nem tudhatom...

(a katakomba)

Mindketten ott voltak a katakombában, a kétágú templomhoz tartozó pincehelyiségek egyikében. A lépcső egy ideig egyenesen vezetett lefelé, utána balra kellett fordulni. A székek koncentrikus körökben, a faltól egyre bennebb, szinte a terem közepéig. Igaz, volt, hol teljesen elvékonyodtak a körök, mondhatnám úgy is, hogy egybecsúszott két körív, vagy három körív, aztán újra vissza.

(les banlieues)

Mit ír az újság a párizsi ügyekről? – kérdezi Carla Anjától. Két arab fiú meghalt, hárman fociztak az egyik párizsi külkerületben, a rendőrök igazoltatni akarták őket, nem voltak rendben a papírjaik, elfutottak, egy trafóházba menekültek, ahol Ziad Benn (17) és Banou Traoré (15) meghalt, a harmadik is súlyos égési sebekkel került a kórházba. A francia belügyminiszter, Nicholas Sarkozy azt nyilatkozta, hogy a fiúk loptak. Bebizonyosodott, hogy nem. A jobboldali lapok rendbontásról beszélnek, s arról, hogy még több, jól felfegyverzett rendőrt kell a „banlieu”-kbe irányítani, a baloldaliak arról, hogy a francia kormány megvonta a szociális juttatásokat ezektől az „érzékenyeknek” nevezett külvárosi negyedektől, a feszültséget a szegénység és a munkanélküliség okozza. Carla kíváncsi arra, milyen szerepet játszanak ma a baloldali pártok Romániában. Anja szerint nagyon nehéz dolga van a baloldali politikának a volt szocialista országokban, mert a baloldali eszmék tévképzetek formájában léteznek: az 1944-89 közötti időszakban az egyetlen hivatalos (ami azt is jelentette: nem üldözött) ideológia névleg ugyan kommunista volt, a gyakorlatban viszont az állam hatalmát erősítette minden eszközzel. Ez a máig nagyrészt tisztázatlan történelmi tapasztalat kiválóan alkalmas a tájékozatlanság konzerválására. Elég, ha eszünkbe jut, hogy a „kommunista” pártnak kiterjedt besúgóhálózata volt, hogy az embereket lehallgassa; azokat a meggyőződéses baloldali gondolkodókat, akik az illegálitásban szervezték a kommunista pártot, a felső vezetés rendre likvidálta; ráadásul Romániában a nacionalizmussal is társult a dolog, ami tényleg nonszensz, mégis, a Nyugat ünnepelte ezért Ceauscut, mondván: országának autonómiát biztosít a Szovjetunióval

szemben. A nacionalizmus viszont korántsem volt ártatlan. A Romániában élő nemzetiségektől megvonták a jogot a saját nyelvhez, kultúrához, intézményekhez. És ez akkoriban nem pénzkérdés volt, hiszen az, hogy elrendelték, a könyvekben szereplő magyar vagy német helységneveket át kell javítani a román megfelelőjükre, semmivel sem volt takarékosabb megoldás. Például a *Fuccsregény*, l'art pour l'art, csak úgy jelenhetett meg, ha benne Szatmár helyett Satu Mare szerepel. Carla ezt nem értette, két idegen név, hát nem mindegy? Carla építész, lássuk így: azt képzeld el, hogy az úgynevezett kommunisták az erdélyi városok központjába hirtelen ortodox templomokat húztak fel. Carlának ez tetszett: a baloldaliság és a kereszténység végül is ugyanazt akarja, nem?, kérdezte kedvesen, hogy megszűnjön a társadalmi egyenlőtlenség. Végül is, hát, gondolta Anja, de hol is lehetne ezt elkezdni, végül is, igen, talán ott lehetne elkezdni, hogy végül is igen, az őskeresztények, az illegálitásban valami hasonlót akartak, de hát annyira másért akartak hasonlót, és mindkettőjüket annyiféle más célra használták fel, és az ortodox egyház Romániában... Á, nem lehet mindenről egyszerre beszélni, gondolta Anja, és inkább ráhagyta. Végül is kit érdekel ma, amikor ortodox istentiszteletre megy, hogy miért is épült oda ez a templom? S ki mondja ma már meg, milyen körülmények között épült cirka ötszáz évvel ezelőtt a közelében lévő katolikus templom? Ha valaki elég messziről nézi, a bukaresti Népek Házát, a Pentagon után a világ második legnagyobb épületét, a gigantomania monstrumát is bájosnak találhatja. Hogy megépülhessen, a diktátor 30 000 lakóházat bontatott le. '89 után egy ideig ott állt befejezetlenül a szörnyeteg, körülötte nőtt a gaz és a bűnözési statisztika. '91-ben adták át, azóta benne működik a

Parlament. Tizenöt évre rá kortárs művészeti központot is tettek bele. Bejárata még ugyan alig van, de lassan az is megoldódik, hogy ne hátulról, a volt Szekuritáté jelenlegi szervezetével közös ajtón kelljen bemenni, ahogy bizonyára eljön az az idő is, amikor már minderre nem kérdez rá senki. A művészet szép, olvasta egy reklámcédulán Anja, csak keményen meg kell érte dolgozni.

(chat)

– Csak egy percre gondoljatok bele, hogy ti alltok rettegve az ablakban, es tehetetlenul vegignezitek, ahogy tizeneves fiatalok gyujtjak fel az autotokat, amiert keservesen megdolgoztatok, szetverik az ovodat, ahova a gyerekeitek jartak, es mellesleg a ti adotokbol is epult. Es ezt olyan emberek teszik, akik kaptak nem eselyt egy normalisabb életre, mert saját országukban talan csak fenykepeken lathatnanak autokat vagy ovodat. Persze az allampolgarsaghoz nem jar azonnal egy Mercedes alanyi jogon. Egy kicsit dolgozni is kell. Europa csak maganak koszonheti a joletet. Es ezt meg kell vedeni, mar nem csak a kulso, de ugy lat-szik, a belso ellensegeitől is. Es ne legyunk alszentek. Ha bizonyos nepeknek egy fikarcnyi eselyuk is lett volna a civilizalt nepek ellen a vilagtortenelem során, Europa mar reg a fold szinen se lenne.

– Sajnos a forradalom nem gyermekmatine. Ellenben olyan meg-erto vagy az amerikai hadsereggel, nem? Az iraki iskolak, gyerekek, családok le vannak szarva, mi? Jo, most latom, kar veled vitatkozni, mert ekkora faszagokat irsz: „Europa csak maganak koszonheti a joletet. Es ezt meg kell vedeni...” Igazan keves dolgot tanitanak az iskolaban, de te egész taneveket hagyhattal ki, ha nem hallottál a gyarmatositasrol, es altalaban nincs elkezelesed, hol tartana „Europa” a világ többi része nélkül.

– Ez az alszent megkozelites az, ami miatt itt tartunk. Senki nem mert meg odaallni gyulolet nélkül, es azt mondani, hogy „ha itt akarsz elni, akkor dolgozz, felelj meg ennek a tarsadalomnak, de ha nem, akkor menj!” Szuk politikai retegek gazdasagi erdekeirol van szo a betelepites kapcsan. Azonban Europa azert joleti allamok

klubja, mert az emberek megdolgoznak érte. Ertekeket hoztak létre, és vigyáztak rá. Szenvedtek is érte sokat, és megtanultak értékelni. A bekes nappalidból csak azt látod, hogy a szegény muzulmanokat elnyomja a világ.

– Vered a nyaladat a vandalizmus meg a barbarizmus ellen, de azt nem nezed meg, hogy a „bevándorlok pusztítása” hogyan viszonyul az olyan civilizált cégek rombolásához kepest, mint az Elf, a Renault vagy a Total. Csorikam, nezd már meg a civilizált francia atomlobbit, hogy milyen pusztítást vegez nap mint nap az ivovizben, a levegőben...

– Ha nem tudnak normalisan Európában elni, szépen haza kell deportálni az arabokat a sivatagba. Valami szellemi leepult írta néhányal visszabb, hogy a nyarspolgaroknak nem tetszenek a zavarasok, hat remelem, egyszer valaki felgyujtja az otthonodat vagy a kocsidat, akkor nem lesz ekkora pofad.

– Annyit ertesz az egeszből, mint hangya a Keleti pályaudvarból. Maradj otthon, vigyazz a kis morzsaidra. Szerencsetlen.

– Europa es Eszak-Amerika olyan, amilyen, de itt a legjobb elni. Aki nagyon akar, az be tud illeszkedni, aki nem, az menjen haza. Vagy vigyek. Ezt a problemat nem lehet már túl sokaig szentbeszedekkel es meg több segellyel elodazni. Kemeny intezkedesekre van szukseg, kulonben ezek megesznek minket a saját hazunkban.

– Neveletlen kamaszok. Ezzel a két szóval rengeteg eleme megragadhato a nagy parizsi autopukkantasi lazna. Ahol a szulok semmilyen vagy minimalis es inkább a befogado orszag ellenes pedagogiai szerepet vallalnak, ott a tanar eleve vesztes pozicioból probalja folytatni a kisember mint szocialis leny kondicionalasat a jó öreg földreszunkon felepult tarsadalmi rendbe.

– Kurva arabok. Meghalt az első ember, agyonverték, amikor tuzet akart oltani.

– Akkor tenyleg ideje kezujuk lóni. Par tucatot lelőnek közülük, a többi visszahuzna a retkes anyjába.

(zakat)

Anyámnak még fontosak ezek a dolgok, hogy böjt a ramadánban, apámat már rég nem érdeklí, fogalmam sincs, mi érdeklí, mitől volna boldog, anyám boldog volna, ha a család együtt lenne, legalább ilyenkor, de hát ez totál képtelenség, nem tudom, hogy lehet ilyen naiv valaki, szerintem ő képes végigböjtölni a ramadánt a böjt harmadik fokán, nem csak nem eszik, nem iszik napkeltétől napnyugtáig, hanem még csak nem is idegeskedik, nem vág vissza, ha megsértik, nem pletykál, és nem kíván meg senkitől semmit. Nem tudom, nekem van-e esélyem úgy élni, mint ahogy ő él, mondjuk öt gyereket tuti, hogy nem fogok szülni, maximum kettőt, és nem tudom azt sem, hogy van-e értelme úgy élni. Anyámnak legalább van tartása, hallgat egész életében, de minden mozdulata tiszta és önzetlen. Azt mondja, a ramadán segít, s hogy a böjt nem csak önfeylemre és türelemre tanít meg, hanem arra is, hogy együtt érezzünk a nélkülözőkkel. Mert e nélkül nincs zakat. A zakat azt jelenti, hogy kötelező jótékonyosság. Ha ezt valakinek elmondom, kiröhög. Igaz, anyám sem mondja soha, csak amikor egyszer rákérdeztem, akkor is úgy kellett kihúzni belőle, nem beszél semmit, pusztán csinálja. Nem könnyű, de ha arra gondolok, hogy ő is böjtöl, kibirom. Aztán napnyugta után a közös vacsorák igazán jó bulik, mindenki ott van, ha böjtölt, ha nem, és sokat nevetünk.

(nagy boldogság)

A katakomba kijáratánál találkoztak. Merre? – kérdezte Dani, és Anja visszakérdezett: voltál már a Házsongárdi temetőben? Dani azt mondta, nem, de legfőbb ideje. Akkor siessünk, mondta Anja, mert este nyolckor bezárják, nyitva marad ugyan a fenti kapu, de az innen messze van. Ott ment ez a két ember, végig a Deák Ferenc utcán, a bábszínháznál át a Király utcába, onnan a Farkas utcába, majd a Petőfire. A kapus rájuk köszönt, Bună seara!, köszöntek ők is, és megígérték, hogy nem maradnak sokáig. A sírkert két nagy sétánya mentén égett az a néhány lámpa, egyébként mindenütt egyenletes alkonyati szürkesség. Az egyik padra leültek, mintha várnának. Anja egy idő után kicsit közelebb ült Danihoz, aki megint valamit mesélt. Hiába húzódott közelebb, semmit nem értett Dani szavaiból. Az ég szürkessége minden pillanatban változott: kékes-szürke, bleumarin-szürke, egérszürke, sötétkékszürke, sötétszürke árnyalatok. Olykor egy-egy repülő fényei látszottak. Na és valamivel lennebb, a sírok. Közvetlenül velük szemben a Varga családé. Az égnek vöröses árnyalata lett, szürkésvörös, szürkésnarancs, narancsvörös, és különös morajlás szüremlett be Dani érthetetlen szavai mellé. Aztán a moraj erősödött, mintha tenger volna, de hát hogy lenne itt, a Petőfi utcában tenger, gondolta Anja. Szólni nem szólt semmit. Dani úgy látszik, nem hallotta, mert mesélt zavartalanul. Talán csak hallucináltam?, gondolta Anja, de amit látott, az ég színe, az is tisztára elképesztő volt. Ültek. A levegő megtelt különös alakokkal, emberek, állatok, növények, fák, egyszerre voltak kicsik meg nagyok, egyszerre volt tolongás, meg tágas hely, ott lebegtek mind a tengermorajlásban. Dani is leállt: észrevette őket. Mi lehet? Anja egyszer csak tíz éve halott nagymamáját látta,

amint szokott nagyvilági mozdulatával átveti egymáson lábait, előrehajol egy fotelben, és nevet. Anja közelebb akar menni hozzá, de ahogy a padról felállna, elveszíti teste megszokott érzékelését. Kicsit olyan, mint mikor síelek, gondolja, csak annál sokkal könnyebb vagyok. Odaszálalomozik a nagymamájához, aki éppen arra kér egy jóképű fiatalembert, hogy fújja rá a cigarettafüstöt, és mikor az a legtermészetesebb mozdulattal teljesíti kívánságát, a nagymama lehunyt szemmel élvezzi a dohányillatot. Mami, kiált neki Anja, Mami!, de nagyanyja nem hall semmit, csak szuszog mélyeket. Anja egészen közel megy hozzá, s mihelyt gigondolja, ott is van a kezében egy csomag arany-Kent. Ezt már igenis észreveszi a nagymamája. Előbb a cigarettára néz, aztán Anjára: aranyom, de jó, hogy látlak!, mondja, és Anja megölelné, de ahogy kitarja karját, mintha a nagymamájába suppanna. Gyorsan visszább húzódik kicsit, és azt mondja: De Mami, most már te magad is rágyújthatsz, parancsolj. Mami a homlokára csap, számozsejmé!, kivesz egy szál Kentet, ajkához illeszti, és a cigaretta magától szelíden fölparázslík. Anja kedvtelve nézi, ám egyszer csak valamit érez, de nem tudná megmondani, mit is, egészen különös érzés. Mintha valahova néznie kellene. Hoppá, megvan: Dani szeme. Anja nézi, és – mi sem egyszerűbb – belemegy. Belebújik Daniba a szemén át. És ezzel fix egy időben fordítva is megtörténik: Dani belebújik Anjába a szemén át. Tudjátok, az ember teste a pupillánál a legnyitottabb, szinte semmi sem fedi, ezért is húzódik össze fény hatására. Egyébként meg úgy lehet elképzelni, mint csatornát, beleugrasz, és kész. Az egész csak méret kérdése, és tömegé, persze, de itt nem volt sem mérete semminek, sem tömege. És ha két ember így, vagy másképp, áthatotta egymást, attól még teljesen függetlenek is maradtak egy-

mástól. Nagy boldogság, az volt. Anja körülnézett, és ujjongott: mindenki itt van! És ő? Te láttad már, kérdezte Balázstól? Balázs azt mondta csillogó komorsággal, hogy igen, látta. És milyen? De már nem Balázs, hanem Bence János volt az, aki válaszolt: olyan, Anja, amilyennek neked mutatja magát. Aha, ezek szerint ő volt az – s én megint csak utána tudom, későn, hogy ő volt, kezdett Anja elszomrodni. De Bence János hátba vágta, amivel bent is volt Anjában, s onnan bentről mondta: nehogy már sírva fakadj, itt már nincs olyan, hogy „utána”, vagy „késő”. És kapnak a mártírok 70 hurit?, kérdezte még tőle Anja. Persze, szívem, mindenki kap, aki kér.

(a kafeteriában)

- Egyre több szolgáltatást az A. I.-kkel végeztetnek el Amerikában.
- Mi az az A. I.?
- Artificial Intelligence. Kérdezek mailen valamit, s totál általános válasz érkezik, újra kérdezek, megint – ilyenkor gyanút fog az ember: írok próbaképpen valami értelmetlenséget. Ha nem zökken ki, tiszta, hogy géppel leveleztem. De ennél is rosszabb, amikor emberek beszélnek úgy, mint a gépek.
- Mert megtanították őket, ne legyenek érzelmeik.
- Ilyenkor elküldöm őket az anyjukba, hátha, de erre ők bevetik az antipánik stratégiát: nagyon nyugodtan, nagyon lassan kérdezik, mi a probléma.
- Akkor nekem ott volna a helyem: amikor nagyon felhúzódom, ilyen lassan kezdek be-szél-ni-hogy-mi-a-baj-mert-ha-nem-oldjuk-meg-ak-kor...
- Anyám néhány éve antidepresszánsokat szed, nem is hinnétek, mennyire megváltoztatják azok a kémiai anyagok az ember személyiségét. Kértem tőle, ha már ez a helyzet, mutassa be nekem azt a pszichiátert, aki felírta neki a gyógyszereket, hogy mondja el, mivel segíthetek, kiderült, anyámnak csupán egy videokazettája van, amin egy pofa széles mozdulatokkal saját testén mutogatja, hogy ez a szer erre milyen fantasztikus, és az meg azzal milyen csodákat tesz...
- Ismerem ezeket, anyám nővére pszichoanalitikus, ő szokott mesélni a pácienseiről. A gyógyszerek igazán kemény helyzetekben segítenek. Például vannak, akiknek többszörös identitásuk van. Ezzel is együtt lehet élni, ha beállítják a megfelelő gyógyszereket. A

legnehezebb, mondja nagynéném, a különféle identitások beazonosítása.

- Ne hülyéskedj, csak nem hiszed ezt el... a pszichoanalitikus általában néhány szép történetet, a beteg pedig tökéletes alattvalója.
- Igen, igen, ezek valójában nem betegek, mert sokkal intelligensebbek.
- Jó is lehet a többszörös identitás, amíg nem árt senkinek.
- Már hogyan ártana? Megbeszélünk valamit, s mire találkozunk, valaki más vagyok.
- Hát igen, de a mindennapokban is...
- Persze, szerepeket játszunk...

(az eszpresszó)

Elég sokat kellett várniuk Bence Jánosra, de valahogy – loholva – megérkezett végre. Szevasztok, mondta, gyertek, igyunk meg valahol egy teát, van egy kis időtök?, és akkor Bence János svungjával keresni kezdtek egy helyet, ahol teát lehet inni, de nem volt olyan hely, mondogatta is Bence János: nem értem, régebb ez az utca tele volt eszpresszókkal. Most viszont nem volt a legkevésbé sem tele: vagy gyorsétkeztetőket találtak, ahol lábon kell állni, vagy játékautomatás sötét zugokat. Dani azon tűnődött, vajon mikor is lehetek itt „eszpresszók”? A hatvanas években? Amikor Bence János még járt egyáltalán emberek közé? Mert most vagy könyvtárban van, vagy templomban. Jobb lenne hagyni az egész teázást a francba, de ezt sem lehet. Végül bementek egy étterembe. A szocreál stílus azóta már bizonyára eltűnt maradványa volt: lakkozott asztalok, székek zsírtól fénylő huzattal, műszálas abrosz, rajta egy további nylon, amit csupán nedves ronggyal törölnek le két vendég között. Vendég alig volt, viszont zenekar igen: szintetizátor, elektromos gitár, ragacsos ének, na és a rózsaszín fé-hé-hé-hények. Anja leginkább Bence Jánost sajnálta, neki tényleg nincs mit itt keresnie. Amikor megrendelte a három teát, a pincér nagyot nézett, igenis, azonnal hozom, mondta. Igaz, hogy Origenész kasztrálta magát?, kérdezte Dani Bence Jánostól; közben az énekes kitartóan rezgettette a hangját: fekete szemed megigézett – a szintetizátor itt egy futammal belépett; igaz, választott Bence János; fekete szemed mehegihigézett; s te hogy gondolod, János, ilyen fokú önmegtartóztatás lehetséges?; a szívemet adom – szintetizátor; bonyolult kérdés, választott Bence János, Origenész késői írásaiban azt találjuk, hogy megbánta fiatal-

korának ezt a visszavonhatatlan tettét, különös, éppen ő, aki a hermeneutikának egyik megalapozója, egy Szentírásbeli részlet szó szerint vett; ne hidd, hogy nem várlak, karomba zárlak – Húsz percig tartott.

(végtelen jelentés)

Hova tűnhettek azok a jó eszpresszók? Minden lépésre volt egy, és mindig volt egy-egy jó ismerős is, vagy jó ismeretlen... Azt a tény, hogy a Szentírást az egyházatyák előírásai szerint liturgikus használatra minden további segédlet nélkül, csak mássalhangzós szöveggel szabad leírni – s ennek során bizonyos mássalhangzókat a hagyomány által rögzített ékecskével kell ellátni –, Origenész, összhangban kora hittudósaival, a végtelen jelentésrétegre vonatkoztatja, amelyek ebben a mássalhangzó-állományban potenciálisan benne rejlenek, s amelyek jelentésbeli gazdagságát a magánhangzókkal kiegészített írásmód korlátozná. Ahogyan a lángnak nincs egyértelmű alakja és színe, úgy a Szentírás mondatai sem egyértelműek. Az angyalok másképpen fejtik meg, a szeráfok megint másképpen, nem beszélve a föld különféle embereiről. Egyik hagyomány szerint, mikor Mózes fölment a hegyre, hogy átvegye a Törvényt, minden egyes tételhez mutattak neki 49 tiltó és 49 megengedő okot. Mózes megkérdezte Istent, hogy akkor most már mi legyen, mire az volt a válasz: minden nemzedékben a bölcsék dolga eldönteni, hogy egy adott cselekedet törvény szerint való-e vagy nem. Törvény, törvény, török, töröl, eltörtek a kőtáblák, zsidótörvények, 1938, a törvények eltörlése... A Tóra nem is főnév, hanem ige: a kinyújtott kéz egy gesztusát jelenti, olyasmi, mint a dobni, átadni, megmutatni. Annyira szent, hogy a haszidoknál a nők ki se mondhatták, hogy „Tóra”, helyette jiddisül mondták „Reinigkeit”, tisztaság. A főnévi forma adományt jelent. Ajándék? Eltörött ajándék. A holnapról is mond valamit, hogy ne sodorjon el az idő. Hogy holnap is úgy éljen az ember, ahogyan ma élt. A törvénnyel mindent meg lehet csinálni, de megváltoztatni nem lehet.

Olyan nincs, hogy „ölni fogsz”. De van, 1933-tól a „nincs” van, ez a heideggeriánus homály történelmi tapasztalat. Eltörölni az időt, a múltat, a hagyományt. Ahhoz, hogy konzisztens legyen, a legvadabb újításokról is be kell bizonyítani, hogy ezt már Mózes is így kapta a Szinájon. Isten szava jelentésben végtelenül gazdag, ámde nincs rögzített jelentése. Ő maga jelentés nélküli, mégis ő az értelmezhetőség maga.

(Merlin)

A Merlint évek óta renoválták. De nem csak az állványok miatt nem látszott ki az épület. A Gerlóczy utcáról egy sötét kapualjon keresztül lehetett bejutni, aztán jobbra térni, még menni egy kicsit festett plakátok, színpadképek mellett. A Körút túlsó oldaláról, ha a házak fölé nézett az ember, láthatta a Merlin görbe hátát. Anja, aki képtelen volt utcaneveket és helyüket megjegyezni, arról a púpról derítette ki, hova is hívta Danit. A Merlin kávézójában az idegen nyugodtan üldögélhetett, olvashatott, nem szólt a zene. Az asztalok sem voltak összezsúfolva. Nem mintha a pincérek barátságosak lettek volna. Semmilyenek sem voltak, fölverték és kihozták a rendelést, szó nélkül. Most ez van, ezt kell rendesen átélni. Mennyire furcsán hat Dani ebben a kávézóban. Soha nem hívná ide a barátait. Próbálta Anja elképzelni azt a helyet, ahol Dani fehér ingében és hosszú kabátjában otthon van. Mert az a szatmári ház nem tűnt olyan helynek, ahol Dani minden mozdulata természetes volna. Az anyjával mintha állandóan hadakoznának a kedveskedés leple alatt. Nyájas hadakozás. Ledér lepel. Ismerős. Dani idegen lehet a kemény bulizós helyeken is, pedig azt hiszem, mindent megtesz azért, hogy elfogadják. Persze senki nem érti egyenletesen halk beszédét. Ha netán egy-egy szó mégis kiformalódik az áradatból, az valami ódivatú kifejezés, mindent jelenthet, meg semmit. A bulizós helyeken az ilyesminek nincs sok esélye. Bár elég sok elszállt alakkal összehozza ott az embert a sors, és úgy tűnhet, a legnagyobb egyetértésben beszélnek már órák óta, de hát két külön szöveg megy, csupán a szünetek vannak tekintettel egymásra.

Míg Anjának effélék jártak a fejében, Dani vele szemben ült, és beszélt hozzá. Egyszer csak a pincér megszólította őket, rendkívül

udvariasan, hogy kissé húzódjanak hátrébb, mert az Anna Dalai produkció következik, nem, nem, maradjanak, csupán kissé arrébb teszi az asztalt. És a kis emelvényre valaki széket hozott, másvalaki a mikrofont állította be, közben egyre többen lettek a kávézóban, nyilván, az Anna Dalaira jöttek. Megvárjuk?, kérdezte Anja. Persze, mosolygott Dani, és megvárták. Anna Dalai egy közepes hangú nő volt gitárral, pszeudointellektuális szövegekkel és olyan gesztusokkal, amilyeneket a popsztárok lejtenek több ezres tömeg előtt. A Merlin fojtogató kezdett lenni, Anja úgy érezte, túl közel vannak a kötelességtudóan szemkontaktussal próbálkozó performőrhez. Ráadásul ragaszkodott ahhoz, hogy a legtöbb harminc emberből álló közönség vele énekelje a refrénszerű részeket. Pár barátja, ismerőse meg is tette, annál kínosabb volt az egész. Úristen, Daninak ez tetszik?, nézett rá Anja, s azonnal elszégyellte magát finnyásságáért, hogy neki megint semmi nem jó, itt van ez a kedves nő, egészen jól pengeti a gitárt, és énekel is, és másokat is énekeltet, most megint mi a gond? Dani is tátog, ahogy kell, én miért képelem különbnek magam? Hát, tessék csak énekelni, úgyhogy a koncert végén még autogramot is kértek az Anna Dalaitól, nem lévén más Dani zsebében, egy buszjegyre írta a nő, hogy szeretlek benneteket, A.D.

(így megy le)

Elég sokan eljöttek. Bár ahhoz képest, hány embernek ment meghívó... a szokásos. Ő is itt van, csak nem azzal... Á, szia-szia... miért mindig ugyanazok az arcok láthatók mindenütt, nyilván, nekik nincsen más dolguk. Akkor elkezdem... Jó estét mindenkinek!, szvasztok! Örülök, hogy eljöttetek. Ma este néhány olyan dalt énekelek nektek, amely különösen közel áll a szívemhez. Az első számot kedves barátom emlékének ajánlom, címe: A távolság... Hát ez most elkezdődött, még egy kicsit dolgozom a gitárral, aztán jön a hang, ajjaj, nem ártott volna bemelegítenem... most már így megy le ez a szám... köszönöm, köszönöm. Na így már sokkal jobb... igen, ez az, ez az igazi Anna Dalai... érzem, hogy érzik ők is... együtt vagyunk, nem számít, hogy nem ezrek hallgatnak, engem nem is érdekel az olyan zene, engem a személyes kapcsolat érdekel a közön-séggel, hogy érezzem őket és ők is engem, nem számít, hogy nem engem hívnak a tévés föllépésekre, legfőbbébb matinéba, az én zeném nem a tömegnek szól, persze, tudom, kiket hívnak főmű-soridőre, és hogy az mibe kerül... Köszönöm, szeretlek benneteket, köszönöm, köszönöm, viszlát...

(Turul)

Valamikor a múlt század elején egy altruista részvénytársaság léghajót hozatott Pestre. A léghajót Turulnak keresztelték el.

(mikor fordul át)

András és Samuka gyerekkori jó barátok voltak. András kövérkés gyerek volt, serdülőként ugyan megnyúlt, de azért csak nem lett belőle az a fiú, akinek mozdulnia sem kell a lányokért. Annyira meg nem érdekelte őt az ilyenkor duruzsoló szexualitás, hogy erőfeszítéseket tegyen érte. Olvasott, zenét hallgatott, filmeket nézett, mindenben komoly tekintélynek kezdett számítani az osztályukban. Samukára viszont ragadtak a lányok: szépsége egyszerre volt férfias és kisfiúsan bájos. Őt viszont valahogy taszította ez a hajsza, elég sokáig nem értette, miért, gondolta, majd lesz egy lány, aki annyira más, mint a körülötte levők, hogy az mindent megmagyaráz. Persze, lett is, csakhogy egy férfi volt. A kilencvenes évek Budapestjén ez még mindig nem volt egyszerű kérdés, többnyire élethosszig tartó feladatot jelentett, hiszen mindazok, akiket szeretett az ember, a családja, a barátai a legjobb indulattal sem szüntek meg gyanakodni, hogy mikor fordul át a történet drámába. Samukának, aki imádta anyját (apja régóta nem élt velük), folyamatosan kellett nyugtatnia őt, hogy semmi baj nincsen, így is lehet az ember boldog, néha, talán többször, mint ha végigalakoskodná életét, s ami ennél is több, adhat boldogságot másnak. Andrással közben észrevétlenül megtörténtek a dolgok: megházasodott, született két gyerekük. Kalandjait továbbra is a művészetekben élte, zenekritikái a legfontosabb lapokban jelentek meg, és olvasták is az emberek, mert kitűnően írt. Samuka meg zenész lett, így találkozásuk rendszerességéért nem kellett különösebben megdolgozniuk. Egyszer azonban beütött Andrásnál a krach, így mondta Samukának, hogy beleszeretett egy lányba, és fogalma sincs, mit tegyen. Eléggé el volt veszve. Samuka sokáig hallgatott. Majd any-

nyit mondott, hogy ő mindig irigyelte Andrást, hogy esténként nyugodtan vacsorázhat, utána megihat néhány sört, pocakot ereszthet kedvére, ő viszont, Samuka, alig eszik, naponta tíz kilométert szalad, minden este hasizomgyakorlatokat végez, s így is érzi, egyre kevesebb az esélye a testek piacán. És gyorsan témát váltott.

(macska)

Egy macska jött velük szemben a koncertféleség után a Merlin udvarán. Dani vette észre előbb, leguggolt, és ugyanazzal a hangsúllyal, ahogy Anját szokta köszönteni, mondta: hát, szia.

(kilenc seb)

A Bhagavad Gita az emberi testet kilenc nyílt sebnek nevezi.

(műanyag)

A metró nem lehet túl kellemes, az igaz, de sokan olvasással ütik el az időt. Még többen játszanak a telefonjukon. Akik nagyon fáradtak, azok bóbiskolnak. Vannak olyanok is, kevesen, akik nézelődnek; észrevettétek, hogy a föld felett utazók nem hajtják le a fejüket? Na és aztán a lift! Akár fölfelé, akár lefelé megy, az emberek azt se tudják, hová rejtsek tekintetüket. A metró viszont hasznos: néhány perc alatt órákat lehet nyerni vele. Mondjuk abban a néhány percben totál out vannak, az életidő behorpad, átmegy mínuszba, nem tudom, ezt el tudjátok-e képzelni, innen mindenesetre tisztán látszik a horpadt idő. Csak nehogy ti is elintézzétek a dolgot azzal, amit ilyenkor szoktak mondani az emberek: valamit valamiért.

A Moszkva tértől kisbusz visz fel a várig, macskaköves meredek utcákon, és ott fent már van tér, kilátás Dunával, Parlamenttel, a Széchenyi könyvtár meg tiszta öröm. Nagy termék szabad polcokkal, a polcokról évek óta keresett könyvet vehet csak úgy le az ember, és leül egy asztalhoz, felkapcsolja a kis asztali lámpát, körülötte szintén olvasnak, mi lehet jobb ennél? Meleg van, világosság, könyvek és emberek. Anja nem értette Esztert, miért rémült meg egyszeriben ettől az életformától, annyira, hogy egy céghez szerződött, észbontóan nagy fizetésért. Pedig igazán érthette volna, mert beszélt egy kicsit a dolgról, csak Anja nem jött rá az összefüggésre: hogy van egy csoporttársa, aki minden napját itt tölti a könyvtárban, senkije nincsen, így ha egyszerre mennek ki szünetre, lecsap az emberre, kikérdezi, és óhatatlanul elmondja, hogy ő nála mennyivel többet ért már el, mosolyog, s közben árad belőle a savanyú magány. Anja tudta, kiről van szó, és menekült is tőle ugyan-

úgy, mint mindenki. Most is ott volt a lány a könyvtárban. Anja egy másik olvasóteremben keresett helyet magának.

A büfében egy kolozsvári lánnyal találkozott, Ildikóval, aki már egy éve Budapesten tanul. Anja a katakombából ismerte, megörült, végre valaki, akinek elmondhatja, mennyire nem érti ezt a várost, vagy mit is. Ildikó azt nem értette, miről beszél Anja, annyi jó hely van itt, pénteken például pizzázni megyünk, na és ez a könyvtár... Hát persze, a könyvtárt értem, válaszolt Anja, és azon tűnődött, Ildikó vajon tényleg nem fogja fel, hogy most szeretne kicsit beszélgetni vele, vagy ha már ezt nem lehet, mert el kell mennie valahová, akkor miért nem hívja el őt is abba a drágalátos pizzázóba péntek este, még ha ő akkor nem is ehet. És az előcsarnokban azok a nagy bőrfotelek, ecsetelte tovább Budapest szépségeit Ildikó, olyan jó bennük! Mi műanyagoknak nevezzük őket, tette hozzá, és már búcsúzott is: szia-szia. Anja fölment a széles lépcsőkhöz, s az első emeleti előcsarnokban óvatosan beleült az egyik műanyagba. Kemény volt és hideg. Inkább visszament a könyvéhez és a lámpájához.

Az emberek képesek a könyvekben is embereket keresni.

(Moszkva tér, aluljáró)

- Sziasztok, van egy fél perccetek?
- Hát...
- Talán érdekelne titeket, nézzétek, a Bhagavad Gita, teljes szöveg, és ilyen olcsón sehol nem kapjátok meg, szükségem van pénzre...
- Mennyiért adod?
- Egy rongy az egész.
- Dani, szerinted ez rendben van, mármint a fordítás elfogadható?
- Azt hiszem, igen.
- Akkor megveszem.
- Biztos, hogy meg akarod venni?
- Persze, kettőnknek, jó? S ti egyébként is foglalkoztok vele a főiskolán, nem?
- Hát...
- Tessék, és köszönöm.
- Kösz, szevasztok!

(Szkandha mester)

Besötétedett, mire kijött a könyvtárból. A Moszkva téren találkoztak. Dani buddhista estre hívta el Anját, a híres Szkandha mester lesz ott. Újra metró, végig, az Örs vezérig, persze lényegesen elviselhetőbb ketten utazni, mint egyedül. Majd autóbuszra várni, aztán egy lakótelepen megtalálni egy címet, fölmenni a lépcsőkön a kivilágítatlan lépcsőházban, bekopogni egy ajtón, amin egy mandala-rajz van, más semmi –

Nem nyitott ajtót senki. Dani lenyomta a kilincset, nyitva volt. A kicsi előszobában néhány cipő, meg kabátok, hát igen, itt a cipőt természetesen le kell húzni, gondolta Anja. Levetette hát cipőjét, mellé tette a táskáját, és bementek a szobába. A többiek már elhelyezkedtek a földön, igaz, csak egy ember ült lótuszban, mindenki más sima törökülésben. A szoba semmivel sem utalt buddhista szertartásra, a bútorzat otromba szekrényorsból állt, az ablaknál televízió, a földön műperzsa. Szkandha mester már megjött, ott állt a tévétől srégen balra, mellette is állt valaki, aki rejtélyes módon tangóharmonikát tartott a kezében. Dani és Anja leültek a földre. Szkandha mester szemmel láthatóan helybéli volt. Járt Tibetben, súgta Dani Anja fülébe. Nehezen lehetett elképzelni róla: kék frottír zokniban, gyűrött sötétszínű szövetnadrágban, rombuszmintás pulóverben, pocakosan álldogált, várván a lótuszban ülő házigazda jelére, hogy elkezdheti, pár szál, hosszúra növesztett zsíros haja keresztülfésülve kopasz feje búbján, arcán az értelem, szellem legkisebb sugara nélkül. Anja körülnézett. Vagy a mesterre szegezték várakozó tekintetüket a többiek, vagy maguk elé néztek, egymásra senki. Ezek az emberek itt nem is ismerik egymást, gondolta. Aztán a tangóharmonikás rázendített. Mikor elhallgatott, a

mester kezdett felolvasni egy könyvből. Újra a tangóharmonika. Anja fészkelődni kezdett. Dani ránézett, s mondta, gyere, menjünk. Próbáltak nesztelenül fölállni, kilépkedni. Kint, az előszobában éppen akkor érkezhetett egy nő és egy hét év körüli kislány, a nő a fogasnál pakolt valamit, bizonyára a házigazda felesége. Anjáék köszöntötték őket, a nő alig észrevehetően bólintott.

Nem tudtam, hogy ilyen lesz, már jártam itt egyszer, és akkor Szkandha mester olyan igazi volt, ami átlelkesít, mondta Dani, mihelyt kint voltak az utcán. Most mintha nem is ő lett volna. Biztosan nem ő volt, válaszolt Anja.

(mindent én)

Persze, itt vannak megint vagy ezren, senki nem kérdezi, ez mibe kerül nekünk, Sanyi, amióta belehabarodott ebbe a buddhizációba, már nem is keres munkát, mindent én csináljak, ez vajon benne van az ő vallásos magasrendűségükben?, a gyereket is én viszem-hozom, ő meg csak ül a lótuszban, mennyire elegendő van az egészségből, s holnap az utolsó nap, hogy a gázzámlát kifizethetem, csak tudnám, miből, semmit nem veszek a legszükségesebbeken kívül, hát élet ez? Mások meg itt nyugodtan ülnek a nirvánában, lám, egy egészen jó bőrtáska, mert van, akinek telik ilyesmire, és egész szép összeg van benne, gázzámla oké, plusz cipő a gyerekeknek, már rég ki kellett volna cserélni. Ezek meg minek jönnek ki?, még mosolyog is a kis nő, mint egy fakutya, ráadásul az övé a táska, hát csak menjenek, senki nem tudja rám bizonyítani, hogy én voltam, na nyomás, Patrícia, vacsora és lefekvés.

(siker)

Anja most kortárs szimfonikus zenét hallgat a rádión. Ez bezzeg tetszik neki, pedig dunsztja sincs hozzá. Aztán beszélgetés következik, egy zeneszerzőt meg egy zongoraművészt interjúvol egy riporter. A *Korai siker* című műsor megy, ahogy ez az első kérdésből kiderül. Az interjúalanyok a húszas éveik végén járnak, de már világszerte ismertek, ez is az első kérdésben van benne. Milyen érzés a gratulációkat hallgatni koncert után?, kérdezi behízsgáló hangon a riporter. Hát, attól függ, mondanak-e valamit... a gödzseeb, gödzseeb-tól kiráz a hideg, válaszol egyikük, végigjárt szott az ember egy Sztravinszkijt, s akkor jönnek, hogy gödzseeb, gödzseeb, gödzseeb. Az (ezek szerint) zongorista nagy élvezettel ejti ki – afroamerikaiasan – a „good job”-ot; a zeneszerző azt mondja, őneki ezt még nem mondták. Biztosan nem adtál elő Amerikában, gödzseeb, gödzseeb, szól közbe újra a zongorista. Velem megtörtént, veszi vissza a szót a zeneszerző, hogy senki, az égvilágon senki nem jött oda a koncert után gratulálni. És az milyen érzés volt?, így a riporter. Életem mélypontja, mondja a fiatal ember, de anélkül, hogy túl nagy szünetet hagyna, folytatja: senki, de senki, egyik nyolcvanéves öregasszony sem jött oda, ahogy máskor szoktak, hogy elmondják, mire emlékezteti őket szerzeményem. Nevetés hallatszik, majd jön a következő kérdés: foglalkoznak-e ők saját promójukkal. A zongorista hangja: muszáj, nem is keveset. Ha például évente nem fotóztatja újra magát a legmenőbb fotóssal, à 2000 euró/óra, akkor kikerül a játékból. A website-ja is eléggé „crazy”, kitűnő web-dizájnerrel dolgozik, aki totál belelkesedett egy ötletétől, s most nem számít, hogy nem funkcionális, de gyönyörű: ugyan a hangokat reklámozza, de csak lát-

vánnal, az emberek totál paffok lesznek, mert a kép hihetetlenül trükkös, de a hangot már meg kell rendelni, szóval a kottából indul az egész, néhány vonal, de átalakul egy fává, növé, várossá... Anja már régóta nem figyel a rádióra, az öregasszonyokon gondolkodik: hogy kerülnek oda egy ilyen koncertre?, kik lehetnek?, s őt tulajdonképpen érdekelné, mire emlékezteti szerzeménye az avantgárd öregasszonyokat.

(dönteni)

- Mondd, Lili, mi történt?
- El kellett jönnöm Kolozsvárról, Anja, ennyi az egész.
- De hogy kerültél kórházba?
- Kimerülés, két hétig egyáltalán nem tudtam aludni, túldolgoztam magam, és azon kívül is...
- Azon kívül?
- Ahogy szokott lenni: részint alkati kérdés, részint minden összejött.
- Nem gondoltam volna. Miért nem hívtál fel...
- Most már oké. Csak el kellett jönnöm. És anyám abszolút melém állt. Szerencsém is volt, viszonylag olcsón kibérelhettem ezt a lakást, nem is gondolod, mennyit számít, hogy itt vagyok, a Pannónia utcában, s nem mondjuk a XXIII. kerületben, nem kell százszor meggondolnom, este kimenjek-e valahová. Nagyon szeretem: figyelted, hogy egyetlen fala sem merőleges a másikra? És végre olyan emberekkel dolgozom, akik nem akarnak átverni, kemény a munka, de megfizetik. Ki tudom számítani magam. Otthon szinte ingyen dolgoztam, lelkesedésből, és ezt most se bánom, de még úgy is állandó volt a feszültség... Persze, ez csak rám vonatkozik... Alig van ember, aki ép bír maradni ilyen zavaros, merev, de szeszélyes közegben... Nem szeretnék befolyásolni, de nem gondoltál arra, hogy te is átjössz?
- Megfordult a fejemben, kinek nem.
- El kell dönteni, ennyi. Persze, nekem egyértelmű volt: vagy eljövök, vagy összecsapnak fölöttem a hullámok.
- Igen, értem...

(Dani szaga)

Csak már lennék otthon. Nem érzem, mi van Danival, mi van velünk, egyáltalán nem érzem, kiáltanom kellene, hogy eljőjön a buszmegállóba elbúcsúzni legalább, nyolc óra utazás, közben meg nyilván szólni fog a Danubius Rádió, nem kérhetem meg, hogy kapcsolják, mert a többi utas meglincsel, gháááá, ezt a hangtalan hangot itt bennem talán meghallja, egyszerűen nem volt kedvem megkérni, jöjjön el reggel elbúcsúzni, olyan messze is lakik, de még csak azt se említettem, mikor indul a buszom, még jó, hogy megvan az oda-vissza jegyem, mert a kéthavi ösztöndíjam eltűnt a táskából, csak ott tettem le, azon a buddhista szeánszon, most már mindegy, jogos, mit kerestem én ott, nem kellett volna odamenni, de ha ez ilyen tiszta, akkor mi van Danival, legalább látnám még mielőtt hazamegyek, legalább elmondhatnám neki... létezik?, ő az. Eljött, ott vár az oszlopnak támaszkodva. Meghallottad a hangom?, hát persze, válaszol mosolyogva, és nem tudom, most könnyebb, vagy nehezebb, képzeld, az este vettem észre, miután nagynénémhez megérkeztem, hogy eltűnt minden pénzem, nem tudom, miért mondom el neki, de igen, tudom: gyengeségből. Kérdi, sok pénz volt-e, hát eléggé, kéthavi ösztöndíj... állítsd már le magad, gondolom magamban, ennyire gyengének nem szabad lenni. Valahogy sikerül is, és mondom, nem nagy vész, megoldom. És meg is fogom oldani, az már jó kiindulópont, hogy nem Tamás pénze volt. Most már menj, Dani megölel, vigyázz magadra, kicsim, mondja, én meg beülök a kisbuszba, várom, hogy menjünk már. Még vár egy utasra a busz, nahát, csak nem Kriszta az?, de igen, régóta nem láttam, ide rohan, jó lesz vele utazni Kolozsvárig, teszi be a hátizsákját a csomagtartóba, és Danival beszélget – nem is tudtam, hogy ismerik

egymást. Szia, de jó, hogy te is ezzel jössz, köszön Kriszta, s kissé előrehajol, hogy levegye bőrdzsekijét. Nem lehet igaz, ez Dani szaga. Mindenféléről csevegtek, míg Kriszta bocsánatot nem kért, de muszáj aludnia, zűrös éjszakája volt. Anja Kriszta egyenletes lélegzését hallgatta, és a Danubius Rádiót.

(késő)

- Valami plusz mormogást hallani. Mikor kezdődött?
- Mielőtt megkérdezted volna.
- Mikor volt vége?
- Mielőtt megkérdezted volna.
- Miért nem vettem észre?
- Mert lefoglaltad magad a szavak jelentésével.
- S most mi legyen?
- Talán próbáld meg újra.

(gyönyörű fiú volt)

– Amikor megismerkedtünk anyáddal, én éppen egy szakítás után voltam, és ő is. Nagyon gyorsan ment az egész, három hétig sem „udvaroltam”, s összeházasodtunk.

– És te miért szakítottál?

– Hát a szülei, hogy így meg úgy, még fiatal a lány, tizennyolc éves volt, hogy várjunk még, de én már 28 voltam, hova várjak, családost szerettem volna.

– Apa, lehet, hogy az a lány még mindig téged szeret?

– Hát... lehet.

– És aztán?

– Tudod, anyádnak volt éjszakai műszakja is. Már felnőtt vagy, elmondhatom, ha nem hasonlítanál ennyire hozzám, egyáltalán nem volna biztos, hogy az én lányom vagy.

– De hát akkor miért nem váltatok el hamarabb? Még mielőtt megszülettem volna?

– Más idők voltak azok. Akár a munkahelyről is kirúghattak volna ezért. Aztán meglettél te, s miattad maradtunk együtt, végül is egész sokáig.

– Jobb lett volna, ha nem.

– Nem tudod, mit beszélsz.

– Vagy ha már mégis együtt vagytok, megpróbáltok egy kicsit jobbak lenni egymáshoz.

– Ne hidd, hogy nem próbáltam. De anyáddal nem lehetett. Mindig fogadkozott, aztán tovább csinálta.

– De te tudtad, milyen nehéz élete volt, hogy szinte utcagyerekként nőtt fel...

– Kinek nem volt nehéz abban az időben. Akkoriban a gyerekek nem úgy bántak, mint ahogyan mi veled.

– Azért anyának mégiscsak más volt: szülők nélkül...

– Tudom, tudom, ezért is bocsátottam meg, de hát mindig újrakezdte. Egyszer nagyon sápadtan jött haza, jóformán beesett az ajtón. Hát akkor is én voltam a megértő. Pedig előre sejtettem, miféle baja lehet. Lesegítettem a kabátját, leültettem. Alig tudott megszólalni. Végül csak annyit mondott: csúnya volt, nehéz volt, gyönyörű fiú volt. Látod, akkor is én voltam az, aki próbálta megnyugtatni, más férfi ilyen helyzetben nem kérdezzet, míg lassan-lassan elmondja a felesége, hogy öthónapos magzatát kapartatta ki.

– A testvéremet.

– Á, nem tőlem volt, még jó hogy így intézte a dolgot. Már csak az hiányzott volna, más pasas gyereket nevelni.

– A testvérem.

– A testvéred, a testvéred, mit kell így túlreagálni a dolgot... Azt hittem, lehet veled beszélni felnőttként. Egy magzat volt, kész, ennyi, hol a poharad, töltök még egy kis bort.

(egyre ritkábban)

A mai fiataloknak fogalmuk sincs arról, milyen volt régebb az élet. Hol volt a gyerek helye. Először is, nem tegeztük sem anyánkat, sem apánkat. Alig mertük megszólítani őket. Hamar megtanultuk, hogy csak akkor beszélj, fiam, ha kérdeznek. Az embert a saját lánya sem érti meg. Édesanyámnak, mert csak így szólítottuk mind: édesanyám, nem anya, vagy anyuka, vagy „mutter”, mint ma. Édesanyámnak nem sok ideje volt a gyerekekre, nem is lehetett, annyi gyerekkel, egész nap mosott, vasalt, főzött, takarított. Mi, testvérek, egymást kellett hogy neveljük. Édesapánkat jobb nem felbosszantani. Ritkán történt meg, de olyankor a nadrágszíjával vert meg minket. Mindenben elsők kellett hogy legyünk: tanulásban, sportban. Ha valamelyikünk rossz jegyet kapott az iskolában, „szégyent hozott a családra”. Ma persze „meg kell érteni” a gyereket, én igazán meg is értem, de nincs miért túlérzékenykedni a dolgokat, az élet kemény, s ha ezt otthon nem tanulja meg, később sem fogja. Azért sem akartam több gyereket, hogy egynek legalább mindent megadhassak. És igazán nem panaszkodhat, mert mindig ő volt az első helyen. Ahol sok gyerek van, ott nem jut. Persze nem a majomszeretetre gondolok, az anyja csak azt tudta, kényeztetni. Engem akkor csókolt meg édesanyám, ha búcsúztunk vagy valami versenyről hazamentem. Persze, mindenkit „meg kell érteni, meg kell érteni”. Azt is, hogy félrebaszik, mert szegénynek nehéz gyerekkora volt. Kinek nem volt nehéz a gyerekkora. Pokollá teszi az életem, de semmi baj, még őt kell sajnálni. Képtelen volt valamiről is lemondani. Persze mert neki nem voltam elég. Egy búgó férfihang, s már el volt olvadva. És még csak nem is válogatott, még a szomszédal is kikezdett. Soha nem volt neki elég. Ha elgon-

dolom, hogy Anja akár örökölhette volna a természetét... de nem, komoly lány, szeret olvasni, most már sínen van, néha ugyan hisztérikus, de egyre ritkábban tör ki. Mit is várjon az ember valakitől, akinek olyan anyja van. Tiszta szerencse, hogy ő hozzám hasonlít.

(Tarzan)

Tiszta szerencse, hogy szombat estére hívta meg vacsorára az apját, s nem péntekre. Amilyen makacs, képes lett volna nem enni. Nem tudom, miért csinálja, de most már elég régóta. Nem érdekel, ha nem eszik, az ő baja. Legalább tartja az alakját. Soha nem adja oda magát teljesen. Nem jó ez az egész. Nem kell vele foglalkozni, annyit azért nem ér meg. Hat vagy hét éves lehettem, amikor elkezdtek viccelni azon, hogy Tarzan a szeretőm. Tarzan egy nyomorék cigányleányka volt. Fogalmam sincs, miért hívták Tarzannak, lehet azért, mert fel tudta húzni karból magát a fákra. Mankókkal járt. Anyámék is vele idegesítettek. Ha megláttam, elfutottam. Lehet, hogy egyszer szóba álltam vele, s ezért szálltak rám. Amikor nagyobb lettem, mondjuk tiz-tizenkét éves, és láttam, ezt az egész szégyenteljes és frivol ügyet nem lehet megúszni, azt találtam ki, csak a legszebb lányok fognak érdekelni. Az osztály legszebb lánya, az iskola legszebb lánya, a város legszebb lánya. Plusz apám lényeges szempontja: a mellméret. Bori ilyen volt: magas (nálam, egy ideig, magasabb), szőke, iszonyúan jó mellekkel. Folyton rá gondoltam. Ő is rám, azt mondta, de ha Alain Delon jönne érte, akkor menne. Jesszus Mária, Alain Delon. Ezek ilyenek? Szóval nem érdemes komolyan venni őket, ezt viszonylag hamar megtanultam. Ez az alaindelonos évekre rá is vissza-visszatért hozzám, nem mondom, mert jó volt az ágyban, de aztán kapott magának egy gazdag svájci hülyét, s feleségül ment hozzá. Anja nem az a szexbomba, de nem is néz ki rosszul, s gondoltam, legalább lesz egy kis nyugalmam. Nahát, ennek löttek. Bár amilyen sápadt és szótlan mostanában... Biztos vége a lávsztorinak. Nem értem, hogy kezdette el egyáltalán. Tudhatta volna.

(legalább volna)

Honnan tudhattam volna, hogy pont ezzel a busszal megy vissza. Eltűnt a pénztárcája. Biztos, megfordult az agyában, hogy én vettem el. Nem, azért ez nem, egyáltalán nem nézett kutakodva, és nem is várt semmi választ tőlem. De akkor minek a fenének hozta szóba egyáltalán. Csak ez hiányzott. Miután olyan hülyén viselkedett a buddhista esten. Nehogy valaki ne vegye észre, ő mennyire fölötté áll az egésznek, s mennyire megveti azokat az embereket. Velem igyekezett udvarias lenni, de ez az, amitől a leginkább falramászok. Nem tudom, mit lát bennem. Ennyi vagyok, hiába erőlködünk. Nincs miért megjátszanom magam. Valami hangról beszélt, hogy meghallottam, s azért jöttem ki az állomásra. Hogy lehet valaki ennyire elszállt? Még hogy meghallottam volna a város túlsó felében az ő nyöszörgését. Vagy „megéreztem”. Ilyet is csak egy nő képes mondani. Kijöttem, hogy megcsókoljam a nőt, aki adott végre egy rendes éjszakát. Egész éjszaka, döbbenetes, mennyit számít, ha tapasztalt nővel van az ember. Éva is sokat tud, de Kriszta bámulatos. És fáradhatatlan. Anja ezt úgysem értené. Egy éjszaka, ennyi. Nem fog szólni semmit, de attól tudja, lehetetlen, hogy ne látta volna, hogy Kriszta megcsókolta, mielőtt fölszállt a buszra. Mindegy. Sikerült elérnie, hogy mocskosnak érzem magam. Persze, ő nem akarta, ő nem csinált semmit, tiszta véletlen, hogy ugyanazzal a busszal utazik, amelyikkel Kriszta. Mit csináljak, most mit tudjak csinálni. Megtörtént, kívántam, ő is kívánt engem, kellett, jó volt, ennyi volt, miért kell ebből ügyet csinálni. Nem mondana semmit. Jobb lenne, ha mondana. Ha kiabálna, ha megütne. Mint anyám. Apámat. Akkor legalább volna valamiféle homályos feloldozás.

(a személyiség rejtett struktúrája)

Homályos ügy. Kati. Nagyon fiatal még. Olykor még idegesít is, de hát leginkább fölzaklat. Mintha mindenkit túl akarna licitálni értelmességével és fölkészültségével, ami, finoman szólva, contradictio in adiecto. Mindenről van véleménye, s ezt haladéktalanul tudomására is hozza minden jelenlévőnek. Tulajdonképpen, magamnak bevallhatom, kínos nekem, ha kitérte száját társaságban. De hát senki nem tudja, hogy valamiképpen összetartozunk. Nem is viszem sehová magammal, csak Tamásékhoz. Tamásnak nem kell magyarázkodnom. De eddig, és nem tovább. Kati el van varázsolva, állandóan rajtam csüngne. Persze, állandóan: két hónapig, aztán hallgathatnám az egyre kurtább válaszait. Miért?, „csak”, ezt nagyon bírják mondani, „csak”, csakhogy nekem ehhez már nincs kedvem. Most még nem ez van, de nincs miért áltassa magát az ember. Van némi esély talán, hogy ne így történjen, hogy ne a holtbiztos következzen be, van Kati személyiségében valami azon túl is, mint amit le tudok vezetni a mostanáig óhatatlanul fölgyült emberismeretemből, valami megmagyarázhatatlan a szemében, amikor öntudatlanul elmereng. Vagy amikor alszik. Nagyon sokféleképpen alszanak az emberek, ilyenkor a személyiségük rejtett struktúrájából látni meg valamit. Na ez az, a személyiség rejtett struktúrája, amivel a legtöbb ember nincsen tisztában, ezért el is árulja azt: saját magát. És engem, aki őt szeretem, őt, nem a szerepjátékait. Hogy Kati valóban kíván engem, ez, bár nem magától értődő, mégsem megjátszás, tudom, a testnek nehezebb hazudni. S hogy én mennyire kívánom őt, uramisten, olyan jó még csupán csak rágondolni is az illatára, a hajára, a hajlataira, meleg, nedves hajlataira. Nem akarom elveszíteni. Nem akarom elveszíteni, de

hát ez elkerülhetetlen, még akkor is elkerülhetetlen volna, ha fölbontanám a házasságom, és elvinném őt, akkor legfönnebb együtt veszítenénk el azt a derűt, bátorságot, amit annyira szeretek benne. A bőréről, melle állagáról, pinája illatáról nem is beszélve. Síelni pedig jó.

(Beck Gyuri)

Jó, hogy megtelt a színház, remélem Lacika fotózik, s nem cigizik valahol a takarítócsajokkal, kell az anyag a pályázati beszámolóhoz, úristen, mennyire unom azokat a beszámolókat, Judit persze megcsinálja a nagyját, de egy csomó papírt nekem kell előbogarásznom... no nézd csak miből lesz a cserebogár... szavalni ugyan nem tud, de már jó kis alakja van... és jól választotta a verset, Wass Albert, ettől itt mindenki összepisili magát, hát szép is, meg mennyire igaza van, kurvára nehéz az élet így, hogy évszázadokon át csak elnyomtak minket, s még hazafelé vásároljak is be, egy ilyen nap után, mert Manyi egész nap ki sem mozdulhatott, a kicsinek magas láza van, persze, ne is mozduljon, csak hát én esem össze, ilyenkor miért nem tudja hívni az anyját, hogy segítsen, máskor persze ott rohad nálunk egész nap, nézik az idióta sorozataikat, de ilyenkor, mikor szükségünk volna rá, se kép, se hang... de mit röhögnek ezek itt a hátam mögött, na persze, ki más volna, attól, amiért kicsivel műveltebb a nagy átlagnál, még nem kéne ilyen fenn hordja az orrát, ezek a gyerekek mindent megtesznek, hogy szépen elmondják a verseket, na jó, régi versek, nem olyan divatos érthetetlen szarok, amelyet naponta százat tudnék írni, régebb az embereknek még voltak érzéseik, nem mint ma, mire hazaér az ember, már csak beesik a fotelbe, benyomja a tévét, és örül, hogy lyuk van a fenekén, remélem, hazaérek, mielőtt elkezdődne az éjszakai akciófilm, ilyenkor már semmi máshoz nincs agyam, persze, nem sokat veszítek, ha lekésem az első tíz percet, csak már lennék otthon a sörrömmel, bár persze szépek ezek a szavatok is, csak hát nem bírok odafigyelni, tele van az agyam fölösleges információkkal, mindenre nekem kell odafigyelni, ráadásul a hátam mögött

sugdósnak, jó, hogy legalább nem röhincselnek, mióta úgy rájuk néztem, ez is valami a mai világban, persze utána még a fogadás, valahogy szóba kell hoznom annak a hülye Veresnek az unokaöcsémét, persze most még nekem kell udvarolni, amióta úgy felvitte is-ten a dolgát, hogy szenátor lett, de a gyerek tényleg jól felkészült, jogot végzett, beszél idegen nyelveket, csak hát itt semmire nem mész ismeretség nélkül...

(Origenész)

Istenem, te Megismerhetetlen, te Egyetlen, te Végtelen, te Megtestesült Láthatatlan Gondolat, milyen nehézé tetted az ember létét a földön, egyetlen reménységet hagyván néki arra, hogy méltóvá váljék az annyira áhított, de soha el nem ért közelségedre: a mártíriumot! Áldott legyen Szent neved, hogy Apámat arra méltattad, hogy vértanúhalálával a Te szentségedet megtapasztalja, és áldott legyél, hogy én, tizenhét éves fiatalemberként bátoríthattam tetteiben, nehogy az utolsó pillanatokban az elbukásra mindig kész test, a szolgaságba visszafordulni minduntalan hajlamos emberi lélek eltántorítsa őt. Te látod, Uram, ki egyedül vagy, ki mindent a legkisebb részletekig ismersz, és jobban ismered lelkeket, mint azt én fáradtságos küzdelemmel valaha is ismerni fogom, te látod hát Uram, milyen megpróbáltatásoknak vagyok kitéve testem tünekény vágyai miatt. És nincsen mellettem mesterem, az én drága Apám, hogy támaszom legyen. Ő bizonyára egyetlen szavával elcsitítaná bennem a tisztátalan gondolatokat, melyek rám támadnak, valahányszor ifjú tanítványomat meglátom, vagy rágondolok. Milyen könnyű volna, ha csak a nők látásával szemben kellene védekeznie a léleknek: hiszen azok alig valamiben is különböznek az állati lényektől. Életüket szolgaságban töltik, nincs fogalmuk a szabadságról, így a gerjedelem is könnyen leküzdhető. De Plutarkhosz sötét, értelmes tekintete, okos figyelme, érzékenysége a végtelen szabadságot idézi bennem. Nem csak a teste vonz, nem csak a teste, ugye Uram?, hanem a lelke!, azt szeretem véghetetlen szerelemmel. Tudom, Uram, Egyetlen Úr, hogy vétkesek a gondolataim, hiszen előtted nem titkolhatom, az ifjú Plutarkhosz látásakor testem az, amin nem tudok úrrá lenni. Ó, bárcsak újra gyerek volnék,

ki a szeretetet tisztán adja és kapja! Apám minden este, miután elaludtam, csöndesen ágyamhoz lépett, felhajtotta takarómat, és megcsókolta a mellem, mint a Szentlélek lakhelyét. Ó, bárcsak ugyanígy történhetne most is, vagy bárcsak ugyanezt tehetném én Plutarkhosz ágya mellett, anélkül, hogy a legkisebb folt is eshetne szeretetünk tisztaságán. Bárcsak újra gyermek lehetnék! „Hagyjátok a kisgyerekeket, ne akadályozzátok őket, hogy hozzám jöjjenek, mert ilyeneké a mennyek országa.” Ezt mondtad, Uram, és közvetlen előtte pedig, hogy „Vannak eunuchok, akik anyjuk méhéből így születtek; aztán vannak eunuchok, akiket az emberek tettek ilyené, és vannak olyan eunuchok is, akik önmagukat férfiatlanították a mennyek országáért.” (Máté 19,12) „Aki meg tudja érteni, értse meg” – teszed hozzá. A Szentírás hármasságát csak az előrehaladottak érthetik, az egyszerű hívők belehalnának a jelentésbe – de itt Te magad mondd el az eunuch szó hármasságát, Uram. Az első a születésből fakadó, a természetes állapot; a második a külső, fizikai határból eredő; a harmadik pedig a belső indítatásból fakadó, önnön testi vágyaimmal való gyökeres leszámolás a mennyek országáért. A Te Bölcsességed olykor azt rendeli el spirituális jelenségnek, amely egybeesik a betű szerintivel. Nagyon fáj.

(hé!)

Unom már ezt az apokalipszist!

(rongyos)

Mondanom sem kell, mialatt ti a himmonológokat olvastátok, sok minden történt a nagyvilágban. Semmiségek, sorsfordító események, nem is tudom hirtelenjében, mit meséljek. Persze: maradjunk történetünknel, ennél a rongyos történetnél.

Egyébként nehogy azt higgyétek, hogy történetünk valamiféle szimbolikus értelemben rongyos. Konkrétan kell érteni, ahogy az ifjú Origenész értette az eunuch szót a Máté 19,12-ben. (Később megbánta, ez is igaz. Mit nem adnék, ha tudhatnám, miként terjedt el az egész korabeli keresztény egyházban, hogy kasztrálta magát, mikor ő ezt megpróbálta titokban tartani!) Szóval a történetünk. A történetünk, az konkrétan rongyos, hiszen tudjátok: az egyik szereplőtől a másikhoz vándorló rongyok – kabát, pénzváltó dzseki, pulóver, ruha, nyakkendő –, nagyjából ennyi, de hamarosan lesz még valami zokni is. Plusz az egy rongyért vett Bhagavad Gita. Amiben szó van a kilenc sebről. Na ugye, hogy konkrét. Dani mindenestre nem nagyon tudta hova tenni magában azt a váratlan lelepleződést a busznál. Hiába, hogy Anja tudni nem tudott semmit, csak annyit látott, hogy Kriszta beteszi a cuccát a csomagtartóba, s beszél valamit Danival, de nem bámészkodott hátrafelé addig, hogy lássa azt is, amint egymás nyakába borulnak – Dani ezt nem tudta. Viszont, emlékeztek, Anja érezte Dani szagát Krisztán (Dani persze ezt sem tudta), de ez érzés volt, és Anja nem engedte át a jobb agyféltekéjébe vagy hova. Eltelt két hét, s ő úgy élt, hogy letiltotta magának, hogy tudja a kézenfekvőt. Ha rátámadt a gondolat, elhessegette, milyen közönséges vagy, mondta magának, hogy ilyen gondolatokkal jössz, valami nívósabbal próbálj kétségbe ejteni, mondta még mindig magának.

A kétségbeesés csak akkor bírta levenni a lábáról, amikor apja elmondta neki azt az öthónapos gyönyörűcsúnya fiút. Na de akkor kész volt. Súlyos összefüggések kezdtek tátongani a fejében, melyeknek, halványan talán sejtette ő maga is, semmi, de semmi alapjuk nem volt. Nappal sejtette, éjjel nem sejtette. Ennyit Anjáról, mert ha tovább írom, elfogy, pedig még a zokni minimum hátravan.

Daninak szerencséje volt, bár, hogy mi szerencse, s mi nem, nehéz kérdés, maradjunk annyiban, hogy ezalatt a két hét alatt végig volt munkája valamelyik gyárban, 24 óra munka, utána 12 óra szünet, s újra, persze, embertelen, de romániai viszonylatokban jól megfizették (helyi viszonylatokban égbekiáltóan keveset adtak). A két hét után az első dolga az volt, hogy Kolozsvárra utazzon. Miért? Miért, miért, Anja, Kriszta, felvételi, mit tudom én. Az emberek mindent akarnak, ez csak normális. Azt a csinos filozófus lányt hívta fel, akivel a katakombában beszélt, s aki odaadta neki a logika meg a filozófia könyvét. Nem akart újra Nóriékhoz menni, és a filozofina elintézte neki, hogy a katakombában aludjon, hiszen ezt máskor is megengedték embereknek, akiknek nem volt más szállásuk Kolozsváron. És itt most átadom a szót, mert ha nem, még a végén mindent szép sorba teszek és megmagyarázok, minden semmi kicsi sorsfordító eseményt, amit ugyanúgy nem vettem észre, mint ti.

(Dani levele, csupaszon a postaládában)

Saját kapuja előtt a látás.

A fény és a sötét egy azon öre.

Az elmulásnak csupasznak kel

Amit úgy mint egy villanyoszlop

Nappal és élyszobor.

Nem tudom mi több Élni vagy

Mumifikálódni.

Igen, felesleges a jöttem. A sötétben

egymás árnyékában élünk.

felesleges. Megmagyarázhatatlanul

felesleges. Ezért szép.

Azt hiszem, semmit sem hagy meg a jövő a csupaszon kívül.

Asztán azért, mert szüksége van a menedékre –

Most megkereslek.

(egy perce sincsen)

Sejthetitek, mennyire hiányzott Anjának egy efféle levél. Ráadásul alig tudott belőle egy-egy szót kivenni. Nem erőlködött, nem volt miből, zsebre vágta a papírt, s rohant valami megbeszélésre. A szerkesztőség előtt, a járdán, a kapuban Dani várta. Most először nem mosolygott. Anja kerülte, hogy szembenézzen vele, lehajtott fejjel köszönt neki, és mondta, egy perce sincsen, így is elkésett, de bármikor, szívesen, jöjjön el hozzájuk, hadarta fáradtan. Dani visszarántotta a karjától, másik kezével az állát fogta meg, fölemelte a lehajtott fejet, s próbált a szemébe nézni. Anjának nem volt tekintete. Na jó, erre azt szokták mondani, hogy üres, üres tekintet, ez már ismerős, naná, de nem „üres” volt, hanem kifelé nem volt semmi. Befelé nagyon is tele volt, be volt süllýedve az egész tekintet. Igaz, ez kívülről úgy néz ki, hogy „üres”. Azt hiszem, Dani akkor nagyon megijedt. Ott, helyben semmit nem volt mit tenni, Anja ráadásul már ki is rántotta karját a szorításából, de legalább nem futott be azonnal, volt idő azt mondani neki, hogy most ő, Dani, elindul a tóhoz, a tóközi mesterséges tóhoz, leül egy padra, vagy állni fog, nem számít, és addig onnan el nem mozdul, ameddig Anja oda nem megy. Most nyugodtan rohanjon csak fel a szerkesztőségbe, de mikor végzett, jusson eszébe, hogy Dani ott áll a tóparton.

(zokni)

Most megint én kell mondjam, mi történik, pedig már a múltkor sem értettem semmit, amikor a Márton Áron Kollégiumba ment az a lány meg az öccse. Na mindegy, essünk túl rajta. Ott áll a hosszú hajú fiú a tó partján, elég nagy szemét van, a szemetes kukák szét-rugdosva – vajon ez az én specialitásom, a kelet-európai nyomor? A tó is szemetes, és hideg van, márciusi hideg szél fúj. A hideg szellet azért nem kenem Kelet-Európára. Bár azt is el tudnám képzelni, hogy egy forró argentin sztorit mesélek. Hajaj, de még mennyire hogy el tudnám képzelni! Ott is van nyomor, persze, de ott szenvedélyek is vannak!, életek!, halálok!, sűrűn! Na de nézzük, miből élünk. Megint ugyanaz az ábra: jön a csaj, a nővér, egyenesen a hosszú hajú fiúhoz. Na, most még tartózkodóbbak, mint a múltkor. Habár, ha arra a tusolásra gondolok, amit persze későn vettem észre, de hát el tudom képzelni, hajaj... De hagyjuk a kalandozást, megint kiesek az eseményekből, s akkor minek is vállalkoztam egyáltalán. Bár a fene akarta ezt, tudják, az argentin mese, az volna az én esetem... Ráadásul ezek nem szólnak semmit, csak állnak mint a kukák, ja, a kukák itt nem állnak, hiszen most mondtam, hogy föl vannak borítva. Na mindegy, ez csak amolyan mondás, hogy „állnak mint a kukák”, azt jelenti, hogy nem szólnak egy szót se. A lány még csak föl se néz. Nagyon izgalmas, mit mondjak. Most méltóztatott megmoccanni. Lehajol. Két ujjával (hüvelyk és mutató) óvatosan fölemeli az öccse nadrágja szarát... nahát, az a fiú mezítlábra húzta föl a vászon tornacipőjét. Ez azért túlzás, ebben a hidegben! Ennyire azért nem lehetnek szegények. A lány, megvan, eszembe jutott a neve, Anja, nekítámaszkodik annak a betonpárkánynak, és, mit csinál?, igen: kibogozza a bakancsát, leveszi, lehúzza a zokniját,

odaadja a fiúnak, ő meg visszaveszi meztlábba a bakancsot. A szoros családi szálak, hiába, a szoros családi szálak. Argentínában is így megy ez. Igaz, ott nem kell gyapjúzoknikat adni egymásnak, de biztos van valami más helyette. A fiú meg felhúzta a zoknit, ennyi történt, úgy látszik, a szép dolgokat csak hülyék szájából bírják elviselni, nem baj, búcsúzom, hasta la vista!

(gyűjtés)

– Szia, Anja. Nem tudom, megismersz-e, Krisztián vagyok.

– Szia. Igen, igen, hol is találkoztunk?

– Hát többnyire itt, a katakombában.

– Ja, persze.

– Szeretnék megkérni arra, hogy mondd el nekem a megtérésed történetét.

– A megtérésem történetét? Hogy érted ezt? Mondjam el neked? Hát az bonyolult kérdés... nem is tudom...

– Á, nem kell olyan komolyan venni, tudod, én néprajzos vagyok, és egy dolgozatomhoz gyűjtök anyagot. Azt találtam ki, és a tanáromnak is nagyon tetszik az ötlet, hogy megtérés-történeteket gyűjtök, s ezt vizsgálom a populáris kultúra kontextusában, tudod, narratológia, populáris ismeretelmélet, hiedelemvilágok, ilyenek. Csak egyszerűen elmondod, hogy tértél meg, nekem ennyi bőven elég.

– Értem, Krisztián. Nem, nem mondom el.

– Már nagyon sokan innen megtették... Igazán, Anja, öt perc az egész.

– Sajnálom, Krisztián, nekem ez nem megy.

– Hát jó. Ha így gondold...

(két lépés)

Most Anja Janna Wagenbach-hal beszélget. Színésznő, tizenöt éves korában (most cirka huszonkettő) egy amerikai művésziskolában tanult, táncolt, énekelt, de valahogy nem érezte, hogy teljesen benne volna. Aztán orvosi egyetemre kezdett járni, abban meg másképpen nem volt benne egészen. Amíg csak táncoltam, az agyam nem volt ott eléggé, amikor tanultam, a testem, mondja Anjának. Két év után az orvosit otthagytta, és, bár a szülők nem így képzelték el az életét, a színiakadémiára felvételizett. Igen, most együtt van az egész Janna. Egy szöveget próbálnak megérteni Anjával, a szövegben egy helyzetet, amikor a szereplőnek jóformán semmiféle mozgástere nincsen, semmiféle lehetősége, be van zárva, nem konkrétan, hanem a nevelés szubtilis eszközeivel. A figura az anyjának a foglya, de az anyja is foglya valaminek, itt konkrétan egy diktatórikus rendszer hazugságon alapuló működésének. Senki nem hibás, és mindenki hibás. Na de ezt hogy adja elő egy színész? Mert a szövegbéli lány nem haragszik, nem akar bosszút állni, semmi. És nem azért nem akar bosszút állni, mert ütődött kissé, és nincs tisztában helyzetével. Tudja, hogy rab, mégsem haragszik fogvatartójára. Mi több, az egyik jelenetben szabad. Nem, ezt nem értem, mondja Janna, hogyan lehetne szabad valaki, aki ennyire korlátozva van. Anjának eszébe jut egy történet, Feri bácsi mesélte: amikor sötétzárkában volt, solitary confinement, with no light at all, can you imagine?, kérdi Jannát, hideg, sötét, szűk, egyedül, nem tudni, mikor van éjszaka és mikor van nappal, illetve lehet tudni: mindig éjszaka van. Ez is egy kínzási eszköz. Sokan megőrültek a sötétzárkában. Feri bácsi fel-alá járkált. Nem három lépés oda, három vissza, amennyi

kifért volna, hanem csak kettő oda, kettő vissza. Úgy mesélt erről évekkel később, mint a szabadság megtapasztalásáról. Ha leült volna a sötétzárkában, próbálja Anja megérteni most a helyzetet, és azon gondolkodott volna, milyen igazságtalan ez az egész, és milyen állapotok a fogvatartói, és vajon mi lehet a családjával, és ha a bosszú formáin töprengett volna, akkor nem biztos, hogy túléli, vagy ép ésszel éli túl. Vagy ép lélekkel, hiszen nagyon sok ember a kínzások hatására a lelkét veszíti el. Ami nem ugyanaz, mint az ész, vagy az egész ember. Él, józanul gondolkodik, csak éppen nem tud már bízni senkiben. Vagyis nem enged meg többé senkinek semmit. Kibírta, de ő bezárult. Nem a börtönbe, hanem saját magába. Két lépés igazán semmiség, de e nélkül elveszhetett volna. A két lépés a józansághoz kell. Három lépés ugyanakkora semmiség. Viszont a harmadik lépés mint pusztán lehetőség nem csak a túlélésre volt elég, hanem a szabadságra is. Valami olyasmit tett, ami kiszámíthatatlan. Helyet hagyott. Helyet hagyott akkor, amikor éppen azt az igazságtalan büntetését töltötte, hogy ne legyen helye. Valahogy így van itt is: a figurának ebben a szövegben az az esélye, semmi kicsi esély, persze, hogy totál zárt helyzetében ne azt tegye, amit elvárnak tőle, és ne is annak az ellenkezőjét (ami szintén be van kalkulálva), hanem fordítsa valósággá a dolgot. Erre az egyre van lehetőség az ezerféle behatároltság között. Konkrétan: ha arra idomítják, hogy mímelve a vonzódást, akkor ő tegyen két lépést az idomításon belül, kettőt és nem többet. Látod, milyen ott az a beszélgetés? Nem célratörő, a legkevésbé sem célratörő. Ha egyik is túllépi magát, vége. De ott, akkor mindketten úgy lépnek, hogy a másiknak legyen helye. Hogy legyen szabad.

(serpenyő)

- Szia, Tamás.
- Szia, megjöttél? Itt járt Dani.
- Igen?
- Azért jött, hogy elkérje az egyik serpenyőt, mert vendégeket várnak, s vacsorát akar sütni. Ezt mondta.
- S adtál neki serpenyőt?
- Persze. Miért, nem kellett volna?
- Dehogynem. De miért jött el érte idáig?
- Azt is mondta, hogy újabban eléggé közel lakik, valami diákkal.
- Úgy tudtam, hogy a katakombában lakik.
- Lakott. Nem hallottad? Megkérték, hogy keressen magának más szállást, mert nőket vitt oda.
- Igen? Nem hallottam erről.
- Most végre belátod?
- Mit, Tamás?
- Mit, mit? Hogy teljesen megbízhatatlan vagy, hogy nincs ítélőképességed, nagyjából ilyesmit lenne időszerű végre belátnod. Hogy abszolút nem ismered az embereket. Hogy mindig fölülkedsz, és mindent fölégelnél magad mögött.
- Folytasd, csak folytasd, biztos eszedbe jut még néhány ócska közhely.
- Persze, ilyenkor még te állsz az erdő felől.
- Melyik erdő, Tamás, melyik erdő?
- Ne légy cinikus.
- Bocsánat, máris feszülten hallgatom a tanulságokat.
- Na jó, bazmeg, ebből tényleg elég.

(sokáig, távol)

Ki gondolta volna, hogy Anja ezek után megkéri Tamást, hadd lakhasson Dani náluk, míg ő elutazik Dálnokra. Már mint hogy Tamás meg Dani lakjon együtt, míg Anja nem lesz otthon. Mert Anja lólalában megszerkesztette előre az anyagait, leadta őket, s megkérte főnökét, egy-két hétre tekintsen el jelenlététől, ha bármi van, telefonon elérhető, vissza is jön, de most hadd mehessen el. Daninak pedig újra nem volt hol laknia. Na de hogyan szerzett tudomást erről Anja? *Trés simplement*, abban a bizonyos katakombában találkozott vele is, többek között. Érdeklődésére, „hogyan vagy?“, a fiatal ember elmondta, azt a lakást, amelyet többedmagával bérelt, a tulajdonos eladja, így mindannyiuknak hirtelen el kell költözniük. „Talán jöhetsz hozzánk, míg találsz valamit“, mondta Anja, „megkérdelem Tamástól“. És Tamásnak ez ellen nem volt kifogása, „ahogy parancsolod“, mondta, „miért ne, végtére is van elég hely a házban“. A nő meg gyorsan összepakolt néhány könyvet, és elment. Szerette volna, ha sokáig távol lehet, hogyne, ez csak természetes. Kissé összezavarni a dolgokat, és eltűnni, jó is ez. Csakhogy azok az idők rég lejártak, amikor az úrinők hónapokig Abbáziában kúraltatták idegeiket.

(idegek)

Dálnokról nem mesélhetek. Pedig volna mit. Például azt a fura épületszerű dolgot, amely hozzá van ragasztva a kocsmához, de máshonnan kell bemenni, ha egyáltalán be lehet menni, és legalább húszméternyi hosszú, de félméternyi keskeny, és alig másfél méternyi magas, háztetővel fedett folyosó. Erről igazán lehetne mesélni. (Egy kígyó lakik benne, de csitt! Tudtok titkot tartani? Akkor megsúgom: ott őrzik a büzlő bálnát. Ha megesküsztok, hogy köztünk marad, elárulom: az a világ legrejtettebb kuglipályája, de azt már végképp ne kérdezzétek, kik járnak oda kuglizni, és melyik kriptából.) Vagy mesélhetnék a dálnoki borvirág orrú papról, akit egyszer meghallgatott az Isten – a kilencszázhatvanas években volt, diktatúra, a falu fele kényszermunkán, de ott valahogy mégis templomrenovírozás van, s amint ott kaparásszák a falat, a már akkor bimbózó orrú felsóhajt: az volna isteni, ha székely rovásírást találhatnánk a falon, s mit ad isten, tényleg ott volt a rovásírás –; vagy kitalálhatnánk, ugye, egy hajdani parasztvezér gyerekkorát, vagy belevethetnénk magunkat a gazdag természetbe, vagy a kúriákban folyó életbe, dáridó!, vagy a szegényekébe a krumpliföldeken, mert ott is nagy ám a különbség, mert ugyan lehet, hogy a nagyságosasszony hónapokra Abbáziába utazott idegei kezeltetése végett, de a falu asszonyai arról sem tudtak, hogy egyáltalán volnának nekik idegeik; s aztán az is mesélnivaló volna, ahogy fordul a kocka, és az asszonyok ugyan behurcolják a nagyságosasszony bútorait, szőnyegeit, idegeit a saját házukba, és elégtételt is éreznek, de kicsit túl gyakran mondják magukban, hogy így van rendjén, igen, és azt is el lehetne mondani, hogy negyvenvalahány év múlva, mikor újra méltóztatik fordulni a kocka, de hogy merre, és hogy

kocka-e, vagy valami amorf tárgy egy görbe térben, nem tudni, szóval az is érdekes volna, hogy akkor, a kiláncszázkilencvenes évek elején a hajdani nagyságosasszony már idős unokája milyen érzéssel ismeri fel ezeket a tárgyakat a faluban, holott ő még csak öt éves kislány volt, amikor kilakoltatták őket.

Ahhoz az öt éves kislányhoz utazott Anja. Igaz, akkoriban már ötvenöt körül lehetett. A valamikori kúriájuk egyik cselédszobájában élt, érthetetlen, miért, hiszen ott voltak a világos, tágas szobák, berendezve, melegen, és senki nem lakott bennük. Na igen, most, rövid ideig, Anja. Odahúzott egy asztalt az egyik ablak elé, elővette könyveit, és olvasott. Mint a könyvtárban, csak itt még anyja is volt. Ideges anyja. Csapkodott, leginkább ajtókat, aztán a mosogatással is lehet csörömpölni, és akkor ott van még a rádió, azt is lehet bögetni. Nem bírta elviselni a csendet. Talán félt? Állandóan félt valamitől, mint egy öt éves. Mint egy olyan öt éves, akit éjjel katonák ébresztenek, s elvisznek egy ismeretlen helyre. Persze nem volt öt éves, ötvenöt volt, hiszen mondtam, élte világát, mint aki nem fél semmitől, mindent kimondott, ami átfutott az agyán, például, hogy minek a francnak kell annyit olvasni, mire jó az a sok könyv, semmire se jó, nézzen magára, mit ér a sok okossággal, persze hogy semmit, hova jut a nagy eszével, persze hogy sehova. Anja értette, hogy csak morgással, dohogással, kötekedéssel tudja elűzni anyja a félelmét, de azt is tudta, hogy amíg ott az a büzlő bálna, hiába próbálkozik egyedül, a morgó félelem átmegy belé.

(komponált zajok)

Kicsi koromtól tudtam, a zongora olyan, mint egy állat: nézzétek, ott a kitért szája, benne a fogak, lent a lábai. Hát innen indultam, mondja Francesco Filidei, majd odaül hozzá, és játszani kezd. A billentyűket nem nyomja le, hanem finoman, anélkül hogy hangot adnának ki, paskolja őket, gyorsan húzogatja tenyerét, hogy csikorogjon a fölthajtott fedél, megint finoman ütögeti a billentyűket, ugyanazokkal a mozdulatokkal, mint ha rendesen zongorázna, csak éppen nincs dorémifásatöbbi, csak annak a hangja, amint a kéz érintkezik a billentyűkkel, gyorsul a ritmus, a zongora oldalát is paskolja, a pedálokból is kidobog valami csendes dübörgést. Elmondja, mi a koncepció: ha kiveszed a hangot, marad a zaj, ahogy a testről leválasztva a húst maradnak a csontok. A test viszont ugyanaz: Francesco nem összevisza játszik a zongorán, hanem rendesen eljátszik egy bonyolult zongoraművet, anélkül, hogy a hangokat megszólaltatná. Majd egy haláltánc-kompozícióját teszi föl cd-n, zenekar játssza, végig a kotta szerint, de a hangszerekből a zenészek nem hangokat, hanem zajokat hívnak elő, olyasformán, ahogy az előbb mutatta. Négy irányzatot érvényesít a zenéjében, mondja: futurismo, scapigliatura, melodramma, arte povera. A harmadik zenemű, szintén cd-ről, mert zenekar játssza, az *I funerali dell'anarchico Serantini*, Franco Serantini anarchista emlékére, akit 1972-ben egy tüntetésen a rendőrök elfogtak, és, látszólag teljesen törvényesen, az államhatalmat szolgálva, halálra vertek. Ugyanaz a technika az elején, mint a haláltáncnál: hangszerekből zajok. Az utolsó tételben a zenészek leteszik a hangszereket, és a testükkel játszanak. (Ezt balett-jelekkel komponálta meg.) Nyelvükkel katingatnak, ke-

zükkel pattintanak, a combjukon ütik a ritmust, taps, lábdobogás. Aztán mind fölállnak, dobognak, feltartott kézzel, vége. Melodramma, mutat Francesco a táblára írt négy szó egyikére mosolyogva.

(a szállodában)

– Hogy valami van, azt tudom. Nem jöttél volna ide olyan hirtelen. Összevesztetek Tamással?

– Nem, nem különösebben.

– De akkor mi történt? Mondd el, nekem nyugodtan elmondhatod. Szerelmes lettél valaki másba?

– Te sokkal többet tudsz ezekről a dolgokról. Mit jelent az, hogy szerelmesnek lenni? Nem, nem vagyok arrogáns, tényleg szeretném tudni.

– Ez a baj veled, hogy tudni akarod. Ha tényleg tudni akarod, akkor felejtsd el a tudást. A szerelem a legjobb dolog az életben. Amikor a harminc éves osztálytalálkozónk volt, kérdezték, hogy van az, hogy én nem öregedtem meg. Hát úgy, hogy mindig szerelmes voltam. Persze apád ezt nem értette.

– Jó, de honnan tudod, hogy szerelmes vagy, és hogy kibe vagy szerelmes?

– Azt érzi az ember.

– Hogy érzi?

– Gyorsabban ver a szíve, izgatott, folyton rágondol.

– De kire? Lehetsz egyszerre akár több emberbe szerelmes?

– Na, azért nem kell túlzásba esni.

– Látod, most te is használod az eszed.

– Persze hogy használom, hogyne használnám.

– Akkor miért mondtad, hogy ne...

– Vannak határok. Mindig betartottam őket, ezért volt jó.

– Ki mondja meg, hol a határ?

– Hát az a határ, hogy ne legyen botrány.

– Akkor az milyen szerelem, amit kívülről rángatnak a konvenciók...

– Nagyon ajánlom, hogy a konvenciókat vedd komolyan. Azon belül is sok mindent megcsinálhat az ember, nagyon is sokmindent. Már felnőtt vagy, elmondhatom, hogy sok férfival volt dolgom, és erre igenis büszke vagyok, mert legalább éltem, de arra mindig vigyáztam, hogy ne hagyjak nyomokat. S hogy rendes körülmények közt legyünk: szállodákba mentünk.

– S ki foglalta le a szállodát?

– Én. Az ilyesmit nem bíztam a férfiakra. Tisztán, rendesen, nyomtalanul.

– S ami a szállodában történik, az a szerelem?

– Megint csúfondáros vagy, tudtam, hogy veled nem lehet beszélni.

– Nem, komolyan kérdem. Van ugyanis egy végtelen szálloda, David Hilbert találta ki...

– Milyen Dávid?

– Hilbert, a matematikus.

– Á, hagyd ezt, az ilyesmi magas nekem.

– Soha nem találom a helyem, a helyet... Mindig eltévedek.

– Én soha nem tévedek el. Tudom, hogy mit akarok, és elérem.

(A titkos szeretők)

értelmet adnak az életnek. Adnak és vesznek.

(olvasni, illúzió)

„...a pusztaság szerepe az, hogy pusztítson, nem tautologikus értelemben, hanem önmagától való de-realizációként. Egyfelől a pusztaság 'tartalmában' a világ csupán 'űrként', délibábként lehetséges, vagyis illúzióként, mely nyilvánvalóan képtelen arra, hogy megtöltse a (nem-)lét terét. Az illúzió megkettőzi (tehát de-realizálja) még önnön evidenciáját is. Másfelől pedig azt mondhatjuk, hogy a pusztítás lényege szerint az eredendő távolság eltörlése (azaz: a különbség mint temporalizáció, a jelen-nem-lét mint a jelen jelentése, a halálra utalás mint az élő jelen konkrét struktúrája). Ennek köszönhetjük a látszat rosszindulata észrevétlen eltüntetésének alantas játékát, a dialektikát, mely úgy működik, hogy a látszatot beveszi az igazság formális keletkezésének diskurzusába. Ugyanígy az eredendő távolság eltörlésének köszönhető a metafora, melynek apotropaikus funkcióját az űr homlokszíjain a görög filozófia a fény nap-istenségének, a tisztaság és a tudatos szubjektivitás istenségének, Apollónak megidézése alá helyezték... Paul Valéry szerint a fölvilágosító kígyó a nap szerepét fecsegte ki... hogy a mindenség csak hiba a Nemlét fénylő tisztaságán.”

(barátnő)

Tamás hívta telefonon. Jól vagy?, jól vagytok, aztán, mintegy mellékesen megjegyzi, hogy Dani már elment, ugyanis egyik este, mikor Tamás hazaért, Anja barátnőjét, Szilvit találta ott Danival, és persze az ő, Tamás borai, azok már nem voltak sehol, és ő, Tamás most nem megy bele a részletekbe, Danival megbeszélte a dolgot, és mindketten arra a döntésre jutottak, jobb, ha Dani elmegy, viszont Szilvi, ezt Tamás megmondta neki, tartozik annyival, hogy Anjának elmondja, mi is történt tulajdonképpen.

(szoknya)

- Gyere, cicuskám, próbáld fel ezt a szoknyát.
- Hagyjál most, kérlek, nagyon izgalmas résznél vagytok.
- Csak egy perc, aztán visszaülhetsz. Gyere, na, kíváncsi vagyok, most vettem a papék túrkálójában, nézd, milyen jól néz ki, s szinte ingyen van.
- Ez az?
- Persze! Vedd csak fel.
- Hát...
- Nem műszálás, tudom, hogy azt nem szereted, megtanultam már.
- Itt el van szakadva...
- Na és? Egy perc alatt meg lehet varrni.
- Hát jó...
- Látod? Egész jó... itt még beveszünk... talán kicsit rövid, de az nem számít...
- Rémesen nézek ki benne, te is látod. Egyszerre kicsi is, és nagy is.
- Nem igaz, egyáltalán nem igaz... na jó, magamnak ezt vettem, ha jobban tetszik, legyen a tiéd.
- De hát ez tiszta műszál.
- Mondom, hogy magamnak vettem.
- Próbáld fel... na látod, ez már igen!
- Tetszik? Biztos nem kéred?
- Nem, nem, dehogyis. Nézd meg te is magad a tükörben, hogy milyen jól nézel ki.
- Az ablakon.
- Ott is, anyuskám, mindenesetre, au revoir!, sürgős olvasnivalóm van.
- Jó, na, megyek.

(olvasni, könyörület)

„A muzulmánok a sémita eredetű *rahemet* vitték a nyelv és az évszázadok vonulásán át. *Rahmah* a könyörület. A *Fatihah*ban ez áll: »*Bismi Llahi ´Rahmani ´Rahim*« (»Isten, a Tűrő, a Könyörülő nevében«). Mit jelent a *rahem*? Méhet, a fogamzás, terhesség és szülés helyét. A Biblia Ó- és Újtestamentumának héber, arámi és szír szövegében a könyörületre »has« jelentésű szavakat találunk... Isten matrixi, méhi aspektusáról van szó. A könyörület kettős, kölcsönös képessége annak, hogy befogadtassunk, amikor őt magunkba fogadjuk. Lényegét tekintve a könyörület az istenség képessége téged méhébe fogadni.”

(apokatasztázis)

A mátyásmadár kiáltása, miután egy fészket kifoszt.

(Lux)

A kutyát Luxnak hívták. Ehhez képest tiszta fekete volt, egy fekete fény, gondolnátok így, ennyi olvasás után. Pedig még nincs is vége. De nem, nem a fényről volt elnevezve, hanem megszokásból, egy negyven évre felfüggesztett, aztán valami hallatlan ártatlansággal újra előkerült családi hagyomány miatt lett az a fekete kutya Lux. Anja és Lux sétálni mentek, a Bolgárba, a gyümölcsösbe. Addig, és, látod, addig, meg addig – mind a miénk. Anja ezt nem értette. A szilvafákat medvék gyámbászták meg. A medvéket értette. A szilvafákat is. A szilva a miénk, mondaná az anyja. A kutya is a miénk. S a medve? A medve maradt a kollektívban? Mit lehet kezdeni a visszakapott tulajdonnal, ha még meg sem született, amikor elvették tőle? Nagypja élete van benne. Abban is, hogy a tulajdon szépen jövedelmez, és abban is, hogy az egészet negyven évre elrekvirálták. Anja alig mert lépni. Ennyire idegennek sehol sem érezte még magát. Még a kutya neve is idegesítette. Lux bezzeg, változó szociális körülmények ide vagy oda, lógó nyelvvel (boldogan) rohangált.

(hallgass meg)

Laércio Redondo *Listen to me* installációja. Megkérte néhány ismerősét, barátját, hogy lefilmehesse őket, miközben lehunyt szemmel kedvenc zenéjüket hallgatják. Az első kiállítás Stockholmban volt: szimultán lehetett az arcokat nézni a tévéképernyőkön, a zenét hallgatni az odakészített fejhallgatókon. Nem látni más mozgást, csak a zenehallgatás önkéntelen mozdulatait. A nézőnek, ahhoz, hogy a zenét hallja, előbb választania kell az arcok közül. Hogy kinek a kedvenc számát hallgatja meg. Természetesen, ha van rá idő, mindenkiét meghallgathatja. Egyszerre semmiképpen nem tud annyi idő lenni. Nem tud olyan lenni az idő. Az első választás a véletlené. Nincsenek véletlenek. Mindenkiel az a véletlen, amit megéremel. Ha véletlen is volt, találd ki, miért volt szükségszerű számodra. Hadd legyen némi méltósága létezésednek. Ha azt hiszed, hogy választottál, leülsz a képernyő elé, és fölteszed a fejhallgatót. Hallgatsz, nézel. Ne gondold, hogy az éppen hallgatott zenét nem előzte meg habozás, sóhaj, választás, ne gondold, hogy nem követi kétely. Talán mégis inkább azt kellett volna választanom... Csak a lehunyt szemű jelen egyértelmű. Ha mindegyik fejhallgató szabad, kihallatszik kissé belőlük a zene. Laércio több városba elvitte az installációt, mindenütt új arcokat és kedvenc zenéket szerzett. Már százkilencvenkilencen vannak. Laércio szereti a fejhallgatókból kissé kihallatszó kedvencekből összeszűrődő halk morajlást.

(smink)

Nekitámasztja a biciklit a falnak, egy szoba falának. Bejön egy idegen. Tanácstalanul a két fiúra néz: mi legyen? Talán le kellene lakatolni a biciklit. Mielőtt lelakatolná, egy pillantást vet az udvarra: két kis öböl van odakint, agyagos parttal, térdig érő vízzel. Szoknyában van, mezítláb, belép a vízbe. Szemben agyagos domboldal, tele színes kockákkal. Talán egy elhagyott gyár, gondolja. A két fiú is kijön, felugranak egy emelvényre. Ott fent kis tükrök vannak, és kicsi téglékben rúzs meg szemfesték maradékok. Elolvassa az egyikén a feliratot: „farmec”. Föltekint, már egy dombon áll, körülötte emberek napoznak. Süt a nap? Mire visszanéz, csak a domb van.

(1 arc)

Oké, akkor ezt választom, ezt a tizenhat körüli arcot, kreolszín bőre olajosan fénylik. A fejhallgatón latinamerikai tánczene, milliók közül az egyik, számára valamiért összetéveszthetetlen. Vajon hány ember tudja, miért? Évezredek töretlen tapasztalatával adja át magát a ritmusnak. Meg fogja tapasztalni, olyan, a fenébe, nincs, hogy ne tapasztalná meg ez a bájos gyerek a törést.

Megtapasztalja a törést, és újra megtapasztalja, és újra, és mindig lesznek ilyen pillanatai, amikor bátran átadja magát, hiszen a női időérzékelés nem folyamatos, nincs abban az állandó hajszában, hogy ok-okozati sorba rendezze az eseményeket, így bármikor képes teljesen újrakezdeni, s ha például az a férfi, aki éppen erre a számra hívta táncba, és mondott, amit mondott, és érintett, amit érintett, évek múltán, három gyerekkel, állandó anyagi gondokkal, ezerféle megaláztatások elviselését alkohollal tompítani próbálva, a házasságot, ahogy mondani szokták, pokollá téve, egyszer mégis táncra perdítené az akkorra már bizony nem lánykát, az képes lenne ugyanúgy átadni magát a mozgásnak, zenének, mint most.

Egy fiú élete más, a férfiak időérzékelése – nem, ilyet aligha lehet mondani, a nyelv szerint a férfi időérzékelés maga az időérzékelés. Az események ok-okozati láncára felfűzött idő. És ami eltér ettől, a „női”, az nyilván aberráns, különös, specifikus. Ha férfi nem veszi figyelembe az ok-okozati láncot, az leginkább szégyen. A társadalom megbünteti érte, vagy ő maga bünteti meg magát. Innen nézve a nőinek mondott időérzékelés nem más, mint amnézia, emlékezetkihagyás. Évek múltán, ha meghallja zenéjét egy fiú, tudni fogja, hogy valamikor ez volt a kedvence, tudni fogja, hogy milyen volt akkoriban ő, és tudni fogja, milyen most.

(olvasni, idő)

„A világban lenni azt jelenti: az idő zsákmányának, az idő táplálékának lenni. In die Welt (und Zeit) geworfen sein, szüntelenül meg-esz az idő. Az indiai tradíció, 'kozmológiai' szempontból artikuláltabb lévén, talán világosabban, képszerűbben fejezi ki ezt: Kali, a pusztítás istennője az időnek (*kala*) a női megtestesítője.

Ennem kell, hogy ellenállhassak az engem felfaló időnek, eszünk, mert esznek minket. A konkrét, világba dobott és az idő által hor-dozott ember háromféleképpen szerezheti be ennivalóját: először is, belégzés és kilégzés által; másodsor, víz és folyadék által; harmadszor, szilárd étel által, melynek emblémája számunkra a kenyér. Ha nem fogyasztom ezt a hármát, egyszerűen elpusztulok, elhasználok, felszívódom, feloldódom az időben; a sejt, a biológiai szubsztancia fogy el, sorvad el. A tartam, amelyben és amely által élek – amely a létezésbe helyez – el is emészt, romlandó anyagként el is használ. Tartamban vagyok, tehát halálban vagyok. (Meg kell itt jegyeznünk a böjt hatását: elsősorban nem aszkézis-ként teljesedik be, hanem mint ami kivon az időbeliség elemésztő rendjéből.)”

(1 arc)

Vajon mit hallgat ez az ősz hajú férfi? Persze, gondolhattam volna, valami klasszikus zene, talán Mozart, majd megkérdem valakitől, nem vagyok egy ász klasszikus zenében. A felvétel teljesen statikus, a háttér semleges, a figurából csak annyit látni, mint egy személyazonossági igazolvány-fotón. Minimál-mozdulatok: szemöldökét kissé összeráncolja, a száját is, mintha nem akarná engedni érzékszerveit ezerfelé szétszóródni. Nem engedi hátra a fejét, ellenkezőleg, inkább leszegett állal bólogat enyhén. A klipek totál el-lentéte: ott minden mozog, villog, gyors snittek, itt egyetlen fej ugyanabból a kameraállásból, ugyanabban a fényben. Meddig tarthat? Nyilván nem három perc, a klasszikus ügyek hosszabbak szoktak lenni. Egész kíváncsi lettem, megpróbálom végigülni. A zene is eléggé minimál, nem sok effekttel dolgozott az a Mozart vagy akárki. Redondo meg nem tesz semmit, hogy odaszögezze a néző-jét a székhez. Ez jó, nem történik semmi, és én maradok. De az előbb még nem volt ott az állán az a csepp. Hogy kerülhetett oda? Izzadság? Könny? Most már elkezdtek csorogni. Egyre több csepp csordogál az arcon. Nem csak a lehunyt szempillák mögül, de onnan is. És a homlokáról is. Engedi. Hallgatja ezt a heroikus zenét, s közben csorognak a könnyek és az izzadtságcseppek. Soha nem fogom megtudni, mi járhatott a fejében. Aztán magától fölszárad az arc, van idő arra, hogy magától fölszáradjon, mert még mindig tart a zene hozzá. Amikor kinyitja a szemét, mintha ezt mondaná: hát ez van. Jogos.

(miért pont én)

Rettenetesen kínos volt az a jelenet, gyorsan el kéne felejteni, nem-hogy még dumálni róla. Sajnos, elkerülhetetlen. Tamás ragaszkodik hozzá, hogy én mondjam el Anjának. Miért pont én? Miért nem ő? Vagy Dani? És egyáltalán... végül is nekem nem sok közöm van az egészhez, bárhol, bármikor, bárkivel megtörténhetett volna. Fölhív egy srác, hogy nincs-e egy percem, készített valami finomat, s rám gondolt, hát most miért kellett volna erre nemet mondani. És tényleg nagyon finomat főzött, és közben az ember borozgat, hát ebben sincs semmi, és aztán zenét hallgat, és tovább borozgat, és akkor Dani megsimogatta a mellem, és akkor mi van?, felnőttek vagyunk, csak nem kellett volna rácsapnom a kezére? Nem az én esetem a fiú, de hát jól éreztük magunkat, és végül is miért ne, jól esett, és igazán nem az járt a fejemben, hogy most Anjáék lakásán vagyunk, tudtam, hogy Anja elutazott, gondoltam, Tamás is. Istennem, hát tévedtem. Mert egyszer csak hallottuk a kulcs recsegését a zárban. Kínos volt, de Tamás igazán úriemberként viselkedett. Én eljöttem, s hogy mit beszéltek Danival, nem tudom, s nem is érdekel. Csak azt nem bírom felfogni, miért kell nekem Anjának beszámolni erről? Nem az anyukám, hogy engedélyt kellene kérnem tőle, mielőtt lefekszem valakivel. Na mindegy, Tamás kedvéért túljárjuk ezt is.

(eddig tartott)

- Akkor te most ebédelsz vagy nem?
- Igen, ebédelek.
- Mi történt? Szombat van.
- Tudom.
- És? Mi változott?
- Semmi. Eddig tartott.
- Hát jó... S hogy van anyád?
- Jól, kösz.
- Veszekedtetek?
- Keveset.
- S mi van az erdőkkel?
- Nem tudom, tőle kérdezd. Itthon mi újság?
- Semmi különös, azon kívül, amit említettem a telefonban.
- Nem sokat mondtál.
- Danival megbeszéltük a dolgot, kissé kemény voltam, de csak amennyire a helyzet megkövetelte. Szilvi meg fel fog hívni téged a napokban.
- Igazán fölösleges.
- Egyáltalán nem fölösleges. Szilvinek bizonyára szüksége van rá, hogy neked elmondja.
- Ja, az más.
- Neki sem lehet könnyű.
- És neked, Tamás?
- Á, én ezt mind előre tudtam.
- Akkor neked jó.
- Ezt most úgy veszem, hogy nem mondtad.
- Mondtam.
- Akkor is hagyjuk.

(1 arc)

Kedves lány azzal a fekete tüsihajával, belehallgatok a zenéjébe. Na aztán, mi ez? Hát, én ilyen zenét egy percig sem hallgatnék, s ez itt még mosolyog is hozzá, a kis ártatlanka, bólogat, s még mellé-énekli ő is, hogy „secret, sadistic war”, már ha jól értem ebből a rekedt ordításból, mert hogy ez nem éneklés, az egyszer biztos. Na persze, mi mást is lehetne így üvölni, mint a szadista háborút... ebből nekem elég is, még egyet kipróbálok, aztán ha az is ilyen, akkor lehet, hogy ez egy fontos koncepció meg minden, és hogy ilyen a kortárs művészet, de engem egyáltalán nem érdekel, hogy mely eszement ember mire őrvöngi ki magát.

(az időjárásról)

– Hol hajdanán a nap felé tartott arccal, könyvvel a kezében üldögélt, ma hó ropog az idő csizmája alatt.

– Valamire emlékeztette őt ez a hely. Mintha járt volna már itt. Csak akkor más volt, sütött a nap, ő meg Proustot olvasott – most viszont tél van, ő meg üres kézzel lépked a hóban.

– Másfél hónapja még itt ült, a fűvön. Most nem lehet: hó van. De miért kéne ebbe beletörődni?

– A tél, kérem, az tulajdonképpen egy második nyár.

(a pénzváltó-dzseki)

Tamás vezetett, Anja mellette ült. Az a pénzváltó-dzseki, amit valamikor régen, körülbelül egy évvel korábban, Anja Tamásnak vásárolt, s amit Tamás soha föl nem vett magára, s amit, részint revolúcióból, részint a kabát iránti őszinte szimpátiából, Anja viselt, valamiért most ott feküdt a kocsis hátsó ülésén. Tamás leparkolt egy áruház előtt, kiszállt, kinyitotta a hátsó ajtót, kivette a dzsekit, Anjához fordult: odaadhatom neki?, s a földön ülő koldus felé intett. Hogyne, válaszolta gondolkodás nélkül Anja. Tamás ráterítette a kabátot a koldus hátára, de nem várta meg, míg az fölcúdik, gyorsan visszaült az autóba, és elhajtott.

(körülnézhet)

Azt álmodta, abban a kiváltságban részesül, hogy körülnézhet a földön, mielőtt megszületne. Csupán megfigyel, ítél és memorizál, s majd, ha valóban elkezdődik az élete, akkor majd tudni fogja, mit tegyen. Nem látott rendesen, hiába koncentrált. A dolgok hol összefolytak, hol nagyon szétváltak. Ki olvasta meg az egrid csillagokat? – például egy ilyen mondatot hallott, erre tisztán emlékszik, de kép hozzá nem volt, vagy ha igen, ő nem látta. Nem volt kellemetlen álom, inkább semleges. Csak ne lett volna olyan gyanús az alak, aki a kiváltságot adta neki. Mintha az a kalap himbálózott volna a fején, amelyet Anja elveszített.

(esetem)

- Szia, Szilvi, mivel kínálhatlak? Tea? Kávé?
- Szia, Anja, igazán ne zavartasd magad.
- Semmi zavartatás, én is kérek... teát? Kávét?
- Akkor legyen tea.
- Tea, igen, egy perc, és hozom... Parancsolj...
- Köszönöm. És hogy telt neked... hol is voltál?
- Dálnokon. Nagyon jól, egyszer neked is el kell jönnöd, meglátod, micsoda hely...
- Hát igen... Tamás említette neked...
- Valamit mondott telefonon. Mi történt, Szilvi?
- Szerintem semmi... bár, ki tudja ... Tamás mindenképpen azt akarta, hogy mondjam el neked. Hát annyi, hogy Dani áthívott ide hozzátok, és boroztunk, és...
- Csak akkor mondd el, ha el akarod mondani, nekem igazán nem...
- Nem tudom, milyen jelentősége van a dolognak...
- Én sem tudom.
- Nálam semmi...
- Semmi?
- Dani nem az én esetem.
- De hát akkor miért? Csak nem kényszerített?
- Á, dehogy. Én is akartam akkor. Egy kis élvezet, semmi több.
- ...
- Jelentett neked valamit az a srác?
- ...
- Nem muszáj válaszolnod. Mindenesetre, én mást nem mondhatok. Sajnálom. Nem volt fontos.

(sími jó)

Anjára rátört a nevetés. Próbálta visszafojtani, de nem nagyon ment neki. Reménykedett, hátha sírásnak hangzik, azt az emberek mindig könnyebben megmagyarázzák. Szerencsére a könnyei is kiszöktek, és Szilvi magában kinevezhette a jelenséget furcsa sírásnak, s ahhoz mértén nyújtott papír zsebkendőt, simogatta Anja hátát, duruzsolt vigasztaló szavakat. Anjának már fáj a rekeszizma, de nem bír leállni. Alig kapott levegőt. Berohant a fürdőbe, s hideg vizet fröcskölt az arcába, ettől elmúlt. Szilvi aggódó arckifejezéssel fogadta, jól vagy?, minden rendben?, kérdezte, Anja meg válaszolt szépen: igen, most már minden rendben. Te jól vagy?, fordította vissza a kérdést, mire Szilvi mondta is: hát persze.

(-)

Gondolatai egyre mocskosabbak, hogy érthetőek legyenek.

(hogymilyen az ember)

Anja nem akart gondolni semmit. Akkor sem, amikor Dani föl-hívta, és mondta, szeretne beszélni vele. Hívta, jöjjön el Dani hozzájuk. De nem tud, azóta nem tudna belépni a lakásukba. Anja nem kérdezte, milyen *azóta*, hiszen tudta. Talán annyit gondolt, bár ezt sem így, ilyen konkrétan, hogy hadd ne romoljon el jobban a történetük annál, mint amennyire elromlott. Szóval nem akarta, hogy Daninak kínos legyen, szegény Szilvivel is milyen siralmas volt az a helyzet. Anja nem akart semmiféle gyónást hallani, el akarta engedni azt az embert. Az ő lakása ne legyen olyan hely Daninak, ahova többé ne tudjon belépni. Dani élete ne legyen olyan, hogy van egy hely a világon, ahova ő többé nem mehet. Így hát eléggé vidáman mondta, oké, ha nem tudsz eljönni hozzám, akkor segíték, kimegyek a buszmegállóba eléd, és együtt valahogy csak sikerülni fog. Dani arra számított, hogy Anja szótlan lesz, és szenvedő hangon beleegyeznek, hogy valahol találkozzanak, ő meg el fogja neki mondani, hogy öncsalás az, amiben Anja él, és másokat is rá akar venni arra, hogy ne törődjenek vágyaikkal, de ilyen nincs, mert az embernek nem csak fenenyagy lelke van, hanem húsa, bőre, csontja, gyomra, orra, szája, nemi szerve, és hagyjuk az üres beszédet, ő szerette Anját, igen, és kívánta, de egy idő után Anja egyre távolabb volt tőle, igen, Dani ezt így gondolta: egyre távolabb volt, és lassan már nem tudta, ki is Anja, és neki mi köze hozzá, és ha vége, akkor legyen vége, és erről Anjának is tudomást kell vennie, és ha másképpen nem ment, hát akkor az ő lakásukba hívott fel egy nőt, hogy Anja végre fogja fel, hogy milyen az ember, és ne kényszerítse őt képmutatásra.

Amikor leszállt a buszról, Anját látta a fűben üldögélni, könyvvel a kezében. Odalépett hozzá, Anja fölnézett, összecsukta a könyvét, fölállt, tett egy lépést, majd azt mondta, na gyere, és kézen fogta.

(tárgyak)

Stuttgart főterén van egy kocka. A legkülső rétege üveg. Bárhol be lehet nézni, bárhol ki lehet nézni. De benne van egy másik kocka, az már kőből van. Abba már csak az üvegajtókon át lehet benézni, föltéve, hogy az üvegen belül van az ember, a belső kocka és a külső kocka közötti újonnan nyert nyilvános térben. Jegyet annak kell váltania, aki a belső kockába akar menni: ott bent van a tulajdonképeni múzeum. Az épülete nagyobb, mint ő maga. Négy emelet fölfelé, mintha az utcán lenne az ember, az utca fölött. Ha nem is mindent, de jó sokat lehet látni. A várost, mint kiállítási tárgyat, ingyen. Ha ezt nézzük, az épület kisebb, mint a múzeum. A belső kockában, éppen, Max Bill munkái vannak, képek, szobrok, épületmakettek (ha nem is kocka, de téglalapformájú makettek), plakátok, s persze a különféle, aranyozott Möbius-szalag fémszobrai. Csak meg kell csavarni a dolgot, és végtelen lesz. Az épület föld alatti része sokkal nagyobbak hat. Mert nagyobb is. Itt lent nincs utca.

(szavak)

Szánts, vess, arass, köss kévét, csépelj, tilolj, válogass, gyúrj, kavarj, főzz, süss, fehéríts, fésülj, porolj, áztass, köss, szőj, csinálj két hurkot, fonj össze két szálát, válassz külön két szálát, köss be, köss ki, varrj, tépj, taposs, vágj le, vágj fel, sózz be, készíts ki bőrt, nyúzz, darabolj fel bőrt, írj két betűt, törölj ki két betűt, építs, onts, olts tüzet, gyújts tüzet, üss kalapáccsal, vigyél tárgyat ki a személyesből a nyilvánosba, és szállítsál tárgyat nyilvános helyen.

(lépések)

- Na gyere.
- Ne hülyéskedj, Anja, ezt ne tedd.
- Mit, Dani?
- Hát ezt a bohóckodást.
- Milyen bohóckodást?
- Hogy megfogod a kezem, és úgy vezetsz.
- Ha egyszer másképp nem akarsz jönni.
- Régebb akartam.
- És mi változott?
- Minden, te is tudod. Valamikor folyton arra vágytam, hogy így megfogd a kezem.
- Én is.
- Mégsem...
- Mit mégsem... A böjt a múlt héten járt le.
- Csak nem tartottad meg?
- Hiszen megígértem. Hát itt volnánk, gyere, tedd át a lábad a küszöbön, így, látod, nem is olyan nagy dolog.

(érintések)

Danit arra is kérlelni kellett, hogy leüljön, aztán hogy elfogadjon egy csésze teát, de hát mi ez az egész?, kérdezte Anja, mire Dani hosszan mesélni kezdett, Anja megint nem értette, mit mond, de mintha az a szó is elhangzott volna, hogy „megszentségteleníttetem”. Nem lehetett eldönteni, miféleképpen is érti Dani. Megkáposztástalanítottatok. Ez nem igaz, gondolta Anja, így nem lehet beszélni. Megnemengesztelhetlenségeskedéseitekért. Anja annyira szeretne volna érteni, amit Dani mondott, hogy megkérte, írja bele a füzetébe. A férfi forgatta egy kicsit a kezében a keményfedeles, sima lapú füzetet, belelapozott, rengeteg jegyzet, az ismerős tanító néni betűk. Az utolsó lapra írta: *mikor az ember elveszti az érintéseket, a dolgok kötött életét kezdi nem-élni, elkezd gondolatban szeretkezni önmagával, felszínre kerülnek elfojtott és be nem mozdulatai, semmi kapcsolat nincs dobbanó lényével. S minél inkább kiszolgáltatja befejezetlenségét a perverzióknak, annál sérthetlenebb dologi létében, s ha be is lép, a lépés lehetősége önmagától erjedni kezd.* Ide mit írtál?, és ide?, és ide? – kérdezgette Danit Anja, míg végül valahogy elolvasta. De hát nem is ezt mondtad, volt valami a meg-szent-ség-telen-ít-és-ről. Dehogyan volt, azt mondtam, hogy ha az ember úgy akar élni, hogy lemond az érintésekről, akkor érteni sem fogja őt senki, és akkor neki, hogy érthetőbb legyen, gondolatai egyre mocskosabbakká válnak. Értem, Dani, de miért nem ezt írtad le? Ezt írtam, de ha gondolsz, még hozzáírom: – *annál inkább átlátható.* Nem, ez így nem elég nekem, mondta Anja, s ő maga írta be a füzeté végére: megengesztelhetlenségeskedéseitekért.

(papírok)

Dani beiratkozott felvételi vizsgára a kolozsvári filozófia szakra. De mikor ott volt abban a nagy hideg épületben, meghallgatta, amint öltönyös férfiak elmondják a felvételi vizsga szabályait és megszegésük következményeit, majd kiosztották a tételeket, csak nézte a papírokat, és semmi nem jutott eszébe. Főleg az nem jutott eszébe, hogy miért is csinálja ő ezt. Föhlalt, beadta az üres lapokat, és elment.

(napok)

Az a lány a Széchenyi könyvtárból, aki elől Anja is menekült, emlékeztek, az a lány meghalt. Eszter mesélte jóval később Anjának, hiszen csoporttársa volt, így muszáj volt tudnia róla, bár, emlékeztek, annyira félt attól, hogy olyanná válik, mint ő, hogy elvállalt inkább egy céges állást. Ott volt a temetésen. Kevesen voltak, néhány tanára, kollégák. Öngyilkos lett, karácsony táján akasztotta fel magát, és napokkal később találták meg, mivel egyedül élt. Az egész annyira ijesztő, mondta Eszter Anjának, és most olyan rossz érzés, hogy annyira ki nem állhattam, de hát mit tehettem volna, végig ő beszélt, nem volt hogyan megszólítanom.

(3 mondat Laérciónak)

Az emberek Isten nemi szervei. Amikkel szeret. Amikkel baszik ránk.

(1 arc)

Úgy néz ki, mint egy ufó azokkal a szögletes vállakkal, fehér bőre szinte kék. Egy másikat keresek, na, ez meg valami balkán népzene-t hallgat, ő is biztos balkán, erős pofacsontok, erős áll, sűrű, göndör, már ősz haj. Nem lehet több, mint negyven. Észre se vevődik, hogy nincsen nyitva a szeme. Legalább tudja, mit akar. Van identitása. Nekem persze tök monotonnak tűnik ez a zene, de hát ott ilyen az élet. Na, hadd lássam, ebben mi megy...

(1 arc)

Különös egy lehunyt szemű férfi. Így megjeleníteni kicsit olyan, mint amikor Bruegel elkezdett táplálkozó embereket ábrázolni. Addig a festmények lakomáin csak ültek a gazdagon megterített asztalnál a félistenek. A lehunyt szem azt fejezi ki, hogy átadod magad. Nem nézel, nem akarsz hatni senkire, engeded, hogy a környezet hasson rád. Ezért is olyan nehéz elaludni idegen helyen. Ez a férfi, még ha zártan is, még ha mozdulatlanul is, de átadja magát, ha csak azáltal is, hogy nem néz. Cohent hallgat, így még feltűnőbb zártsága, ellenállása ennek a zsongító szentimentalitásnak, önsajnálatnak, ami csak úgy árad a melodikus, gördülékeny zenéből. Szerintem kék szeme lesz. Most viszont, bár arckifejezése mit sem változott, sír. Folynak a könnyek, de ő Odüsszeusként ki van kötve az önfegyelem hajóoszlopához. Én nem sírok, csak nézem száraz szemmel. Ez az ember nagyon messze van önmagától. Nehéz lehet annak, aki őt szereti. Igen, a szeme barna.

(1 arc)

Jól sejtettem, ez a nő valami exkluzívabbat szeret, finom, változó ritmusok... szaxofon... valaki mondta, hogy ez a hangszer hasonlít a leginkább az emberi hanghoz... és emberi hang nincs is más ebben a zenében, csak a szaxi. Sok ember között lehet egyedül, ismerős. Hosszú, sötét szempillák, sötétbarna haj, szája egyszerre érzéki és tartózkodó. Az emberi test kilenc sebéből hét az arcon van. Ha tud róluk, nem könnyű fölfedni őket. Bizalom van ezen az arcon. És készenlét. Bármikor véget érhetne a zene, nem jönne zavarba.

(1 arc)

Clayderman megy a fejhallgatóban. Hatalmas összegeket szokott kérni a fellépéseiért. Vajon azért, hogy itt lejátsszák, fizettek? Aligha. Teljes felfordulás van, mindenki onnan másol, ahonnan csak bír, trendi neveket aggat rá, és aztán megpróbálja eladni, mint saját művét. Többnyire sikerül is. Minden eladható. Csakhogy van jog is a világon, és a szellemi tulajdon is tulajdon. A törvény tisztán ki mondja, hogy a nyilvánosság előtti reprodukálásért ki kell fizetni a copyrightot.

(1 arc)

Jó nő, nem lehet több, mint 25. Persze tudja is magáról, hogy szép, kicsit túl is mozogja, hadd libbenjenek azok a cseles fülbevalók, hadd lobogjon az a hosszú, szabadon engedett haj. Lehunyt szemét mozgással ellensúlyozza, nem, ez a nő egy percig sem passzív, megoldozik az élvezetért.

(1 arc)

Két csíkot tetováltatott a nyakára. Természetesen valami kommersz zenét hallgat. Nem a legolcsóbb, belátom. Viszont meglehetősen melankolikus. So we can do just one more thing – hát, kicsit úgy érzem magam, mint egy voyeur, nézem, amint valaki aláveti magát a zene hatalmának. Teljesen passzív, és élvezi ezt a passzivitást. Átadja magát egy folyamatnak, amelyben neki semmiféle szerepe nincsen, a folyamat nélküle is ugyanúgy menne. Az önfeladás élvezete. A személytelen fogyasztás élvezete. Forma nélküli ekstázis, puszta affektivitás, a kilépés illúziója. A szabadság hamis ígérete. Nem tudom, létezik-e valóságos kilépés, valóságos függetlenség. Vagy pusztán különféle színvonalú illúziók fogyasztói vagyunk, bárhogyan...

(párbeszéd)

– Akkor hát az igazság semmi, hiszen sem véges, sem végtelen
tereken nem terjed szét?

– Vagyok, aki vagyok.

TARTALOM

ALEF

(az utolsó kávé)	5
(sehol)	7
(a buszon)	8
(az előcsarnokban)	10
(innen el)	12
(meztelen)	14
(mielőtt)	15
(Judit)	16

BÉT

(a tó)	17
(mese)	19
(ez az egész)	20
(pohár)	22
(mi legyen a kezekkel?)	24
(ha nem nézek)	25
(a tea)	26
(vesztetni)	27

GÍMEL

(a kalap)	29
(megérkezés)	30
(magán)	31
(nem hittem volna)	32

(a párducmintás falevelek)	33
(férfihang)	35
(rózsa egyfelől)	37
(rózsa másfelől)	38

DÁLET

(egy almát)	39
(a kóser imádság)	40
(a vonaton)	41
(családi szálak)	43
(a legjobb)	45
(forgatókönyv)	47
(diákmeló)	49

HÉ

(a karitászok)	51
(chérir)	52
(tövisbokrok)	53
(a kék szófa)	54
(így kint)	56
(péntek este)	57
(mit akarsz)	59
(kivégzés)	60

VAU

(a történeti múzeum)	61
(mindenki)	63
(a híd)	64

(filozófia)	65
(irgalom)	67
(ne fázz)	68
(kommunikáció)	69
(bőjt)	71

ZAJIN

(akinek nincs)	73
(a pópa)	74
(világos)	77
(vissza)	78
(vacsora)	79
(szombat)	80
(rács)	81

HÉT

(a törésen)	83
(Judit)	84
(elmegy)	85
(a konyhában)	87
(a hiszékenységi állandó)	89
(fekete pulóver)	90
(az autóban)	91
(október)	92

TÉT

(17 nap)	93
(hézagok)	95

(a büfében)	96
(az első szombat)	97
(p v q)	99
(Dani levele, fehér lap)	100
(síelni jó)	102
(a hermelin)	104

JÓD

(ahogy az apja)	105
(Dani levele, kockás lap)	106
(szcéna)	107
(anyám fekete szeme)	109
(ahogy a botot)	110
(Dani levele, spirálfüzetből kitépett három lap)	111
(kórus)	113
(ki a címzett)	115

KÁF

(hova)	116
(egy méter, másfél méter)	117
(sicut uter in fumo)	119
(nem volt ajtaja)	121
(nadara dilló)	122
(a piacon)	123
(még egy)	125
(vége lesz egyszer)	126

LÁMED

(a nagy evés)127
(a Grand Hotel)128
(számok)130
(zongora)132
(az ontológiai bizonyíték)133
(a kozmológiai konstans)135
(méter)137
(a vörös óriás)138

MÉM

(utána)139
(a Nap hasa)140
(filioque)141
(a katakomba)143
(les banlieues)144
(chat)147
(zakat)150
(nagy boldogság)151

NÚN

(a kafeteriában)154
(az eszpresszó)156
(végtelen jelentés)158
(Merlin)160
(így megy le)162
(Turul)163
(mikor fordul át)164

(macska)166
----------------	------

SZÁMEK

(kilenc seb)167
(műanyák)168
(Moszkva tér, aluljáró)170
(Szkandha mester)171
(mindent én)173
(siker)174
(dönteni)176
(Dani szaga)177

AJIN

(késő)179
(gyönyörű fiú volt)180
(egyre ritkábban)182
(Tarzan)184
(legalább volna)185
(a személyiség rejtett struktúrája)186
(Beck Gyuri)188
(Origenész)190

PÉ

(hé!)192
(rongyos)193
(egy perce sincsen)196
(zokni)197
(gyűjtés)199

(két lépés)200
(serpenyő)202

CÁDÉ

(sokáig, távol)203
(idegek)204
(komponált zajok)206
(a szállodában)208
(A titkos szeretők)210
(olvasni, illúzió)211
(barátnő)212
(szoknya)213

QÚF

(olvasni, könyörület)214
(apokatasztázis)215
(Lux)216
(hallgass meg)217
(smink)218
(1 arc)219
(olvasni, idő)220
(1 arc)221

RÉS

(miért pont én)222
(eddig tartott)223
(1 arc)224
(az időjárásról)225

(a pénzváltó-dzseki)226
(körülnézhet)227
(esetem)228
(sírni jó)229

SIN

(-)230
(hogy milyen az ember)231
(tárgyak)233
(szavak)234
(lépések)235
(érintések)236
(papírok)237
(napok)238

TAU

(3 mondat Laérciónak)239
(1 arc)240
(1 arc)241
(1 arc)242
(1 arc)243
(1 arc)244
(1 arc)245
(párbeszéd)246

A szerző a könyv írása idején a stuttgarti Akademie Schloss Solitude és a budapesti József Attila Kör csereprogramjának ösztöndijosa volt.

Felelős kiadó VISKY ANDRÁS
A kötet szerkesztője LÁNG ZSOLT
Borítóterv és tipográfia TIMOTEI NĂDĂȘAN
Műszaki vezető SUCI ÉVA

CE Koinónia Kiadó Kolozsvár
Levél- és rendelési cím:
RO-400161 Cluj, Str. Paris 15.
Tel/Fax: 00-40-264-450119
E-mail: office@koinonia.ro
www.koinonia.ro

Magyarországi elérhetőség:
Cardselect-Koinónia Kft.
2230 Gyömrő, Üllői út 11.
Tel: 00-36-30-3976825
E-mail: koinonia-hungary@koinonia.ro

Nyomdai munkálatok:
IDEA és Gloria
RO-400117 Cluj, Str. Dorobanților Nr. 12.
Felelős vezető *Nagy Péter*

ISBN 973-7605-21-7